

Załącznik nr 1 do uchwały Nr X/55/2011
Rady Gminy Dzikowiec
z dnia 27 maja 2011r.

IIZM

Załącznik nr 1 do uchwały Nr.....
Rady Gminy Dzikowiec
z dnia ..... 2012r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DZIKOWIEC

*I zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Dzikowiec*

IIZM

*II zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy Dzikowiec*

UJEDNOLICONY TEKST STUDIUM

USTALENIA I ZMIANY STUDIUM WYRÓŻNIONO W TEKŚCIE **POGRUBIONĄ
KURSYWĄ**

IIZM

USTALENIA II ZMIANY STUDIUM WYRÓŻNIONO W TEKŚCIE SYMBOLEM ***IIZM***
I ***KURSYWĄ***

DZIKOWIEC, 2011r.

ZESPÓŁ AUTORSKI

1. mgr inż. arch. ANNA RAIŃCZUK	<i>główny projektant</i>
2. mgr inż. arch. IZABELLA ORŁOWSKA	<i>współpraca projektowa</i>
3. mgr inż. arch. GABRIELA GOŁUCH	<i>współpraca projektowa</i>
4. mgr BEATA KAŁAMARZ-TWOREK	<i>sprawy formalno-prawne, analizy społeczno gospodarcze</i>
5. mgr EMIL NOWAK	<i>środowisko przyrodnicze, ekologia</i>
6. mgr inż. ELŻBIETA SAMUL	<i>elektroenergetyka, teletechnika</i>
7. mgr inż. GRZEGORZ KACZOR	<i>komunikacja</i>
8. mgr inż. JAN KLUZEK	<i>infrastruktura (wod., kan, c.o., gaz)</i>
<i>współpraca:</i> inż. STANISŁAW PARYŁA	<i>rolnictwo</i>

***UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
UWZGLĘDNIONE
W STUDIUM***

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC****UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE
Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA
TERENU****ISTNIEJĄCE I OBOWIĄZUJĄCE OPRACOWANIA PLANISTYCZNE**

Gmina Stary Dzikowiec posiada Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego uchwalony uchwałą nr XVIII/66/87 Gminnej Rady Narodowej w Starym Dzikowcu z dnia 2 października 1987 r., opracowany w skali 1:10000, perspektywicznie do 1995 r. Plan ten był opracowywany w okresie od lipca 1981 r. do października 1987 r. Określono w nim produkcję żywności jako główną funkcję gminy, nie przewidywano funkcji uzupełniającej. W perspektywie po utworzeniu zbiornika wodnego na rzece Łęg w Maziarni przewidywano związaną z nim funkcję rekreacyjną mogącą stać się funkcją uzupełniającą.

Biorąc pod uwagę naturalne walory środowiska przyrodniczego oraz istniejący stan zainwestowania na obszarze gminy wyodrębniono pięć jednostek strukturalnych:

- „A” obejmującą wieś Stary Dzikowiec,
- „B” obejmującą wieś Lipnica,
- „C” obejmującą wsie Mechowiec i Płazówka,
- „D” obejmującą wieś Kopcie,
- „E” obejmującą wieś Wilcza Wola.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej przyjęto zasadę zapewnienia elementarnych urządzeń obsługi ludności i rolnictwa w każdej jednostce.

Główne założenia programowe to: ok. 60% użytków rolnych i ok. 40% lasów w stosunku do powierzchni gminy (utrzymanie stanu istniejącego). Wzrost liczby ludności do 1995 r. do liczby ok. 6500 osób (t.j. o 14 osób).

We wsi Stary Dzikowiec zlokalizowano wszystkie obiekty administracyjne. W Starym Dzikowcu, Lipnicy i Wilczej Woli zaprojektowano ośrodki zdrowia i obiekty gastronomiczne. Zakładano docelowo dla upowszechnienia sportu bazę sportową w postaci: pięciu boisk pełnowymiarowych oraz budowę pięciu sal sportowych przy szkołach.

We wszystkich wsiach zaprojektowano usługi elementarne oraz usługi oświaty kultury i handlu, jak również w poszczególnych jednostkach ośrodki obsługi rolnictwa. W ramach wyznaczonych terenów budowlanych zaprojektowano zabudowę mieszkalną w postaci zabudowy jednorodzinnej lub zagrodowej.

We wsi Mechowiec zaprojektowano nową lokalizację cmentarza.

Na terenie gminy układ drogowy podzielono na:

- układ zewnętrzny (połączenia komunikacyjne zewnętrzne gminy),
- układ wewnętrzny (połączenia komunikacyjne pomiędzy jednostkami).

Dla wsi Mechowiec, Stary Dzikowiec i Nowy Dzikowiec przewidziano zaopatrzenie w wodę z wodociągu dla miasta Kolbuszowa, dla pozostałych wsi przewidziano zaopatrzenie indywidualne (studnie).

Przewidywano budowę oczyszczalni ścieków.

W 1990 r. została uchwalona, uchwałą Nr XIII/41/90 Gminnej Rady Narodowej w Starym Dzikowcu, zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stary Dzikowiec. Podstawą merytoryczną zmiany planu była ocena zmian zachodzących w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

Zmiana dotyczyła uwzględnienia lokalizacji inwestycji związanych z działalnością gospodarczą, wyznaczenia dodatkowych terenów budownictwa jednorodzinnego, wprowadzenia elementów ochrony środowiska, uaktualnienia przebiegu urządzeń sieciowych, uaktualnienia rysunku i tekstu w zakresie komunikacji drogowej.

W ustaleniach ogólnych planu:

- dopuszczono możliwość lokalizacji usług i urządzeń obsługi ludności i rolnictwa w ramach terenów zabudowy mieszkaniowej (nieuciążliwych),
- dokonano korekty ustaleń planu związanych z tą obsługą,
- wyznaczono rezerwy terenu pod małe zakłady produkcyjne we wsi Płazówka,
- wyznaczono obszar chronionego krajobrazu, obejmujący północną część wsi Płazówka i Lipnica oraz w całości wsie Kopcie i Wilcza Wola,
- wyznaczono tereny pod składowanie odpadów,
- wyznaczono pomniki przyrody,
- zabroniono lokalizacji zabudowy w zasięgu stref ochronnych,
- wprowadzono oznaczenia dróg, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- wprowadzono ochronę konserwatorską zespołu zabytkowego w Starym Dzikowcu,
- wprowadzono nowe ustalenia z zakresu gospodarki rolnej, infrastruktury technicznej i obrony cywilnej.

W 1991 r. uchwalono uchwałą nr I/1/91 Rady Gminy w Raniżowie i Rady Gminy w Dzikowcu w dniu 21 listopada 1991 r. Miejskowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Funkcjonalnego Zalewu „Maziarnia”. Struktura funkcjonalno-przestrzenna obejmowała utworzenie:

- trzech zespołów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- ośrodków usługowych grupujących urządzenia o charakterze ponadpodstawowym,
- terenów zieleni o różnych zasadach zainwestowania i organizacji przestrzennej,
- siedlisk ludności stałej,
- terenów wolnych od zainwestowania.

Teren podzielono na trzy jednostki strukturalne. Przewidziano indywidualne działki letniskowe, obiekty wczasowo-kolonijne całoroczne i tereny biwakowe. Wyznaczono kompleksy leśne przeznaczone do masowego wypoczynku i rekreacji. Jako podstawową zasadę i kierunek działania przyjęto zachowanie walorów środowiska i równowagi biologicznej. Za warunek czystości wody w zbiorniku uznano

realizację sieci wodno-kanalizacyjnej dla jednostek rekreacyjnych oraz miejscowości leżących powyżej zbiornika w dorzeczu rzeki Łęg. Warunkiem zagospodarowania jednostek rekreacyjnych było rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej i odprowadzenie ścieków do oczyszczalni. Składowanie odpadów miało odbywać się systemem kontenerowym. Zaplanowano modernizację i uzupełnienie układu komunikacji, a także wyznaczono miejsca parkingowe. Teren zalewu wskazano do objęcia programem gazyfikacji. Zwrócono uwagę na formę architektoniczną obiektów rekreacyjnych, zalecono wkomponowanie ich w krajobraz oraz wyizolowanie od komunikacji i otwarcie na tereny leśne i akwen wodny. W I etapie założono realizację zespołu rekreacyjnego „B”, a II etapie „A” i „C” (warunkowanych uruchomieniem oczyszczalni). W ramach jednostki „C” wyodrębniono tereny urządzeń gospodarki rybackiej, służb ratownictwa wodnego i administracji leśnej.

W 1993 r. dokonano zmiany Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stary Dzikowiec uchwalonej uchwałą Nr XXVI/105/93 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 8 czerwca 1993 r. Zmiana planu obejmowała wyznaczenie nowego terenu pod obiekty produkcyjno-usługowe we wsi Kopcie oraz zmianę przeznaczenia terenu przychodni weterynaryjnej we wsi Stary Dzikowiec wraz z określoną w dotychczasowym planie orientacyjną strefą ochronną.

W 1994 r. dokonano zmiany Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Funkcjonalnego Zalewu „Maziarnia”(Uchwała Nr IV/34/94 Rady Gminy w Starym Dzikowcu oraz Rady Gminy Raniszów z dnia 20 października 1994 r.). Zmiana obejmowała korektę wielkości zapotrzebowania wody dla projektowanych zespołów rekreacyjnych i ilości odprowadzanych ścieków oraz dopuszczenie innych zasad obsługi infrastrukturalnej a także określenie szerokości głównego ciągu pieszego.

W 1995 r. uchwalono MOZP Nr 1/1/95 dotyczący przeznaczenia terenu, we wsi Nowy Dzikowiec, pod oczyszczalnię ścieków.

W 1998 r. uchwalono MPZP:

- Nr 3/2/97 we wsi Wilcza Wola, pod zabudowę mieszkaniowo-usługową,
- Nr 2/1/97 we wsi Lipnica, pod obiekt kultu religijnego.

W 1999 r. uchwalono MPZP:

- Nr 4/1/99, we wsi Stary Dzikowiec, pod zabudowę usługową, stację paliw i zieleni izolacyjną,
- Nr 5/2/99, we wsi Kopcie, pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
- Nr 6/3/99, we wsi Kopcie, pod zabudowę usługowo-produkcyjną,
- Nr 7/4/99, we wsi Mechowiec, pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
- Nr 8/5/99, we wsi Mechowiec, pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
- Nr 9/6/99, we wsi Wilcza Wola, pod Gminne Centrum Ochrony Przeciwpożarowej.

W 1999 r. Uchwalono MPZP zalesień w Gminie Stary Dzikowiec. Plan ten sporządzono na mapach sytuacyjno-wysokościowych w skali 1:10 000. W ustaleniach planu wskazano tereny przeznaczone pod kompleksy leśne i użytki ekologiczne.

OCENA ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM

CEL OPRACOWANIA

Zgodnie z art. 31, ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym zarząd gminy dokonuje oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy i przedstawia radzie gminy, co najmniej raz w okresie kadencji, wyniki tej oceny.

INFORMACJE O PLANACH

- Ocenie zostały poddane obowiązujące na terenie gminy miejscowe plany:
- Miejskowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego uchwalony uchwałą Nr XVIII/66/87 Gminnej Rady Narodowej w Starym Dzikowcu z dnia 2 października 1987 r.,
  - zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stary Dzikowiec uchwalona uchwałą Nr XIII/41/90 Gminnej Rady Narodowej w Starym Dzikowcu z dnia 26 kwietnia 1990 r.,
  - Miejskowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Funkcjonalnego Zalewu „Maziarnia”, uchwalony uchwałą nr I/1/91 Rady Gminy w Ranżowie i Rady Gminy w Dzikowcu w dniu 21 listopada 1991 r.,
  - zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stary Dzikowiec uchwalona uchwałą Nr XXVI/105/93 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 8 czerwca 1993 r.,
  - zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Funkcjonalnego Zalewu „Maziarnia” uchwalona uchwałą Nr IV/34/94 Rady Gminy w Starym Dzikowcu oraz Rady Gminy Ranżów z dnia 20 października 1994 r.,
  - MOZP Nr 1/1/95 uchwalony uchwałą Nr XII/92/95 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 24 sierpnia 1995 r.,
  - MPZP Nr 3/2/97 uchwalony uchwałą Nr IV/17/98 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 30 grudnia 1998 r.,
  - MPZP Nr 2/1/97 uchwalony uchwałą Nr IV/18/98 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 30 grudnia 1998 r.,
  - MPZP Nr 4/1/99 uchwalony uchwałą Nr XI/52/99 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 29 czerwca 1999 r.,
  - MPZP Nr 5/2/99 uchwalony uchwałą Nr XI/52/99 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 29 czerwca 1999 r.,
  - MPZP Nr 6/3/99 uchwalony uchwałą Nr XI/52/99 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 29 czerwca 1999 r.,
  - MPZP Nr 7/4/99 uchwalony uchwałą Nr XI/52/99 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 29 czerwca 1999 r.,
  - MPZP Nr 8/5/99 uchwalony uchwałą Nr XI/52/99 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 29 czerwca 1999 r.,
  - MPZP Nr 9/6/99 uchwalony uchwałą Nr XI/52/99 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 29 czerwca 1999 r.,
  - MPZP zalesień Nr 10/7/99 uchwalony uchwałą Nr XI/53/99 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 29 czerwca 1999 r.

MATERIAŁY DO ANALIZ I OCENY

Analizę wykonano w oparciu o:

- rejestr opisowy wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz wydanych pozwoleń na budowę przygotowany przez Urząd Gminy w Starym Dzikowcu,
- obowiązujące opracowania planistyczne,
- sporządzoną w ramach prac nad studium inwentaryzację urbanistyczną.

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA MIEJSCOWEGO PLANU OGÓLNEGO ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY STARY DZIKOWIEC

Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stary Dzikowiec z 12987 r. jest głównym opracowaniem umożliwiającym w oparciu o zawarte w nim ustalenia realizację zagospodarowania terenu. Kolejne plany były sporządzane w celu uszczegółowienia, zmiany lub uzupełnienia ustaleń zawartych w planie ogólnym.

Główne założenia dotyczące rozwoju gminy oraz projektowanej struktury funkcjonalno-przestrzennej zostały zawarte w opisie planu ogólnego.

Jako wiodącą funkcję gminy określono produkcję żywności. Perspektywicznie jako funkcję uzupełniającą określono rekreację związaną z projektowanym ośrodkiem rekreacyjno-wypoczynkowym w Wilczej Woli.

Dominujący kierunek rozwoju gminy to produkcja rolna w oparciu głównie o sektor indywidualny.

Układ przestrzenny gminy opracowano w oparciu o analizy i wytyczne z zakresu organizacji rolnictwa i możliwości jego obsługi a także rozeznanie warunków naturalnych dla celów produkcyjnych i inwestycyjnych.

Przy projektowaniu poszczególnych elementów funkcjonalnych gminy przyjęto następujące zasady:

KOMUNIKACJA

Maksymalne wykorzystanie istniejącego układu drogowego z równoczesnym jego ucytelnieniem i zwiększeniem przelotowości dróg, a także zapewnienie obsługi technicznej pojazdów i komunikacji PKS w każdej wsi.

PRZEMYSŁ

Możliwość lokalizacji zakładów związanych z miejscowym rynkiem zbytu i eksploatacji kruszywa.

ROLNICTWO I LEŚNICTWO

Adaptacja istniejących i lokalizacja nowych urządzeń obsługi rolnictwa, tworzenie obszarów dla powstawania gospodarstw specjalistycznych, ochrona użytków rolnych i leśnych.

USŁUGI

Zapewnienie w każdej wsi usług elementarnych.

OCHRONA KONSERWATORSKA

Ochrona zabytków podanych w wytycznych konserwatorskich.

OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA

Na obszarze chronionego krajobrazu zabroniono lokalizacji inwestycji powodujących zanieczyszczenie lub degradację środowiska przyrodniczego. Budownictwo, urządzenia techniczne i komunikacyjne w obrębie strefy wymagają harmonijnego wkomponowania w otaczający krajobraz. Lokalizacja zakładów przemysłowych i dużych ferm zwierzęcych została wykluczona. Możliwość wykorzystania terenów lasów i wód powierzchniowych do celów rekreacyjnych (Wilcza Wola).

SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ PLANU

W ciągu ostatnich trzech lat plany realizowane były głównie w zakresie budownictwa mieszkaniowego, gospodarczego, lotniskowego i usługowego oraz z zakresu budowy lokalnych sieci infrastruktury technicznej.

Od początku 1998 r. do końca 2000 r. wydano ogółem 137 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i tyleż samo pozwoleń na budowę. Z tego:

- w 1998 r. – 57,
- w 1999 r. – 50,
- w 2000 r. – 32.

Na domy mieszkalne wydano decyzje:

- w 1998 r. – 14,
- w 1999 r. – 15,
- w 2000 r. – 9.

Na budynki gospodarcze wydano decyzje:

- w 1998 r. – 13,
- w 1999 r. – 10,
- w 2000 r. – 5.

Na domy lotniskowe wydano decyzje:

- w 1998 r. – 3,
- w 1999 r. – 2,
- w 2000 r. – 3.

Na budynki handlowo-usługowe wydano decyzje:

- w 1998 r. – 0,
- w 1999 r. – 1,
- w 2000 r. – 1.

Najwięcej decyzji pod zabudowę wydano w Wilczej Woli (30) i Starym Dzikowcu (14). Pod domy lotniskowe i obiekty usługowo-handlowe wydawano decyzje tylko we wsi Wilcza Wola.

Wydano również decyzje:

- w 1998 r. na zbiornik gazu płynnego w Lipnicy, oczyszczalnię ścieków w Wilczej Woli, stację transformatorową w Kopciach, modernizację mostu na rzece Łęg w Wilczej Woli.

- W 1999 r. na linię oświetleniową w Lipnicy, przebudowę mostu na rzece Łęg w Spiach, przebudowy dróg powiatowych: nr 361 Raniżów - Majdan Królewski, nr 363 Krzątka – Spie, nr 362 Kopcie – Wilcza Wola – Bojanów, nr 360 Lipnica – Stary Dzikowiec,
  - W 2000 r. na rozbudowę budynku Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu, przebudowę drogi gminnej w Starym Dzikowcu.
- Oprócz tego wydano szereg decyzji na budowę sieci i przyłączy infrastrukturalnych.

MPOZP jest podstawowym dokumentem planistycznym zgodnie z którym wydawane są decyzje i prowadzone działania w celu realizacji jego ustaleń. Mimo że jest to plan perspektywiczny do 1995 r. jego założenia do dnia dzisiejszego nie zostały w pełni zrealizowane.

W zakresie zabudowy mieszkaniowej i usługowej, wyznaczone w sporządzonych planach tereny w wystarczającym stopniu zabezpieczają potrzeby inwestorskie mieszkańców.

Braki w realizacji ustaleń planów widać głównie w zakresie realizacji infrastruktury drogowej. Kilka wyznaczonych w planie dróg nie zostało zrealizowanych. Należy przeprowadzić analizę czy konieczne jest utrzymywanie wyznaczonych rezerw pod drogi, czy może powinna być przeprowadzona korekta ustaleń ze względu na małe zapotrzebowanie na obsługę drogową w niektórych miejscach.

Ważną przyczyną braku realizacji niektórych założeń planów jest ograniczony budżet gminy.

Proces zalesiania przebiega powoli. Inwentaryzacja urbanistyczna gminy wykazała, że szereg terenów wyznaczonych pod zalesianie nie zostało jeszcze zalesionych.

MPOZP w niewystarczający sposób zwracał uwagę na ochronę: zabytkowych obiektów, zabytkowych założeń parkowych i pomników przyrody. Nieaktualne stały się zapisy dotyczące ochrony konserwatorskiej obiektów już nie istniejących lub takich które uległy przekształceniu dyskredytującemu je jako wartościowe kulturowo.

Oddanie do użytku oczyszczalni ścieków stanowi ważny etap w porządkowaniu gospodarki wodno ściekowej gminy.

Widoczne są również działania gminy w zakresie realizacji usług oświaty. Mało natomiast zrealizowano usług sportu (boiska).

Ważnym problemem jest mały procent realizacji założeń planu „Maziarnia” głównie w zakresie poszerzania bazy wypoczynkowo-rekreacyjnej dla użytku zbiorowego. Większość realizacji to indywidualne domy letniskowe. Mimo pełnych rozmachu założeń planu co do rozwoju ośrodka rekreacyjnego, obecny stan zaplecza gastronomicznego, brak większej liczby miejsc noclegowych o określonym standardzie (np. w pensjonatach), pozbawione jakiegokolwiek infrastruktury pola namiotowe, brak wypożyczalni sprzętu wodnego, itp. nie sprzyjają wypoczynkowi i nie zachęcają do korzystania z walorów zalewu w Maziarni.

W ramach nowej ustawy o planowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. opracowano szereg zmian planów, których ustalenia są w znacznym stopniu realizowane. Obejmowały one bardzo małe tereny w skali gminy jednak z racji faktu że były odpowiedzią na potrzebę działań inwestorskich na tych terenach, są szybciej realizowane.

WNIOSKI DO KIERUNKÓW

1. Ponieważ głównym narzędziem planistycznym dla rozwoju przestrzeni w gminie jest MPOZP z 1987 r. należy przeanalizować aktualność jego ustaleń w obecnej sytuacji gospodarczej i społecznej.
2. Szczegółowej analizie należy poddać wnioski mieszkańców i właścicieli gruntów, gdyż ich oczekiwania mogą wskazać kierunek dla rozwoju gminy.
3. Poprzez propozycje zagospodarowania terenów należy poszerzyć zakres możliwości kształtowania się rozwoju gminy.

IIZM

4. *Przeanalizowanie aktualności ustaleń mpzp Nr 9/6/99 uchwalonego uchwałą nr XI/52/99 Rady Gminy w Starym Dzikowcu z dnia 29 czerwca 1999r. w zakresie możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych dostosowanych do obecnych potrzeb społeczno-gospodarczych i oczekiwań wnioskodawców w celu określenia nowego kierunku zagospodarowania przestrzennego obszaru.*

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC****UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO
ZAGOSPODAROWANIA TERENU**

Inwentaryzację terenową, urbanistyczną wykonano w oparciu o bezpośrednią obserwację terenu gminy w okresie od 1 do 30 września 2000r.

Inwentaryzację opracowano na zespolonej mapie sytuacyjno-wysokościowej w skali 1:10 000 dostarczonej przez Urząd Gminy Stary Dzikowiec. Informacja w zakresie funkcji obiektów i terenów przedstawiona jest w legendzie do map.

Gmina Stary Dzikowiec położona jest w północnej części województwa podkarpackiego, na Płaskowyżu Kolbuszowskim. Obejmuje obszar o powierzchni 12 166 ha, w skład którego wchodzi 6 wsi: Wilcza Wola, Kopcie, Płazówka, Lipnica, Mechowiec, Nowy Dzikowiec, Dzikowiec.

Sąsiadami Gminy Stary Dzikowiec jest 6 gmin: Bojanów, Jeżowe, Raniżów, Kolbuszowa, Cmolas, Majdan Królewski.

ROZMIESZCZENIE PODSTAWOWYCH FUNKCJI W TERENIE**FUNKCJA MIESZKANIOWA**

Zabudowa mieszkaniowa przeważająca w terenie to zabudowa zagrodowa, co wynika z rolniczego charakteru gminy.

Zabudowa, w większości wsi wchodzących w skład gminy Stary Dzikowiec, skupiona jest wzdłuż ciągów ulicznych (w Dzikowcu, Nowym Dzikowcu, Lipnicy, Mechowcu, Wilczej Woli,). Wzdłuż całej wschodniej granicy gminy występują małe zespoły zabudowy zagrodowej tworzące przysiółki. Ogólny stan techniczny zabudowy na terenie gminy, zarówno budynków mieszkalnych jak i gospodarczych można ocenić jako dobry. Występuje zarówno zabudowa murowana jak i drewniana. Budynki są otynkowane, najczęściej parterowe lub jednopiętrowe, nakryte dachami dwu- i czterospadowymi, stropodachy występują rzadko, najczęściej w budynkach użyteczności publicznej lub usługowych.

Ogólnie zabudowę cechuje zarówno staranne wykończenie budynków jak i porządek w ich otoczeniu. Zabudowa murowana zarówno ta istniejąca jak i nowo powstała nie posiada charakteru indywidualnego stanowiącego o tożsamości kulturowej danego regionu. Mogłaby istnieć w każdym innym obszarze naszego kraju. Natomiast zabudowa drewniana, licznie występująca na terenie gminy, świadczy o indywidualnym, niepowtarzalnym, charakterze budownictwa wiejskiego,

dlatego też należałoby promować tę kulturową ciągłość, poprzez wprowadzanie charakterystycznych elementów konstrukcyjnych, materiałów budowlanych do nowych obiektów zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

Widoczna jest tendencja powstawania zabudowy jednorodzinnej lecz już bez towarzyszącej im zabudowy zagrodowej, np. małe osiedle w Dzikowcu czy w Wilczej Woli. Właściciele tych domów najprawdopodobniej zatrudnieni są poza rolnictwem. Tu także obserwowana jest nowocześniejsza architektura.

FUNKCJA USŁUGOWA

Usługi zlokalizowane są zarówno w obiektach wolnostojących jak i w pomieszczeniach wyodrębnionych w ramach zabudowy mieszkaniowej. Lokalizowane są przy większych skupiskach ludności. Drobny handel, rzemiosło, gastronomia to główne profile indywidualnej działalności komercyjnej. Tego typu usługi zlokalizowane są przeważnie w pobliżu domu właściciela.

Usługi publiczne na terenie gminy to urzędy, oświata i sport. Są to:

- siedziba Zarządu Gminy, Rady Gminy i Wójta mieszczące się w Starym Dzikowcu,
- oddział banku (w Dzikowcu),
- szkoły podstawowe (w Dzikowcu, Osiej Górze, Wilczej Woli, Kopciach, Mechowcu, Płazówce, Spie i Lipnicy),
- przedszkole (w Dzikowcu),
- gimnazjum,
- Straż Pożarna (remiza w Dzikowcu),
- Ośrodek Zdrowia w Lipnicy,
- tereny sportowe, głównie boiska piłkarskie (w Dzikowcu, Kopciach, Wilczej Woli),
- Poczta Polska

Ważną rolę spełniają usługi kultury: biblioteki (w Dzikowcu i Lipnicy), kościoły (w Dzikowcu, Mechowcu, Poddębiniu, Lipnicy, Spie).

Pojawia się też, głównie w okolicy Wilczej Woli, zabudowa rekreacyjna. Domki campingowe, pole namiotowe wyrastają wokół zbiornika wodnego. Towarzyszą im usługi handlu i gastronomii.

Cmentarze znajdują się w Lipnicy, Mechowcu, Spie, Poddębiniu i Dzikowcu.

PRODUKCJA ROLNA

Na terenie gminy przeważają gleby niskich klas, duży jest udział nieużytków. Mimo mało korzystnych warunków glebowych dla rozwoju rolnictwa, na terenie gminy ludność utrzymuje się głównie z produkcji rolnej. Pozostała część znajduje zatrudnienie głównie w branży drzewnej, usługach handlu, usługach publicznych: szkołach, przedszkolach, urzędach, a także sezonowo w miesiącach letnich w usługach rekreacji.

ZIELEŃ I WODY

Lasy są największym bogactwem gminy, w ich skład wchodzi pozostałości po Puszczy Sandomierskiej. Prowadzą przez nie liczne ziemne drogi, mające w większości przedłużenie w zewnętrznym układzie komunikacyjnym.

Przez Gminę przepływają główne rzeki: Łęg i Przyrwa, a także mniejsze ciekły wodne. Istnieje również siatka rowów melioracyjnych.

Zieleń łąkowa wzdłuż potoków i rzek tworzy malowniczy krajobraz w północnej i wschodniej części gminy, który można zagospodarować dla potrzeb rekreacji. Łęgi są często jakby przedłużeniem lasu. Rozciągają się od południa rozcinając obszary pól i pastwisk.

Na terenie gminy, we wsi Wilcza Wola, znajduje się część wspólnego z gminą Raniszów zalewu Maziarnia, będącego miejscem wypoczynku sobotnio - niedzielnych mieszkańców i przyjezdnych z najbliższych okolic.

Na terenie wsi Dzikowiec znajduje się zabytkowy zespół parkowo-dworski ze stawem i pięknym lecz zaniedbanym drzewostanem. Zabytkowy zespół dworski wraz z założeniem parkowym znajduje się również we wsi Wilcza Wola.

KOMUNIKACJA

Stan techniczny głównych ulic jest średni, przy równoczesnym złym stanie dróg lokalnego układu komunikacyjnego stanowiącego dojazd do budynków i pól uprawnych, są to przeważnie wąskie, gruntowe drogi.

PODSUMOWANIE

Gmina Stary Dzikowiec położona jest w terenie o szczególnych wartościach krajobrazowych. Na terenie Gminy, głównie wzdłuż szlaków drogowych, spotkać można liczne kapliczki, figury i krzyże przydrożne, nadające miejscom niepowtarzalny klimat. We wsi Wilcza Wola istnieje zalew „Maziarnia”, który mimo średnio wykształconego zaplecza usługowego jest, szczególnie w sezonie wiosenno-letnim, miejscem wypoczynku i rekreacji nie tylko dla mieszkańców gminy.

IIZM

Uwarunkowania w odniesieniu do obszaru objętego II zmianą Studium – uwarunkowania wynikające z dotychczasowego zagospodarowania.

Obszar objęty II zmianą Studium o powierzchni około 1,34ha położony jest w miejscowości Wilcza Wola po południowej stronie drogi gminnej nr 5087.

W obrębie obszaru usytuowana jest stacja paliw, obiekt straży pożarnej oraz urządzenia w zakresie infrastruktury technicznej związane z istniejącym zainwestowaniem.

Obszar posiada jeszcze rezerwy terenu możliwe do zagospodarowania.

USŁUGI PUBLICZNE I KOMERCYJNE, ZAKŁADY PRODUKCYJNE

1. Tartak,
2. Centrum – artykuły spożywcze i przemysłowe,
wypożyczalnia kaset wideo,
wyrób i sprzedaż parkietu i akcesoriów,
stacja benzynowa, myjnia,
budka telefoniczna,
sprzedaż materiałów budowlanych,
wyrób trumien,
3. Lekarz pediatra,
4. Artykuły spożywcze i przemysłowe,
5. Szkoła podstawowa w Starym Dzikowcu, punkt filialny w Osiej Górze,
6. Hydrofornia wody „Dzikowiec”
7. Dom Strażaka,
8. Boisko do piłki nożnej,
9. GS Dzikowiec – nawozy, pasze, materiały budowlane, punkt skupu żywca, sklep spożywczo – przemysłowy, artykuły gospodarstwa domowego i do produkcji rolnej, obuwie dziewiarstwo,
10. Sklep spożywczo – przemysłowy,
11. GS,
12. Sklep spożywczo – przemysłowy,
13. Usługi pogrzebowe „KONDUKT”,
14. Komisariat Policji w Dzikowcu,
15. Budka telefoniczna, Urząd pocztowy,
Bank PKO,
Gminna Biblioteka Publiczna,
Polska Telefonika Wiejska S.A. Centrala Automatyczna w Dzikowcu,
16. Pomnik pamięci kapitana Stanisława Serafina,
17. Kościół,
18. Zespół Szkół w Dzikowcu,
19. Punkt wymiany butli gazowych,
20. Urząd Gminy w Starym Dzikowcu,
Urząd Stanu Cywilnego,
Rada Gminy,
Zarząd Gminy,
Bank Spółdzielczy w Głogowie Małopolskim Oddział w Dzikowcu,
Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego – doradztwo rolnicze,
Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
Budka telefoniczna,
21. Gminne Przedszkole w Dzikowcu,
22. Remiza OSP w Dzikowcu Nowym,
23. Młyn,
24. Prywatny Gabinet Stomatologiczny,
25. Oczyszczalnia Ścieków Dzikowiec,
26. Ośrodek Zdrowia w Lipnicy,
27. Sklep spożywczo – przemysłowy,
28. Szkoła Podstawowa w Lipnicy,
29. Kościół,
30. Dom Strażaka w Lipnicy,

Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Dzikowcu – filia w Lipnicy,

31. Punkt wymiany butli gazowych,
32. Punkt wymiany butli gazowych,
Sklep spożywczo – przemysłowy,
33. Sklep spożywczy,
34. Sklep spożywczo – przemysłowy,
35. Punkt wymiany butli gazowych,
36. Sklep spożywczy, artykuły rolno – przemysłowe,
37. Sklep spożywczy, punkt wymiany butli gazowych,
38. Kawiarnia, piwo,
39. Szkoła podstawowa w Kopciach,
40. Dom Strażaka,
41. Boisko sportowe do piłki nożnej,
42. Stacja benzynowa,
43. ZOZ w Kolbuszowej – WOZ w Wilczej Woli,
44. Zespół Szkół w Wilczej Woli,
45. Sklep spożywczy,
46. Punkt wymiany butli gazowych „GAZPOL”,
47. Sklep spożywczo – przemysłowy,
48. Sklep spożywczo – przemysłowy,
49. Nadleśnictwo Kolbuszowa – Leśnictwo Wilcza Wola,
50. Boiska sportowe – ośrodek?,
51. Usługi pogrzebowe,
52. Kościół,
53. Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie –
WODOMISTRZÓWKA w Wilczej Woli,
54. Mini Bar, sklep spożywczy,
55. Handel drewnem, sklep spożywczy,
56. Parking płatny,
57. Pole namiotowe.
58. Punkt Naprawy Lodówek
59. F.P.H. „ARKO”
60. Punkt Unasiennienia Zwierząt
61. Punkt wymiany butli „GASPOL”
62. Artykuły Spożywcze i Przemysłowe
63. Naprawa lodówek i pralek
64. Punkt wymiany butli „GASPOL”
65. Skrzynka pocztowa, sklep nieużytkowany
66. Sklep spożywczo – przemysłowy
67. Dom Strażaka w Mechowcu
68. Kościół
69. Szkoła Podstawowa
70. Cmentarz
71. Biblioteka Publiczna
72. Boisko sportowe
73. Sklep spożywczo – przemysłowy Nr 2
74. Młyn (nieczynny)
75. Hydrofornia
76. Zbiorniki wyrównawcze, pompownia wody Płazówka
77. Sklep spożywczo – przemysłowy

78. Sklep spożywczo – przemysłowy
79. Tartak
80. Sklep spożywczo – przemysłowy
81. Sklep spożywczo - przemysłowy
82. Kościół
83. Punkt wymiany butli „GASPOL”
84. Tartak
85. Sklep spożywczo – przemysłowy
86. Sklep spożywczo - przemysłowy
87. Remiza OSP
88. Budynki po byłym GS
89. Punkt wymiany butli „GASPOL”
90. Mini tartak
91. Punkt Skupu Mleka
92. Kościół
93. Cementarz
94. Szkoła Podstawowa w Spiach
95. Szkoła Podstawowa w Spiach
96. Szkoła Podstawowa w Spiach
97. Punkt czerpania wody, prywatna hodowla ryb
98. Sklep spożywczo – przemysłowy
99. Tartak
100. Pompownia wody w Lipnicy
101. Punkt Skupu Mleka w Lipnicy
102. Szkoła Podstawowa w Płazówce
103. Sołtys Płazówki
104. Domki campingowe

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC****UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO
UKŁADU KOMUNIKACJI****INWENTARYZACJA STANU ISTNIEJĄCEGO****SIEĆ DROGOWA**

Sieć drogowa na terenie gminy Stary Dzikowiec jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Gmina posiada połączenie ze stolicą powiatu (Kolbuszowa) poprzez drogę wojewódzką nr 875 Mielec – Kolbuszowa – Sokołów Małopolski - Leżajsk. Większość jednostek osadniczych skomunikowana jest poprzez sieć dróg powiatowych. Dopełnienie sieci stanowią drogi gminne oraz lokalne i gospodarcze.

Klasyfikacja funkcjonalno-techniczna

Sieć drogowa na terenie gminy składa się z dróg następujących kategorii:

- wojewódzka nr 875 Mielec – Kolbuszowa – Leżajsk
- powiatowe
  - nr 35356 Kolbuszowa Dln. – Kopcie
  - nr 35357 Cmolas – Mechowiec – Dzikowiec
  - nr 35359 Komorów – Lipnica
  - nr 35360 Lipnica – Dzikowiec
  - nr 35361 Ranizów – Lipnica – Kopcie
  - nr 35362 Kopcie – Wilcza Wola – Bojanów
  - nr 35363 Krzątka – Spie
  - nr 35364 Wilcza Wola – Wola Ranizowska
  - nr 35374 Stary Dzikowiec – Widełka
- gminne
- inne (lokalne, gospodarcze, wewnętrzne, niepubliczne)

Poszczególne kategorie dróg powinny posiadać następujące klasy techniczne:

- wojewódzka i powiatowe G lub Z
- gminne L lub D

Podstawową sieć dróg (wojewódzkich i powiatowych) zilustrowano na rys. nr 1

Parametry techniczne

Droga wojewódzka zasadniczo spełnia warunki techniczne dla klasy Z (drogi zbiorcze). Występujące odstępstwa dotyczą przede wszystkim spadków podłużnych i promieni łuków poziomych. Przy przejściach drogi przez miejscowości Dzikowiec i Osia Góra brak jest wydzielonej przestrzeni dla niechronionych użytkowników ruchu (piesi, rowerzyści).

Większość dróg powiatowych posiada nawierzchnię bitumiczną o zróżnicowanej konstrukcji. Jedynie odcinek drogi nr 359 posiada nawierzchnię żwirową.

Parametry geometryczne dróg powiatowych są wynikiem ich ewolucyjnego rozwoju co skutkuje licznymi odstępstwami od wymogów technicznych. Dotyczy to przede wszystkim szerokości jezdni, promieni łuków oraz rozwiązań geometrycznych skrzyżowań. W przypadku sieci dróg gminnych do powyższych braków technicznych doliczyć należy znikomą liczbę odcinków o nawierzchni twardej.

Stan techniczny

Stan techniczny większości dróg należy ocenić jako niezadowalający. Obok braków opisanych w poprzednim paragrafie niepokojący jest stan techniczny nawierzchni dróg, które wykazują braki nośności skutkujące postępującą degradacją pod wpływem ruchu pojazdów. Dla przedłużenia trwałości istniejących konstrukcji konieczne jest podjęcie działań z zakresu bieżącego utrzymania dróg – w szczególności odwodnienie powierzchniowe i odprowadzenie wód. Znakomita większość odcinków wymaga gruntownych remontów lub odnowy nawierzchni. Poprawy wymaga również stan techniczny oznakowania.

Organizacja ruchu

Organizacja ruchu na drogach w zasadzie sprowadza się do ustalenia pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniach oraz do oznakowania ostrzegawczego. Na całej sieci występuje niedostatek oznakowania kierunkowego (drogowskazy).

Istniejąca organizacja ruchu na sieci dróg wprowadzona została za pomocą oznakowania pionowego. Na drodze wojewódzkiej zastosowano również oznakowanie poziome w osi jezdni, regulujące m.in. możliwości wyprzedzania.

RUCH DROGOWY

Natężenia ruchu i prognozy

Wyniki kompleksowych pomiarów ruchu dostępne są jedynie na drodze wojewódzkiej nr 875, gdzie dokonywane są okresowe badania w ramach „Pomiaru Generalnego”. Ostatnie dostępne wyniki dotyczą roku 1995, a kolejny pomiar przeprowadzany jest przez Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w roku 2000. Według PG'95 wyniki badań ruchu przedstawiają się następująco:

nazwa odcinka	pojazdy samochodowe							rowery	pojazdy zaprzęgowe	suma pojazdów samochodowych
	motocykle	osobowe	dostawcze	ciężarowe bez przyczep	ciężarowe z przyczepami	autobusy	ciągniki rolnicze			
Kolbuszowa – – Raniżów	72	2131	168	90	51	63	45	277	4	2620

Kompleksowych badań ruchu nie przeprowadzano na drogach powiatowych i gminnych.

Występujące natężenia ruchu na wszystkich kategoriach dróg w gminie nie powodują w stanie obecnym utrudnień związanych z brakami przepustowości. Poziom prognozowanych natężeń ruchu przy zakładanym horyzoncie czasowym 2015r. również nie wskazuje na możliwość występowania takich zagrożeń, przy założeniu, że nie wystąpią zasadnicze zmiany w zagospodarowaniu powodujące powstanie nowych, dużych źródeł ruchu.

Ruch ciężki

Udział ruchu ciężkiego w strukturze rodzajowej jest stosunkowo niewielki i nie stanowi szczególnego zagrożenia w aspekcie wpływu na środowisko oraz warunki i bezpieczeństwo ruchu drogowego. Największy udział ruchu ciężkiego obserwuje się na drodze wojewódzkiej i tam powinien on być uwzględniony przy określaniu docelowych parametrów technicznych drogi (segregacja rodzajowa ruchu, szerokość pasów ruchu, promień skrętu itp.)

Ruch rowerowy i pieszy

Niekorzystną cechą istniejącego układu komunikacyjnego w gminie jest brak rozdzielenia przestrzeni ruchowej dla różnych rodzajów ruchu. Szczególnie dotkliwie dotyka to tzw. niechronionych uczestników ruchu – rowerzystów i pieszych, którzy przy braku wydzielonych ścieżek, czy chodników korzystają z jezdni dróg.

Nasilenie ruchu pieszych i rowerzystów ma miejsce lokalnie w poszczególnych miejscowościach. Należy zaznaczyć, że wielkość ruchu rowerowego pomierzona na drodze wojewódzkiej jest stosunkowo wysoka, co świadczyć może o popularności tego środka transportu.

Istniejące ciągi chodników dla pieszych występujące w m. Stary Dzikowiec wymagają uzupełnień oraz rozwijania wraz z zagospodarowaniem miejscowości oraz podstawowego układu drogowego. Część dróg gminnych, która w tej chwili posiada funkcję mieszaną o znikomym natężeniu ruchu kołowego, spełnia techniczne warunki ciągów pieszo – jezdnych. Zaleca się podtrzymanie tej zasady funkcjonalnej poprzez odpowiednie oznakowanie oraz zabiegi utrzymaniowe.

Komunikacja zbiorowa

Jedyną formą komunikacji zbiorowej funkcjonującą na terenie gminy Dzikowiec jest komunikacja autobusowa KPKS.

Linie autobusowe przebiegające przez gminę to:

1. Kolbuszowa – Dzikowiec – Lipnica – Wola Raniżowska – Raniżów
2. Dzikowiec – Lipnica – Wilcza Wola – (Nowa Dęba, Stalowa Wola)
3. Dzikowiec – Lipnica – Kopcie – Wilcza Wola – Maziarnia
4. Kolbuszowa – Raniżów – Korczowiska
5. Kolbuszowa – Raniżów – Sokółów Młp.
6. Rzeszów – Kolbuszowa – Dzikowiec – Wilcza Wola

OCENA OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ

Z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej, na terenie gminy Stary Dzikowiec występują obszary o zróżnicowanym poziomie obsługi. Wziąwszy pod uwagę, że podstawowym środkiem przemieszczania osób i towarów jest transport kołowy, na podstawie analizy sieci drogowej zdefiniowano obszary o dobrym, średnim i słabym poziomie obsługi komunikacyjnej.

Do obszarów o dobrym poziomie obsługi zaliczono tereny skomunikowane bezpośrednio z siecią dróg wojewódzkich lub powiatowych o nawierzchni bitumicznej lub obszary położone w odległości rzędu 200-300m od takich dróg.

Do obszarów o średnim poziomie obsługi zaliczono tereny skomunikowane za pośrednictwem dróg o nawierzchni utwardzonej innej niż bitumiczna.

Obszary o słabym poziomie obsługi to tereny skomunikowane za pośrednictwem dróg gruntowych.

Jako dodatkowe kryterium oceny uwzględniono również funkcjonowanie komunikacji zbiorowej.

Ocenie poddano jedynie obszary zagospodarowane, inne niż obszary rolnicze i tereny leśne.

WNIOSKI DO KIERUNKÓW

Wnioski z oceny istniejącego stanu komunikacji w gminie:

1. Istniejący układ komunikacyjny gminy pozwala na pełną obsługę terenów zainwestowanych. Zróżnicowany jest jednakże poziom tej obsługi ze względu na stan techniczny dróg i funkcjonowanie komunikacji zbiorowej.
2. Istniejąca sieć drogowa w obecnym podziale funkcjonalnym jest dostosowana do potrzeb komunikacyjnych gminy w zakresie połączeń zewnętrznych i wewnętrznych. Ruch tranzytowy przez teren gminy jest marginalny i realizowany głównie poprzez drogę wojewódzką Kolbuszowa – Leżajsk.
3. Istniejące parametry techniczne dróg w większości nie odpowiadają wymaganiom dla klas funkcjonalno – technicznych wynikającym z obowiązujących przepisów.
4. Znakomita większość dróg na terenie gminy nie jest wyposażona w wydzielone ciągi przeznaczone dla ruchu rowerzystów i pieszych. Jedynym wyjątkiem jest centrum wsi Stary Dzikowiec gdzie występują chodniki dla pieszych bezpośrednio przy jezdni.
5. Większość dróg na terenie gminy wykazuje znaczne niedostatki pod względem stanu technicznego. Dotyczy to zarówno nawierzchni dróg, jak również odwodnienia, oznakowania i urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Istniejący układ komunikacyjny jest ukształtowany właściwie i dalszy jego rozwój będący jednym z warunków rozwoju gospodarczego gminy powinien polegać na:

1. Utrzymaniu i ochronie istniejących pasów drogowych.
2. Modernizacji istniejących odcinków dróg, polegającej na dostosowaniu do odpowiednich klas technicznych.
3. Przebudowie skrzyżowań drogowych do standardów spełniających wymogi bezpieczeństwa ruchu drogowego.
4. Stopniowej realizacji przebudowy nawierzchni dróg gminnych w obszarach o słabym poziomie obsługi komunikacyjnej – na podstawie ustalonej hierarchii funkcjonalnej poszczególnych odcinków. Pozytywne efekty dla rozwoju działalności gospodarczej związanej z obszarem rekreacyjnym zalewu może mieć realizacja drogi gminnej łączącej wieś Lipnica z wsią Maziarnia, która w stanie obecnym jest drogą gruntową o utrudnionej przejeźdności.
5. Budowie ścieżek rowerowych, chodników dla pieszych lub ciągów pieszo – jezdnych dla zapewnienia bezpieczeństwa „niechronionych” użytkowników ruchu oraz podniesienia atrakcyjności ruchu rowerowego jako środka transportu i rekreacji.
6. Weryfikacji organizacji ruchu z uwzględnieniem urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.

IIZM

Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego układu komunikacji w odniesieniu do obszaru objętego II zmianą Studium

Obszar objęty II zmianą Studium posiada dostęp do drogi publicznej gminnej nr 5087.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
STARY DZIKOWIEC**UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE
Z DOTYCHCZASOWEGO UZBROJENIA
TERENU –
INŻYNIERIA SANITARNA****INWENTARYZACJA****GOSPODARKA WODNA**

Gmina Stary Dzikowiec leży w zlewni rzeki Łęg, a przez teren gminy przebiegają rzeki Łęg i Przyrwa oraz potoki Olszynka i Olszówka. Szczegółowe dane dotyczące charakterystycznych przepływów na rzece Łęg na wodowskazie w Wilczej Woli (okres obserwacji 1971r. do 1990r.) przedstawiają się następująco:

– WWQ (największy przepływ zaobserwowany w danym okresie)	730,0 m ³ /s
– SWQ (wartość średnia z największych przepływów rocznych zaobserwowanych w danym okresie)	32,0 m ³ /s
– SSQ (średni przepływ w danym okresie)	1,50 m ³ /s
– SNQ (średni przepływ z najmniejszych przepływów rocznych zaobserwowanych w danym okresie)	0,28m ³ /s
– NNQ (najmniejszy przepływ zaobserwowany w danym okresie)	0,046 m ³ /s

Wzdłuż w/w rzek i potoków występują tereny zalewowe. Szacuje się, że łączna powierzchnia terenów zalewowych wynosi około 150,0 ha. Wały przeciwpowodziowe znajdują się jedynie wzdłuż niżej wymienionego zbiornika retencyjnego „Wilcza Wola”.

Część obszaru gminy jest częściowo zmeliorowana, a tereny te występują w następujących miejscowościach:

- m. Dzikowiec 383,0 ha oraz 8 668,0 m rowów odwadniających
- m. Lipnica 445,0 ha oraz 20 590,0 m rowów odwadniających
- m. Mechowiec 22,0 ha oraz 15 205,0 m rowów odwadniających
- m. Płazówka 1200,0 m rowów odwadniających.

Na obszarze gminy zlokalizowana jest część zbiornika retencyjnego „Wilcza Wola –Maziarnia”. Obszar lustra wody zbiornika wynosi ca 160,0 ha, poziom piętrzenia wody 188,50 m n.p.m., a jego pojemność określana jest w wielkości 4,20 mln m³. Zbiornik ograniczony jest czołową zaporą ziemną z jazem żelbetowym i ziemnymi zaporami bocznymi o długości 4 150,0 m. Zbiornik i jego objekty są administrowane przez PZMiUW Rzeszów.

W zachodniej części gminy znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr. 426 „Dolina Kopalna – Kolbuszowa” ze strefą ochrony sanitarnej. Dokumentację geologiczną w części dotyczącej w/w GZWP zatwierdził Minister Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Decyzją z dnia 18 lipca 1997r. L.dz. KDH1 /013/ 6037/ 97.

W uwarunkowaniach zewnętrznych słabą stroną gminy jest brak możliwości bezpośredniego oddziaływania na zlewnię potoku Przyrwa-Nil, który w znacznej mierze w dolnym biegu przepływa poza terenem gminy, a to ma wpływ na wielkość terenów zalewowych i częstotliwość występowania wód powodziowych. Silną stroną jest możliwość regulacji przepływami na rzece Łęg poprzez zbiornik retencyjny na tej rzece.

W uwarunkowaniach wewnętrznych silną stroną jest fakt, że zlewnie i źródła potoków Olszynka i Olszówka znajdują się na terenie gminy, co daje możliwości przy zwiększonej retencji naturalnej i sztucznej, regulowania przepływami a jednocześnie zmniejszenia do minimum terenów zalewowych.

ZAOPATRZENIE W WODĘ

Gmina zaopatrywana jest w wodę do celów bytowo gospodarczych z Zakładu Uzdatniania Wody w Cmolasie. Roczne zużycie wody w 1998r wynosiło 107 509,0 m³ a obsługiwano ca 5 100 osób. Średniodobowe zużycie wyniosło 0,058m³/dmk i jest jednym z najniższych w województwie podkarpackim.

Sieć wodociągowa wykonana jest z rur PCV o średnicach od ø90 do ø160 mm. Pożądane ciśnienie utrzymywane jest w sieci przez następujące cztery przepompownie wody czystej;

- przepompownia w m. Mechowiec z dwoma zbiornikami żelbetowymi po 100m³
- przepompownia w m. Płazówka z dwoma zbiornikami żelbetowymi po 100m³
- przepompownia w m. Lipnicy, bez zbiorników retencyjnych
- przepompownia w m Stary Dzikowiec (przy drodze wojewódzkiej) z dwoma zbiornikami stalowymi po 50m³ każdy.

W uwarunkowaniach zewnętrznych słabą stroną jest fakt, że gmina zasilana jest w wodę z ujęcia i stacji uzdatniania wody, znajdujących się poza terenem gminy. Jednocześnie ujęcie znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 426, którego wody słabo są izolowane od zanieczyszczeń powierzchniowych.

W uwarunkowaniach wewnętrznych gminy silną stroną gminy jest fakt dobrze rozwiniętej gminnej sieci wodociągowej. Sieć wodociągowa o średnicy ø100mm optymalnie może zaopatrzyć w wodę (do celów bytowo gospodarczych) 1000 mieszkańców a maksymalnie do 2000 mieszkańców. Sieć wodociągowa o średnicy ø150mm optymalnie jest przeznaczona do zasilania w wodę około 3000mieszkańców zaś maksymalnie może służyć dla 4000mk. Jak z tego wynika można mówić o odcinkowych rezerwach na gminnej sieci wodociągowej.

Jednocześnie budzi zastrzeżenia zbyt duża ilość pompowni sieciowych. Jeżeli te wstępne przypuszczenia okazałyby się słuszne to ograniczenie ilości tych obiektów mogłoby zmniejszyć zużycie energii elektrycznej i zmniejszyć jednocześnie cenę jednostkową wody.

GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Gmina posiada, zlokalizowaną w Nowym Dzikowcu, oczyszczalnię ścieków mechaniczno- biologiczną typ ZOŚ-AN-200, o przepustowości $Q_{\text{śred}} = 2207,0 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{maxd}} = 253,0 \text{ m}^3/\text{d}$. Stan techniczny tego obiektu jest bardzo dobry. Rocznie odprowadzanych jest około 44 504,0 m^3 /rok ścieków sanitarnych od około 1200,0 osób, co daje wskaźnik średniodobowy w wysokości 0,102 m^3/dmk . Tak wysoka ilość ścieków na jednego mieszkańca może świadczyć o dużej infiltracji wód podziemnych do kanalizacji lub o fakcie, że przynajmniej w ca 50,0% ludność korzysta z wody pobieranej ze studni kopanych.

Miejscowości posiadające kanalizację sanitarną to: Nowy Dzikowiec, Stary Dzikowiec i Lipnica. Jest to kanalizacja grawitacyjno-ciśnieniowa o średnicach w części grawitacyjnej od $\varnothing 0,160 \text{ m}$ do $\varnothing 0,30 \text{ m}$ z PCV, a w części ciśnieniowej są to odcinki z PE o średnicach od $\varnothing 50 \text{ mm}$ do $\varnothing 90 \text{ mm}$.

Częścią składową sieci kanalizacyjnej są następujące cztery przepompownie ścieków:

- w m. Lipnica dwie przepompownie; „P1” w zachodniej części wsi i „P2” na terenach rolniczych, w zachodniej części wsi,
- w miejscowości Stary Dzikowiec również dwie przepompownie; „P1” przy Ośrodku Zdrowia i „P2” na działce Pani Dziak przy drodze wojewódzkiej.

W uwarunkowaniach wewnętrznych gminy słabą stroną mającą wpływ na rozwój gminy jest brak kanalizacji sanitarnej z oczyszczalniami ścieków w północnej części gminy. Jedynie miejscowości Stary Dzikowiec, Lipnica i część Nowego Dzikowca odprowadzają ścieki do oczyszczalni ścieków.

Istniejąca sieć kanalizacji sanitarnej posiada odcinkowe rezerwy i może być bardziej obciążona. Liczba mieszkańców którą można obsłużyć kolektorem przy jego minimalnym spadku wynosi;

• kanalizacja sanitarna o średnicy $\varnothing 0,20 \text{ m}$	ca 2 200 mieszkańców
• kanalizacja sanitarna o średnicy $\varnothing 0,25 \text{ m}$	ca 3 500 mieszkańców
• kanalizacja sanitarna o średnicy $\varnothing 0,30 \text{ m}$	ca 4 900 mieszkańców

GAZOWNICTWO

Gmina posiada sieć gazową średnioprężną o średnicach od $\varnothing 32$ do $\varnothing 100 \text{ mm}$ z PE. Zgazyfikowanie w poszczególnych miejscowościach na dzień 1 stycznia 1999r wynosiło:

• m Dzikowiec	zgazyfikowana w ca 98,0 %
• m. Nowy Dzikowiec	zgazyfikowana w ca 99,0 %
• m. Mechowiec	zgazyfikowana w ca 95,0 %
• m. Kopcie	zgazyfikowana w ca 99,0 %
• m Płazówka	zgazyfikowana w ca 90,0 %
• m. Wilcza Wola	zgazyfikowana w ca 40,0 %
• m. Spie	zgazyfikowana w ca 60,0 %

- m. Lipnica

zgazyfikowana w ostatnim okresie czasu

W uwarunkowaniach zewnętrznych silną stroną warunkującą rozwój jest fakt, że gmina znajduje się pomiędzy dwoma gazociągami wysokoprężnymi z których jest zasilana. Od strony zachodniej znajduje się gazociąg wysokoprężny o znaczeniu krajowym, a od strony wschodniej gazociąg wysokoprężny o znaczeniu regionalnym, oba ze stacjami redukcyjno pomiarowej I^o, co umożliwia pobór dużej ilości gazu ziemnego.

W uwarunkowaniach wewnętrznych silną stroną gminy jest dobrze rozwinięta sieć gazociągów rozdzielczych i ich dobry stan techniczny.

GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie gminy brak jest składowiska odpadów komunalnych. Odpady w ilości około 1000,0m³ od około 2700 mieszkańców wywożone są na składowisko w Kolbuszowej przez Zakład Usług Komunalnych –Kolbuszowa. Na terenie gminy nie jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów, a są one jedynie gromadzone w pojemnikach rozstawionych w centralnych punktach wsi. Skład i właściwości odpadów komunalnych powstających na terenie gminy jest bardzo zróżnicowany. Zależy od miejsca ich powstania, sposobu gromadzenia i zmienia się w miarę upływu czasu. Uzyskanie dokładnych informacji dotyczących ilości i jakości odpadów jest możliwe jedynie na podstawie obserwacji i dokładnej rejestracji przywożonych odpadów na wysypisko.

Zgodnie z opracowaniami Instytutów w Warszawie i Katowicach odpady z terenów wiejskich zawierają około:

- 5 do 10 % składników organicznych
- 30 do 40 % składników mineralnych
- ca 50 % odpadów użytecznych.

Wskaźniki jednostkowego nagromadzenia odpadów przyjmuje się w wysokości:

- 0,1 m³/mk rok we wsiach o zabudowie rozproszonej
- 0,3 m³/mk rok w budownictwie zagrodowym
- 0,80 m³/mk rok w budownictwie jednorodzinym

W uwarunkowaniach zewnętrznych silną stroną jest fakt bliskiej odległości do składowiska odpadów komunalnych w Kolbuszowej.

W uwarunkowaniach wewnętrznych mających wpływ na rozwój gminy słabą stroną jest brak „Programu gospodarki odpadami” a brak nowoczesnych zasad gospodarowania ma niekorzystny wpływ na koszty i jakość środowiska naturalnego w gminie.

IIZM

Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia oraz gospodarki odpadami

- 1. Obszar objęty II zmianą Studium uzbrojony jest w sieć wodociągową, kanalizacyjną i gazową z możliwością jej rozbudowy.***
- 2. Gospodarka odpadami:***
  - gromadzenie i usuwanie odpadów komunalnych zgodnie z gminnym programem gospodarki odpadami,***

- magazynowanie odpadów powstających w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej – zgodnie z zasadami obowiązującymi w gminie z odbiorem ich przez wyspecjalizowane jednostki.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC****UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE
Z DOTYCHCZASOWEGO UZBROJENIA
TERENU W ZAKRESIE ELEKTROENERGETYKI
I TELEKOMUNIKACJI****ELEKTROENERGETYKA**

CHARAKTERYSTYKA TERENÓW

Teren wsi: Dzikowiec i Nowy Dzikowiec

Teren ten posiada infrastrukturę elektroenergetyczną dostosowaną do wielkości terenów zabudowanych i generowanych przez nią potrzeb. Jest ona najgęstsza i najlepiej wyposażona w porównaniu z innymi terenami w gminie.

Sieć Średniego Napięcia była modernizowana w latach 80-tych i posiada 11 stacji typu STSa 20/250 i STSa 20/100 z mocami transformatorów: 250 i 100 kVA. Stacje te dają możliwości wymiany transformatorów na większe i pewnego wzrostu mocy.

Teren wsi Lipnica

Jest to teren rolniczy o zabudowie zagrodowej. Sieć Średniego Napięcia na terenie Lipnicy była modernizowana i dostosowana do aktualnych potrzeb w latach 80-tych. Istnieje 4 stacje transformatorowe, typowe STSa 20/250 o mocach 100 i 250 kVA. Ponieważ są to stacje nowego typu dają możliwości wymiany transformatorów i wzrostu mocy.

Teren wsi Wilcza Wola

Sieć Średniego Napięcia na tym terenie była modernizowana w latach 80-tych i jest dostosowana do potrzeb. Posiada 11 stacji typu STSBa 20/250, STSa 20/100 i STSa 20/250 oraz 4 stacje stare typu ŻH 15 o mocy 100 kVA. Stacje STSa pozwalają na rozbudowę, natomiast stare stacje ŻH należy wymieniać przewidując wzrost mocy.

Teren wsi: Mechowiec, Płazówka, Kopcie oraz przysiółku Osia Góra,

Sieć Średniego Napięcia była modernizowana w latach 80-tych. Na tym terenie znajduje się 9 stacji typu STSa 20/100 i STSa 20/250. Sieć jest wystarczająca na obecne potrzeby.

UWAGI OGÓLNE

W chwili obecnej teren posiada infrastrukturę elektroenergetyczną zmodernizowaną, dostosowaną do obecnych potrzeb, pozwalającą w zadowalającym stopniu pokryć zapotrzebowanie terenu w energię elektryczną.

Zakład Energetyczny jest w trakcie opracowania dodatkowych połączeń sieciowych SN od Lipnicy do Wilczej Woli, od Kopci do Płazówki oraz z Woli Raniżowskiej do Wilczej Woli. Powiązania te zwiększą niezawodność zasilania w energię elektryczną.

TELEKOMUNKACJA

CHARAKTERYSTYKA TERENÓW

Teren gminy Stary Dzikowiec jest terenem rolniczym, o zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz sporadycznie usługowej, która gdzieś ciągnie się wzdłuż dróg a gdzieś jest rozrzucona.

Wsie: Dzikowiec, Lipnica, Płazówka, Kopcie oraz przysiółek Osia Góra są stosunkowo dobrze uzbrojone w sieci gdyż na tym terenie działa dwóch operatorów tj. Telefonika „Rzeszowskie Telefony” TELER, która w ostatnich dwóch latach wykonała nowe sieci na w/w terenie, oraz TP S.A., która na w/w terenie posiada stare sieci teletechniczne.

W Dzikowcu znajduje się nowoczesna modułowa centrala 400NN, pozwalająca na rozbudowę.

Wilcza wola posiada sieć telefoniczną w rozbudowie, która jest własnością TP S.A. , podłączoną do centrali w Kolbuszowej.

WNIOSKI

1. Na terenach wolnych od zainwestowania kubaturowego, które mogą być zainwestowane, w przypadku przeznaczenia ich na cele rozwojowe konieczna będzie realizacja nowych sieci.
2. Infrastruktura telekomunikacyjna na terenie gminy jest na dobrym poziomie i na dzień dzisiejszy zabezpiecza potrzeby ludności w łączność telekomunikacyjną. W razie rozwoju i doinwestowania gminy istniejącą sieć należy modernizować i poszerzać.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC

**UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW
I OBSZARÓW OCHRONIONYCH NA
PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH
(HISTORYCZNE I KULTUROWE)**

OBIEKTY I ZAŁOŻENIA WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW:

1. Zespół dworski i folwarczny w Dzikowcu (A – 782 z 10.10.1974 roku) – dwór, zabudowania gospodarcze, park – strefa A 1
2. Spichlerz dóbr królewskich w Dzikowcu (A – 1149 z 8.10.1984 roku) obecnie magazyn muzeum – skansenu w Kolbuszowej,
3. Kościół parafialny w Spie (A – 11137 z 27.09.1994 roku)
4. Zespół dworski „Zaruda” (A – 946 z 13.02.1976 roku) – strefa A 2

OBSZARY I OBIEKTY WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ KONSERWATORSKĄ

STREFA „A” – pełnej ochrony konserwatorskiej

Strefa ta obejmuje obszary szczególnie wartościowe pod względem historycznym, o dobrze zachowanej strukturze układu przestrzennego i dobrze zachowanych obiektach zabytkowych. W strefie tej należy stosować się do wymagań konserwatorskich, które powinny zmierzać do możliwie najpełniejszej rewaloryzacji historycznego założenia.

A – 1 obejmuje teren dawnego zespołu dworsko – parkowego w Dzikowcu , w skład którego wchodzi: dwór, oficyna, oranżeria (obok budynek gospodarczy), spichlerz ekonomii sandomierskiej, staw z tarasem widokowym, kapliczka Św. Jana Nepomucena oraz park z alejami. Na terenie tym po II wojnie światowej zlokalizowano obiekty należące do Gminnej Spółdzielni SCh oraz Urzędu Gminy, z których część wymaga rehabilitacji a część powinna być rozebrana. Na obszarze objętym strefą lokalizacja nowej zabudowy nie jest wskazana

A – 2 obejmuje teren dawnego dworskiego w Wilczej Woli, w skład którego wchodzi drewniany dwór oraz pozostałości parku z układem wodnym. Niewskazana jest lokalizacja nowej zabudowy. Dopuszcza się budowę niezbędnych obiektów związanych z użytkowaniem zespołu, w oparciu o historyczne rozmieszczenie zabudowań gospodarczych.

A – 3 obejmuje teren zespołu kościoła parafialnego w Wilczej Woli – Spiach. W skład zespołu wchodzi: kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła, dzwonnica i starodrzew. Strefa obejmuje również znajdujący się w sąsiedztwie kościoła drewniany budynek szkoły.

STREFA „B” – ochrony zachowanych elementów zabytkowych

Strefa ta obejmuje tereny o zachowanych historycznych układach przestrzennych z zabudową o dużych wartościach kulturowych. W strefie tej należy zachować istniejące obiekty o charakterze zabytkowym, a nową zabudowę dostosować do historycznej kompozycji.

B – 1 obejmuje część zespołu folwarcznego w Dzikowcu położonego po zachodniej stronie drogi dzielącej zespół dworski (dawna droga dojazdowa). Z obiektów dworskich zachowały się: dawny browar (wpisany do rejestru zabytków A – 782 z 10.10.1974 roku) i budynek gospodarczy. Obiekty współczesne wymagają rehabilitacji, dostosowania do zabytkowego otoczenia

B – 2 obejmuje teren zespołu kościelnego w Dzikowcu, w skład którego wchodzi: kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja, dzwonnica, ogrodzenie z czterema kaplicami, dawna plebania, starodrzew oraz obszar dawnego cmentarza.

STREFA „E” – ochrony ekspozycji obiektów zabytkowych.

Strefa ta obejmuje tereny stanowiące zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów i obiektów zabytkowych. Ochrona konserwatorska w tej strefie polega przede wszystkim na zakazie wznoszenia obiektów kubaturowych mogących zniekształcić ekspozycję zespołów zabytkowych.

E – 1 ekspozycja zespołu kościelnego w Spiach.

E – 2 ekspozycja zespołu kościelnego w Dzikowcu.

STREFA „K” – ochrony krajobrazu kulturowego

Strefa ta obejmuje obszary bezpośrednio związane z układem historycznym, znajdujące się w jego otoczeniu.

Działalność konserwatorska w tej strefie winna zmierzać do zachowania bądź częściowego odtworzenia elementów krajobrazu urządzonego.

Dla obszaru gminy wyznaczono **strefy K** obejmujące tereny krajobrazu kulturowego utworzonego integralnie z interesującym krajobrazem naturalnym powiązanego przeważnie z układem ruralistycznym. Zabrania się lokalizacji na obszarze strefy obiektów o dużej kubaturze, funkcji szkodliwej dla środowiska

i dysharmonizujących z tradycyjną zabudową i naturalnym otoczeniem. Nowa zabudowa winna być lokalizowana na historycznie zagospodarowanym terenie, zgodnie z wytycznymi do ochrony układów ruralistycznych.

Zaleca się zachowanie bez zabudowy naturalnych kompleksów łąk nadrzecznych, stanowiących tereny zalewowe.

- K – 1** krajobraz kulturowy wsi Dzikowiec
- K – 2** krajobraz kulturowy przysiółka Zagrody - Las
- K – 3** krajobraz kulturowy przysiółka Księżyna
- K – 4** krajobraz kulturowy wsi Płazówka
- K – 5** krajobraz kulturowy wsi Kopcie - Podłęźniówka
- K – 6** krajobraz kulturowy wsi Kopcie
- K – 7** krajobraz kulturowy przysiółka Żarkowina
- K – 8** krajobraz kulturowy wsi Wicza Wola
- K – 9** krajobraz kulturowy przysiółka Brzoza
- K – 10** krajobraz kulturowy wsi Spie
- K – 11** krajobraz kulturowy przysiółka Pniak

STREFA „H” Ochrony obszarów historycznego zainwestowania

Strefa ta obejmuje obszary, na których zachowały się w reliktowej formie fragmenty historycznych założeń planistycznych lub zabudowy. W strefie tej nie postuluje się odtwarzania dawnego układu (z uwagi na jego zachowaną szczytkową formę). Lecz pozostawienie istniejących reliktywów w pierwotnym stanie, ewentualnie wkomponowanie ich – pod nadzorem konserwatorskim – w nową zabudowę.

H – 1 obszar historycznego zainwestowania w Mechowcu

SRTEFA „U” - ochrony zachowanych układów urbanistycznych

Układy ruralistyczne obejmują historyczne układy planistyczne wsi. Na obszarach tych nowa zabudowa może być lokalizowana z maksymalnym zachowaniem istniejących już układów działek, bez dalszego ich dzielenia.

Wytyczne do nowej zabudowy oraz remontów istniejącej winny być wydawane przez Gminne służby budowlane. Winny one uwzględniać następujące wymogi konserwatorskie:

- nowe obiekty winny bryłą, wysokością, detalem i kształtem symetrycznych, wysokich dachów nawiązywać do historycznych rozwiązań architektonicznych, (najważniejsze są obiekty parterowe o rzucie wydłużonego prostokąta),
- układ zabudowy na działce winien wynikać z historycznego układu zabudowy wiejskiej,
- zaleca się utrzymanie istniejącej drewnianej zabudowy, kwalifikującej się do zachowania ze względu na stan techniczny, poprzez remont i adaptację dla współczesnych potrzeb, przy zachowaniu ogólnego charakteru architektury obiektu, (tj. bryły, wysokości, kształtu dachu, detalu architektonicznego, niewskazane jest zastosowanie sidingu innego niż drewniany)
- podczas remontów obiektów dysharmonizujących z historyczną zabudową należy dokonywać ich korekty estetycznej np. poprzez wprowadzenie tradycyjnej formy dachu,

- jako pokrycie dachu należy stosować dachówkę ceramiczną lub inny materiał imitujący ją formą i kolorem.

Obligatoryjne zastosowanie się do w/w wymogów a w szczególności zastosowanie wysokich symetrycznych dachów krytych odpowiednim materiałem o barwie dachówki ceramicznej pozwoli w perspektywie parunastu lub kilkudziesięciu lat zaakcentować historyczny układ planistyczny wsi oraz nada estetyczny wygląd tej zabudowie poprzez likwidację szpecącej architektury.

U – 1 obszar zachowanego układu urbanistycznego wsi Dzikowiec i Mechowiec

U - 2 obszar zachowanego układu urbanistycznego wsi Lipnica

U – 3 obszar zachowanego układu urbanistycznego wsi Wilcza Wola – Zmysłów

U – 4 obszar zachowanego układu urbanistycznego wsi Wilcza Wola – Zaruda

ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE:

Na obszarze ich występowania wszelka działalność inwestycyjna musi być dokonywana pod nadzorem archeologiczno – konserwatorskim. W przypadku prac prowadzonych przez prywatnych inwestorów istnieje obowiązek zlecenia przez nich sondażowych badań lub nadzorów archeologicznych.

1. pojedyncze ślady osadnictwa
2. rzeczywisty zarys osadnictwa
3. stanowisko archiwalne

IIZM

Na obszarze objętym II zmianą Studium nie występują zabytki archeologiczne.

OCENA STANU WARTOŚCI KULTUROWYCH I HISTORYCZNYCH

OBIEKTY I ZAŁOŻENIA WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

STARY DZIKOWIEC

Zespół parkowo-dworski i folwarczny
(A – 782 z 10.10.1974 r.)

Spichlerz dóbr królewskich
(A – 1149 z 08.10.1984 r.)
(obecnie magazyn muzeum-skansenu w Kolbuszowej)

SPIE

Kościół parafialny
(A – 1137 z 27.09.1994 r.)

LIPNICA

Zagroda nr 359
(A – 948 z 13.02.1976 r.)

Zagroda nr 277
(A – 1113 z 31.12.1981 r.)

WILCZA WOLA

„Zaruda” zespół dworski
(A – 946 z 13.02.1976 r.)

KOPCIE

„Żarkowizna”, zagroda nr 122
(A – 991 z 17.11.1976 r.)
(spichlerz w skansenie)

Stajnia w zagrodzie nr 74
(A – 1011 z 27.09.1978 r.)

OBIEKTY I ZAŁOŻENIA WARTOŚCIOWE LUB CHRONIONE W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Zespół dworsko-parkowy,
2. Kościoły, kapliczki, pojedyncze budynki mieszkalne.

KAPLICZKI I KRZYŻE PRZYDROŻNE

1. Kapliczka murowana
2. Krzyż drewniany współczesny
3. Krzyż metalowy
4. Krzyż metalowy
5. Krzyż metalowy na kamieniu
6. Krzyż metalowy na kamieniu
7. Krzyż metalowy na kamieniu
8. Krzyż metalowy na kamieniu
9. Kapliczka
10. Krzyż metalowy na kamieniu
11. Kapliczka współczesna
12. Krzyż metalowy na kamieniu
13. Krzyż metalowy
14. Krzyż metalowy
15. Krzyż metalowy na kamieniu
16. Kapliczka św. Jana Niepomucena
17. Kapliczka murowana
18. Krzyż metalowy
19. Krzyż metalowy
20. Krzyż drewniany
21. Krzyż betonowy na postumencie
22. Krzyż metalowy
23. Krzyż metalowy na kamieniu
24. Krzyż betonowy na postumencie
25. Krzyż
26. Krzyż metalowy
27. Krzyż
28. Krzyż metalowy na kamieniu
29. Kapliczka murowana z krzyżem
30. Krzyż betonowy
31. Krzyż na postumencie z wnęką
32. Krzyż metalowy
33. Kaplica
34. Krzyż metalowy 1982r.
35. Krzyż drewniany
36. Krzyż metalowy na kamieniu
37. Krzyż drewniany
38. Krzyż metalowy na kamieniu
39. Krzyż na kamieniu
40. Kapliczka murowana XIX w.
41. Krzyż metalowy na kamieniu
42. Krzyż współczesny
43. Krzyż metalowy na kamieniu
44. Krzyż metalowy współczesny
45. Krzyż
46. Krzyż drewniany
47. Krzyż

48. Krzyż metalowy na kamieniu
49. Krzyż metalowy na kamieniu
50. Krzyż metalowy nowy
51. Krzyż metalowy nowy
52. Krzyż drewniany
53. Krzyż drewniany
54. Krzyż metalowy współczesny
55. Kapliczka murowana
56. Krzyż metalowy nowy
57. Kapliczka murowana
58. Krzyż metalowy na kamieniu
59. Krzyż drewniany
60. Krzyż metalowy na cokole
61. Krzyż metalowy na kamieniu
62. Krzyż metalowy na kamieniu
63. Krzyż drewniany z kapliczką szafkową
64. Krzyż drewniany
65. Krzyż metalowy na kamieniu
66. Krzyż metalowy na kamieniu
67. Krzyż metalowy na kamieniu
68. Krzyż kamienny
69. Kapliczka
70. Krzyż metalowy
71. Krzyż nowy
72. Krzyż na kamieniu
73. Krzyż metalowy nowy
74. Krzyż na kamieniu
75. Krzyż drewniany
76. Krzyż drewniany
77. Krzyż metalowy na kamieniu
78. Krzyż metalowy nowy
79. Krzyż metalowy na kamieniu
80. Kapliczka murowana
81. Kapliczka nowa
82. Krzyż drewniany
83. Krzyż metalowy
84. Krzyż nowy
85. Kapliczka murowana
86. Figura M.B. Saletyńskiej współczesna
87. Kapliczka szafkowa na dębie
88. Krzyż drewniany
89. Krzyż drewniany
90. Krzyż metalowy na kamieniu
91. Krzyż drewniany
92. Kapliczka drewniana i krzyż drewniany
93. Krzyż metalowy na kamieniu
94. Kapliczka szafkowa na drzewie
95. Krzyż drewniany
96. Krzyż drewniany

OBIEKTY ZABYTKOWE NA TERENIE GMINY STARY DZIKOWIEC

1. Dawna szkoła podstawowa murowana
2. Dawna szkoła drewniana
3. Dwór drewniany w Wilczej Woli
4. Zagroda nr 178, dom drewniany nr 182
5. Dom nr 172, nr 173, nr 174 (drewniane)
6. Dom drewniany nr 167, nr 168
7. Dom drewniany nr 164
8. Dom drewniany nr 163
9. Dom drewniany nr 149
10. Domy drewniane nr 152, nr 151
11. Szkoła drewniana (nieużytkowana)
12. Dom murowano - drewniany nr 24
13. Zagroda nr 5, wł. J. Kosiorowski
14. Dom drewniany nr 6 wł. St. Maciąg
15. Dom drewniany nr 14, wł. St. Stolarz
16. Szkoła drewniana otynkowana (nieużytkowana)
17. Budynek drewniany - gospodarczy
18. Dom drewniany
19. Dom drewniany
20. Dom drewniany nr 31, ok. 1900 r., dom drewniany nr 32, ok. 1930 (dom, budynek gospodarczy)
21. Dom drewniany ze sklepem nr 33
22. Budynek gospodarczy drewniany
23. Dom drewniany nr 227
24. Zagroda nr 152, dom drewniany i dwa zabudowania gospodarcze, w tym jedno kryte strzechą
25. Zagroda, dom drewniany, obora i stodoła kryte strzechą wł. Zuba
26. Zagroda nr 267, dom drewniany kryty strzechą wł. J. Maciąg
27. Budynek drewniany, gospodarczy
28. Dom drewniany nr 272
29. Dawna plebania - budynek murowany z drewnianym gankiem
30. Kościół parafialny
31. Dom nr 25, wł. Bielej, dom nr 21 wł. L. Puk
32. Zagroda nr 16 wł. T. Węglarz
33. Dwa domy drewniane nr 14, wł. W. Duł
34. Dwa domy drewniane nr 44, dom nr 45
35. Młyn (nieużytkowany) murowany
36. Domy drewniane nr 8, nr 9, nr 10
37. Dom murowano-drewniany nr 52
38. Dom drewniany nr 2
39. Dom drewniany kryty strzechą nr 61, wł. Piórek
40. Dwór murowany Dzikowcu
41. Zabudowa gospodarcza
42. Budynek usługowe, murowane
43. Spichlerz murowany
44. Dom drewniany nr 128 kryty strzechą (do rozbiórki)
45. Sklep, zabudowa gospodarcza nr 119

46. Domy drewniane nr 9, nr 10
47. Dom drewniany nr 18
48. Dom drewniany nr 117
49. Dom drewniany nr 116
50. Dom drewniany nr 100, wł. Z. Pasel
51. Dom drewniany nr 96
52. Dom drewniany nr 29 (ocieplony słomą na glinie)
53. Dom drewniany nr 41, wł. F. Sito
54. Dom i obora, wł. Z. Cudo
55. Dom drewniany nr 45, wł. K. Sito
56. Dom drewniany nr 58, wł. A. Opalińska (powojenny)
57. Dom drewniany nr 78
58. Domy drewniane nr 91, nr 90
59. Dom drewniany nr 86
60. Stodoła drewniana, wł. S. Rembisz
61. Budynek gospodarczy drewniany
62. Dawna szkoła murowana (obecnie nieużytkowana)
63. Dom drewniany
64. Dom drewniany nr 133
65. Dom nr 19, wł. J. Brzuszek
66. Dom nr 176, wł. Cz. Rosół, ok. 1930 (nieużytkowany)
- 67.68 . zagroda nr 174, wł. F. Konefał (dom z 1888 r.), komora, narzędzia
69. Dom drewniany (nieużytkowany)
70. Dom drewniany nr 366, wł. Szwed
71. Dom drewniany nr 364, wł. Z. Chudzik, dom nr 365, wł. A. Sokołowska
72. Dom drewniany nr 362, wł. A. Straub
73. Zagroda drewniana
74. Dom drewniany nr 363
75. Dom drewniany nr 320
76. Dom drewniany
77. Dom drewniany
78. Dom nr 332
79. Dom drewniany
80. Dom nr 26
81. Dom nr 333
82. Dom drewniany
83. Stodoła drewniana nr 318
84. Dom drewniany nr 316, ok. 1950 r.
85. Dom drewniany, 1968 - 70 r.
86. Budynek gospodarczy drewniany
87. Budynek drewniany
88. Dom drewniany
89. Dom drewniany (nieużytkowany)
90. Dom drewniany nr 252
91. Dom drewniany nr 249
92. Dom drewniany
93. Dom drewniany
94. Dom drewniany
95. Dom drewniany nr 240
96. Dawna szkoła drewniana

97. Dom nr 231
98. Dom nr 226
99. Stodoła drewniana nr 69, wł. Rzucidło
100. Zagroda drewniana
101. Zagroda drewniana
102. Dom drewniany nr 353
103. Zagroda drewniana nr 350, wł. M. Wilk (obecnie nieużytkowana)
104. Zagroda drewniana nr 349, wł. T. Jamróz
105. Zagroda nr 346, dom i stodoła, wł. J. Nowak
106. Dom nr 365, wł. W. Maciąg

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC**UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA
OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH
NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH
– OCHRONA PRZYRODY****OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU**

Północna część gminy Stary Dzikowiec leży w obrębie Sokołowsko – Wilczowolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu powołanego przez Wojewodę Rzeszowskiego Rozporządzeniem nr 35/92 z 14. 07. 1992 r.

Jego powierzchnia ogólna wynosi 23570 ha, z tego w gminie Stary Dzikowiec znajduje się 815 ha .

Obejmuje on kompleksy leśne położone w środkowej i północnej części gminy.

Do Sokołowsko – Wilczowolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zaliczono cenny przyrodniczo obszar, pokryty w większości przez zwarte, rozległe kompleksy leśne, stanowiące pozostałość po Puszczy Sandomierskiej. Na terenie gminy Stary Dzikowiec występuje jeden z najstarszych fragmentów lasu w obrębie S-WOCHK w obrębie, których występuje ponad stuletnie drzewostany sosnowe.

Flora omawianej części S-WOCHK wyróżnia się występowaniem wielu interesujących roślin chronionych i rzadkich, takich jak: długosz królewski, rosiczka okrągłolistna, wawrzynek główkowy, widłak torfowy, widłak spłaszczony, grąźel żółty, grzybień.

Obszar ten jest również cenny ze względów faunistycznych. Występuje tu bocian czarny, bąk, trznadel, błotniak stawowy, postułka, kobuz, kraska i inne.

Charakteryzowany Obszar wyróżnia się wysokimi walorami krajobrazowymi, na które składają się: duże obszary leśne, zbiorniki wodne, rozległe mokradła, oczka śródleśne i śródpolne, torfowiska itp.

Obszar objęty I zmianą Studium znajduje się w obszarze specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” (PLB 180005).

IIZM

Obszar objęty II zmianą Studium znajduje się w obszarze specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” (PLB 180005) i w obrębie Sokołowsko – Wilczowolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu .

Rezerваты przyrody

Na terenie gminy Stary Dzikowiec aktualnie nie ma rezerwatów przyrody.

„Inwentaryzacja przyrodnicza gminy” proponuje objęcie tego typu ochroną obszary leśne otaczające stawy w ramach projektowanego rezerwatu leśno – krajobrazowego „Wilcza Wola”.

Projektowany rezerwat musiałby objąć oddziały lasu 4 – 6, 8 – 15, 17 – 22, 26 – 28, 31 – 37 w obrębie Morgi Nadleśnictwa Kolbuszowa oraz stawy śródlęsne stanowiące własność PGR – Zakład Kolbuszowa o łącznej powierzchni 840 ha.

Proponuje się objąć ochroną fragment Puszczy Sandomierskiej ze starodrzewem sosnowym i kompleksem stawów śródlęsnych o wysokich walorach krajobrazowych oraz stanowiska chronionej paproci – długosza królewskiego.

Pomniki przyrody żywej

Na terenie gminy Stary Dzikowiec znajduje się 4 obiekty objęte ochroną pomnikową z czego 2 to pomniki grupowe.

Zestaw pomników przyrody żywej na terenie gminy Stary Dzikowiec wg wojewódzkiego rejestru pomników

Nr z rejestru wojewódzkiego	Miejscowość	Rodzaj drzewa	Numer decyzji , z dnia
54	Dzikowiec	Lipa szerokolistna	RL.IV-11/1/P/166/63
55	Dzikowiec	Jesion wyniosły	RL.VI-11/1/P/167/63
56	Dzikowiec	Dąb szypułkowy 2 szt.	RL.VI-11/1/P/169/63 z dnia 8. 05. 1963
169	Wilcza Wola	Dąb szypułkowy 2 szt. Lipa szerokolistna	RLS.VI.7140-10/82 z dnia 23. 01. 1982 r.

Ogólnie można stwierdzić, że drzewa pomnikowe są w dobrym stanie zdrowotnym i wraz z pozostałymi drzewami rosnącymi w parku, stanowią wspaniałe otoczenie dworów.

Projektowane rezerваты przyrody

„Inwentaryzacja przyrodnicza” proponuje objęcie ochroną pomnikową na terenie gminy Stary Dzikowiec 57 obiektów spełniających wymogi obiektów, które mogłyby być objęte tego typu ochroną.

Są to 84 egzemplarz drzew i starorzecze Łęgu. Najwięcej z tych drzew rośnie w parkach dworskich w Dzikowcu (35 szt.) oraz Wilczej Woli (34 egzemplarze)

Zestawienie projektowanych pomników przyrody żywej na terenie gminy Stary Dzikowiec

Wg Inwentaryzacji przyrodniczej dla gminy (C - 1).

Nr obiektu	Miejscowość	Opis obiektu Sztuki
1	Wilcza Wola	Klon jawor Lipa drobnolistna

Nr obiektu	Miejscowość	Opis obiektu Sztuki
2	Wilcza Wola	Klon jawor Lipa drobnolistna
3	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna - 4 szt.
4	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna
5	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna
6	Wilcza Wola	Dąb szypułkowy
7	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna - 3 szt.
8	Wilcza Wola	Grab zwyczajny - 2 szt.
9	Wilcza Wola	Grab zwyczajny - 3 szt.
10	Wilcza Wola	Grab zwyczajny
11	Wilcza Wola	Grab zwyczajny
12	Wilcza Wola	Dąb szypułkowy
13	Wilcza Wola	Klon zwyczajny
14	Wilcza Wola	Klon zwyczajny -2 szt.
15	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna
16	Wilcza Wola	Jesion wyniosły
17	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna - 3 szt.
18	Wilcza Wola	Buk zwyczajny
19	Wilcza Wola	Dąb szypułkowy - 2 szt. Brzoza brodawkowata
20	Wilcza Wola	Dąb szypułkowy
21	Wilcza Wola	Dąb szypułkowy
22	Kopcie	Dąb szypułkowy
23	Lipnica	Wiąz szypułkowy
24	Dzikowiec	Lipa drobnolistna
25	Dzikowiec	Klon zwyczajny
26	Dzikowiec	Klon zwyczajny - wycięty
27	Dzikowiec	Dąb szypułkowy - wycięty
28	Dzikowiec	Jesion wyniosły - 6 szt.
29	Dzikowiec	Wiąz szypułkowy
30	Dzikowiec	Wiąz szypułkowy
31	Dzikowiec	Wiąz szypułkowy
32	Dzikowiec	Jesion wyniosły
33	Dzikowiec	Lipa szerokolistna - 2 szt.
34	Dzikowiec	Sosna wejmutka - 7 szt.
35	Dzikowiec	Dąb szypułkowy Grab zwyczajny
36	Dzikowiec	Dąb szypułkowy
37	Dzikowiec	Dąb szypułkowy
38	Dzikowiec	Grab zwyczajny
39	Dzikowiec	Grab zwyczajny
40	Dzikowiec	Platan klonolistny
41	Dzikowiec	Dąb szypułkowy
42	Dzikowiec	Dąb szypułkowy
43	Dzikowiec	Dąb szypułkowy
44	Dzikowiec	Dąb szypułkowy
45	Dzikowiec	Lipa szerokolistna

Nr obiektu	Miejscowość	Opis obiektu Sztuki
46	Dzikowiec	Dąb szypułkowy
47	Dzikowiec	Dąb szypułkowy
48	Lipnica	Dąb szypułkowy
49	Płazówka	Lipa drobnolistna
50	Kopcie	Klon zwyczajny
51	Kopcie	Lipa drobnolistna
52	Kopcie	Lipa drobnolistna
53	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna
54	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna
55	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna
56	Wilcza Wola	Lipa drobnolistna
57	Wilcza Wola	Starorzecze rzeki Łęg

W trakcie kartowania terenu dla tego Studium stwierdzono brak drzew nr 26 i 27, które zostały wycięte.

Stwierdzono również, że na badanym terenie występuje o wiele więcej starych, dobrze utrzymanych drzew, o dużych walorach estetycznych, nie mniejszych niż proponowane do ochrony w „Inwentaryzacji...”.

Proponuje się objąć je również ochroną pomnikową. Starodrzew ten zlokalizowano na mapie „Uwarunkowań i wniosków wynikających ze stanu i ochrony środowiska przyrodniczego”.

Pomniki przyrody nieożywionej

Na terenie gminy zgodnie z rejestrem wojewódzkim znajduje się pomnik przyrody nieożywionej, oznaczony nr 57 (decyzja RL.VI-11/P/168/63 z dnia 08. 05. 1963 r.

Jest to głaz polodowcowy – gnejs w kształcie sześciobocznej, wydłużonej płyty, w parku podworskim w Dzikowcu.

Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne są formami indywidualnej ochrony przewidzianej dla pozostałości naturalnych ekosystemów, które znalazły się w otoczeniu użytkowanych gospodarczo i zmienionych przez człowieka terenów.

Na mocy Rozporządzenia Wojewody Rzeszowskiego nr 58/96 z dnia 06. 12. 1996 r w sprawie uznania niektórych obszarów województwa rzeszowskiego, uznaje w gminie Stary Dzikowiec za takie:

Wieś	Leśnictwo	Oddział	Powierzchnia w ha
Lipnica	Zmysłów	82c,f. 98a,b(cz),c. 99a,d,f. 115a(cz). 116a(cz).	24,84
Lipnica	Zmysłów	98f	0,80
Wilcza Wola	Maziarnia	58d	0,60
Lipnica	Zmysłów	114h	1,56
Wilcza Wola	Maziarnia	54b	0,42

Lipnica	Maziarnia	130d	0,27
Wilcza Wola	Spie	17c,d,f 18d,f,h	15,71
Lipnica	Lipnica	88c,d,g	5,43
Lipnica	Lipnica	110f	0,92
Płazówka	Poręby Dymarskie	62b	0,82
Płazówka	Poręby Dymarskie	62d	2,69
Kopie	Poręby Dymarskie	46d	0,62

Tereny zieleni urządzonej

Na terenie gminy zieleń urządzona reprezentowana jest przez zieleń cmentarną, zieleń związaną z placami sportowymi oraz ogródkami przydomowymi.

Stan zieleni jest bardzo zróżnicowany.

Cmentarze na terenie gminy są pod opieką parafii. Zieleń towarzysząca obiektom cmentarnym zależy od wieku cmentarza. Najciekawszy pod tym względem jest cmentarz w Spie.

Zieleń towarzysząca obiektom sportowym – boiskom sportowym, stanowi teren wykorzystywany do rekreacji i uprawiania sportów.

Na terenie przydomowych ogródków zieleń składa się głównie z drzew owocowych, o różnym składzie gatunkowym i zdrowotnym oraz krzewów owocowych i ozdobnych.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Studium uwarunkowań przyrodniczych wykonano na zlecenie Zarządu Gminy Stary Dzikowiec.

Zakres merytoryczny „Studium” został uzgodniony z Głównym Projektantem „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” gminy Stary Dzikowiec.

Celem opracowania jest:

- charakterystyka warunków morfologicznych z uwzględnieniem współczesnych procesów erozyjnych na podstawie kartowania morfologicznego, geologicznego, hydrograficznego, glebowego dla określenia możliwości wykorzystania i przydatności terenu dla różnych form zagospodarowania;
- ustalenie rodzaju i zasięgu udokumentowanych zasobów surowców mineralnych na podstawie materiałów Geologa Wojewódzkiego i Urzędu Gminy;
- charakterystyka wód powierzchniowych i podziemnych zawierająca określenie zasobów, głębokość występowania i ocenę stanu czystości, zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 426 z proponowaną strefą ochronną na podstawie zatwierdzonej dokumentacji hydrologicznej, oraz możliwości i sposobu zaopatrzenia mieszkańców w wodę;
- określenie zasięgu terenów zalewanych na podstawie kartowania, wywiadów z mieszkańcami i służbami Urzędu Gminy;
- charakterystyka warunków topoklimatycznych w oparciu o dostępne dane meteorologiczne, dotyczące temperatury, wilgotności powietrza, opadów atmosferycznych oraz wiatrów, mających wpływ na występujące i projektowane dziedziny aktywności gospodarczej;
- charakterystyka warunków glebowych na terenach niezainwestowanych, uwzględniająca typy gleb, ich bonitację, zasięg gleb chronionych – organicznych i mineralnych, zasięg terenów zmeliorowanych;

- charakterystyka szaty roślinnej w oparciu o „Inwentaryzację przyrodniczą gminy Stary Dzikowiec”, rejestr obiektów i obszarów chronionych u Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody;
- kartowanie terenu polegające na lokalizacji obiektów chronionych i proponowanych do ochrony oraz starodrzewu pominiętego takimi zaleceniami, a spełniającego wymogi pomników przyrody;
- zaproponowanie lokalnego systemu ekologicznego w powiązaniu z systemem ECONET – POLSKA;
- ustalenie stopnia zanieczyszczenia i degradacji środowiska przyrodniczego, powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb na podstawie dostępnych danych uzyskanych w Urzędach i Instytucjach prowadzących pomiary i obserwacje, takich jak WIOŚ, Sanepid oraz Starostwo Powiatowe.

Wprowadzone ostatnio utrudnienia możliwości w wykorzystaniu archiwalnych dokumentacji geologiczno – inżynierskich, hydrogeologicznych i surowcowych w Archiwum Geologicznym Urzędu Wojewódzkiego, spowodowało rezygnację z danych z tego źródła i konieczność poszukiwania niezbędnych informacji w literaturze oraz na mapach w większej skali.

Studium uwarunkowań przyrodniczych wykonano w granicach administracyjnych gminy Stary Dzikowiec, której powierzchnia wynosi 12 162 ha, w tym lasy stanowią 4 617 ha.

Studium składa się z dwu części: opisowej i graficznej, wykonanej na podkładach w skali 1 : 10 000.

OCENA MAPY PODKŁADOWEJ

Niniejsze Studium wykonane na mapie topograficznej w skali 1 : 10 000. Mapa ta została opracowana przez OPGK Rzeszów
w 1988 r. – topograficznie
w 1992 r. – kartograficznie
i uwzględnia stan zainwestowania z tego okresu.
Warstwice ciągle przeprowadzono co 5,0 m a przerywane co 1,25 m.

PODSTAWA SPORZĄDZENIA OPRACOWANIA I METODY PRACY

Studium uwarunkowań przyrodniczych wykonano na podstawie:

1. Badań terenowych przeprowadzonych w okresie listopad 2000 r – styczeń 2001r, obejmujących kompleksowe kartowanie terenu.
2. Analizy materiałów – opracowań specjalistycznych wykonanych na zlecenie gminy Stary Dzikowiec, a także map i literatury, których spis zamieszczono w IV części tekstu.
3. Informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy i Starostwa i innych Instytucjach.

POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE TERENU

Badaniami objęto gminę Stary Dzikowiec, położoną w północno-środkowej części województwa podkarpackiego, w powiecie kolbuszowskim.

W skład gminy oprócz Starego Dzikowca wchodzi: Wilcza Wola, Kopcie, Płazówka, Mechawiec, Lipnica i Nowy Dzikowiec.

Gmina Stary Dzikowiec od północy graniczy z gminą Bojanów, od wschodu z gminami Jeżowe i Raniżów, od południa z Miastem i gminą Kolbuszowa, a od zachodu z gminami Cmolas i Majdan Królewski.

Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka Mielec – Leżajsk.

RZEŻBA TERENU

Pod względem morfologicznym, gmina Stary Dzikowiec położona jest, wg Kondrackiego w obrębie podprowincji morfologicznej – **Kotliny Sandomierskiej**, na pograniczu dwu mezoregionów:

- Płaskowyżu Kolbuszowskiego,
- Równiny Tarnobrzeskiej.

Badany teren wznosi się od wysokości 174,0 m, w dolinie Łęgu, w północnej części gminy do 254,0 m, na południowej granicy gminy w rejonie Dzikowca. Przeważająca część gminy leży w obrębie **Płaskowyżu Kolbuszowskiego**.

Jest to teren pagórkowaty o generalnym nachyleniu w kierunku północnym, o mało urozmaiconej rzeźbie.

Elementami urozmaicającymi monotony krajobraz są ciągi wzgórz morenowych oraz lokalnie wydmy.

Powierzchnię Płaskowyżu rozcinają doliny Przyrwy, Zyzogi oraz ich dopływów, odprowadzającej swe wody do rzeki Łęgu.

Kształt tych dolin jest zróżnicowany, przeważnie o rozległych dnach, niewyraźnie przechodzących w zbocza.

Większe rzeki wytworzyły doliny płaskodenne. Są to formy o szerokości 100 – 200 m, lokalnie podmokłe, z systemem starorzeczy, o wyraźnych zboczach, wysokości 3 – 5 m.

Spadki w obrębie gminy wynoszą 0 – 5%, lokalnie do 8%. Tylko w obrębie zboczy wydm mogą dochodzić do 12%.

Północna część gminy leży w obrębie **Równiny Tarnobrzeskiej**. Obszar ten stanowi rozległą równinę stanowiącą pradolinę Wisły, lokalnie urozmaiconą pojedynczymi wydmami. Nachylenia są bardzo niewielkie – 0 – 2%.

Z form antropogenicznych występują na terenie gminy wyrobiska poeksploatacyjne w lokalnych kopalniach piasków. Wokół zbiornika „Maziarnia” wybudowano wały spiętrzające wody.

Oceniając warunki morfologiczne w obrębie gminy należy stwierdzić, że ze względu na małe urozmaicenie rzeźby nie stwarzają one utrudnień w możliwościach ich zagospodarowania.

Niewielkie nachylenia nie stwarzają utrudnień w rolniczym wykorzystaniu terenu, jak również nie sprzyjają znaczącej erozji gleb.

BUDOWA GEOLOGICZNA

Gmina Stary Dzikowiec położona jest w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego, wypełnionego trzeciorzędowymi ilami krakowieckimi, o miąższości 1000 – 2000 m.

W południowej części gminy występują one na głębokości około 15,0 m.

W centralnej części Dzikowca ily występują na głębokości 30,0 m, a w rejonie Lipnicy, Kopci występują one na głębokości około 20,0 m.

W obrębie Równiny Tarnobrzeskiej ily miocenne są spodziewane na głębokości około 15,0 m.

Osady trzeciorzędowe wykształcone są w postaci ilów pylastych, w stropowej części z konglomeratami węglanu wapnia, lokalnie przewarstwowanymi wkładkami piasków i ilolupków.

Utwory trzeciorzędowe przykrywają utwory czwartorzędowe, wykazujące się dużą zmiennością litologiczną.

Są to głównie plejstocenne osady wodno – lodowcowe reprezentowane przez gliny zwałowe, piaski, żwiry i głazy lodowcowe.

Wymienione wyżej grunty nawzajem się przewarstwiają, tworząc soczewki o różnej miąższości.

Tworzą one podłoże nierównomierne i nieciągłe uwarstwione o zmiennych warunkach geotechnicznych. Kompleksy tych gruntów mają zróżnicowaną miąższość od 15 do 30 m.

Plejstocenne osady rzeczne, występują w obrębie Równiny Tarnobrzeskiej, wykształcone są w postaci pyłów, piasków i żwirów. Natomiast w obrębie dolin Łęgu, Przyrwy, Zyzogi, Olszówki i innych większych cieków, holocenne osady rzeczne reprezentowane są lokalnie przez mady rzeczne, przykrywające piaski i żwiry rzeczne. W obrębie starorzeczy występują torfy i namuły organiczne. Miąższość osadów rzecznych dochodzi do 15,0 m.

Niewielkie powierzchnie zajmują piaski eoliczne, związane z wydmami .

Oceniając grunty występujące w podłożu na terenie gminy Stary Dzikowiec, pod względem ich przydatności do lokalizacji budownictwa, należy stwierdzić, że nadają się one do bezpośredniego posadowienia budynków, poza gruntami organicznymi – torfami i namułami organicznymi.

INFORMACJE O SUROWCACH MINERALNYCH I BUDOWLANYCH

Gmina Stary Dzikowiec jest uboga w kopaliny.

W rejonie Płazówka – Lipnica – Dzikowiec występuje złożo gazu ziemnego, którego występowanie potwierdzone zostało w trzech otworach poszukiwawczych.

Sanocki Zakład Górnictwa Nafty i Gazu, zarządzający na tym terenie tego typu złożami, do tej pory nie uzyskał koncesji na eksploatację i w związku z tym nie zostały utworzone odpowiednie obszary i tereny górnicze.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wokół otworów pozytywnych – nie eksploatowanych należy zachować strefę ochronną o $r = 50$ m, w której nie należy lokalizować trwałych obiektów.

W obrębie gminy Stary Dzikowiec występuje złożo torfów o udokumentowanych zasobach 70 tys. m³ oraz złożo kruszywa w rejonie Wilcza Wola – Sudoly o udokumentowanych zasobach wynoszących 779,0 tys. ton. Aktualnie złoża te nie są eksploatowane.

IIZM

Na obszarze objętym II zmianą Studium nie występują udokumentowane złoża surowców mineralnych i budowlanych, obszar nie znajduje się w terenie i obszarze górniczym.

W terenie stwierdzono niewielkie wyrobiska poeksploatacyjne, piasków wydmych i wodnolodowcowych dla lokalnych potrzeb budownictwa i drogownictwa.

Ich właściciele eksploatują piasek bez wymaganych koncesji i nie prowadzą zabiegów rekultywacyjnych wyrobisk.

CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW WODNYCH

Wody powierzchniowe

Badana gmina leży w dorzeczu rzeki Łęg, prawobrzeżnego dopływu Wisły. Do niego doprowadzają wodę Przyrwa, Zyzoga i Murynia z siecią swoich dopływów.

Na odcinkach tych rzek w obrębie gminy nie prowadzono do tej pory pomiarów, które byłyby podstawą do ich charakterystyki hydrologicznej.

Jak wynika z informacji uzyskanych w UG, PZMiUW Rzeszów – Wodomistrzówka – Wilcza Wola oraz od mieszkańców gminy, maksymalnie wysokie stany wody w większych rzekach występują po długotrwałych i obfitych opadach deszczu w miesiącach letnich oraz po roztopach.

Przy tych stanach, wody występują z koryt i zalewają tereny rolne i użytki zielone w swoich dolinach.

Większe dopływy płyną korytami naturalnymi, wciętymi 2 – 5 m w dna swoich dolin. Mniejsze dopływy najczęściej są uregulowane i płyną osiami szerokich, płaskich dolin, pociętych siecią rowów melioracyjnych.

Na terenie gminy, na rzece Zyzoga znajduje się zapora zbiornika retencyjnego „Maziarnia”, którego część znajduje się w gminie Stary Dzikowiec.

Powierzchnia zbiornika przy rzędnej piętrzenia 188,50 (zbliżonej do normalnego) wynosi 160 ha.

Pełni on funkcję zbiornika retencyjnego dla celów rolniczych i rekreacyjnych oraz hodowli ryb.

Przykładowa elektrownia wytwarza prąd.

Obsługa zbiornika nie ma wpływu na znaczące zredukowanie fali powodziowej poniżej zapory, zaś konstrukcja jazu i jego przelewów umożliwia przepuszczenie przepływu powodziowego bez naruszenie jej stateczności.

Na terenie Stary Dzikowiec wg Programu małej retencji na lata 1996 - 2015 dla województwa podkarpackiego, nie przewiduje się budowy nowych zbiorników retencyjnych.

Na terenie gminy jest duży kompleks stawów hodowlanych w Wilczej Woli.

Poza w/w na terenie gminy Stary Dzikowiec występują jeszcze wiele mniejszych zbiorników wód powierzchniowych, głównie w dnach starorzeczy, oraz sztucznych, wykorzystywanych do hodowli ryb lub do hodowli ptactwa wodnego i pojenia bydła.

Stan sanitarny wód powierzchniowych

Podkarpacki Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie prowadził w 2000 r badania stanu sanitarnego wody w Łęgu w punkcie pomiarowym w Spie.

Z analizy próbek wynika, że Łęg prowadzi wody klasy III wg klasyfikacji fizyko – chemicznej ze względu na zawartość manganu i żelaza.

Według oceny hydrobiologicznej Łęg prowadzi wody klasy III, o czym decyduje indeks saprobowości sestenu, natomiast wg oceny bakteriologicznej wody Łęgu zaliczono również do klasy III.

Przeprowadzone w 1998 r (C – 8) analizy wody pobranej w zbiorniku Maziarnia, stwierdzają, że odpowiada ona warunkom czystości określonym dla śródlądowych wód powierzchniowych przeznaczonych do organizowania kąpielisk – II klasa czystości.

Jakość wód pozostałych cieków nie była badana.

Należy jednak przypuszczać, że względu na brak kanalizacji we wsiach położonych wzdłuż dolin rzek stan sanitarny wód płynących jest zbliżony do jakości wód w Łęgu, głównie ze względu na zanieczyszczenia bakteriologiczne.

Głównym czynnikiem wpływającym na stan czystości wód powierzchniowych są ścieki bytowe z nieskanalizowanych gospodarstw domowych, odprowadzających je do nieszczelnych szamb lub bezpośrednio do gruntu albo najbliższych wód płynących.

Rolnictwo również wpływa na czystość wód powierzchniowych. Jednak aktualny stan rolnictwa, zmniejszone ilości stosowanych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin znacznie zmniejszyły zagrożenie dla wód powierzchniowych z jego strony.

Należy się spodziewać, że najczystsze wody płyną rzekami wypływającymi z dużych kompleksów leśnych.

W celu poprawy stanu sanitarnego wód płynących, należy dążyć do jak najszybszego wybudowania oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej.

Gospodarka ściekowa

W chwili obecnej na terenie gminy Stary Dzikowiec działa oczyszczalnia ścieków w Nowym Dzikowcu zgodnie z pozwoleniem wodno – prawnym wydanym decyzją UW w Rzeszowie nr OŚ-III-6210/43/98 z dnia 28. 10, 1998 r.

Udziela ona pozwolenia na eksploatację urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem i służących do oczyszczania ścieków z terenu gminy oraz odprowadzenia oczyszczonych ścieków, o okresowym składzie chemicznym do przepływającego obok potoku w ilości:

$$Q_{\text{śrd}} = 207 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max d}} = 253 \text{ m}^3/\text{d}$$

Decyzja jest ważna do 31. 12. 2012 r.

Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna

Do oczyszczalni doprowadzone są ścieki sanitarne z części Dzikowca, Nowego Dzikowca i Lipnicy.

Trwają prace projektowe kanalizacji sanitarnej dla części Dzikowca (od kościoła do Mechowca) i Mechowca.

Ścieki te będą doprowadzone do istniejącej oczyszczalni.

Rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej wsi Kopcie, Wilcza Wola i otoczenia zbiornika „Maziarnia” przewiduje się w oparciu o projektowaną oczyszczalnię ścieków w Wilczej Woli.

Indywidualną, biologiczną oczyszczalnię ścieków typu NEVEXPOL 2 x 1500 dm³ posiada Szkoła Podstawowa w Spie, która działa zgodnie z decyzją Starosty Kolbuszowskiego nr OS.6210/4/6/99 z dnia 16. 08. 1999 r.

Zezwala ono na oczyszczanie ścieków w ilości

$$Q_{\text{śrd}} = 2,48 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{max d}} = 2,73 \text{ m}^3/\text{d}$$

Zgodnie z przedłożonym operatem wodno – prawnym.

Decyzja jest ważna do 31. 12. 2002 r.

Wody podziemne

Zagadnienie to opracowano na podstawie analizy dokumentacji hydrogeologicznych, sprawozdań z przeprowadzonych prac wiertniczych przy budowie ujęć wody oraz obserwacji zwierciadła wód gruntowych w studniach kopanych oraz innych archiwalnych otworach geologicznych.

W obrębie Płaskowyżu Kolbuszowskiego podłoże budują grunty pochodzenia wodno – lodowcowego o różnej przepuszczalności – nieciągłe i nierównomiernie uwarstwione.

Wody gruntowe poziomu czwartorzędowego gromadzą się na różnej głębokości, tworząc lokalne nieciągłe poziomy, związane z wkładkami piasków i żwirów.

Fragmenty gminy gdzie warstwa wodonośna jest minimalnej miąższości lub jej brak, stanowią obszary bezwodne. Ma to miejsce szczególnie w rejonach gdzie znacznej miąższości warstwa glin zwałowych zalega na nieprzepuszczalnych łdach krakowieckich.

W okresach wzmożonego zasilania na wkładkach gruntów mniej przepuszczalnych mogą występować sączenia wód śródglinowych o niewielkiej wydajności. Zasilanie tych wód następuje głównie przez infiltrujące wody opadowe.

W obrębie Równiny Tarnobrzskiej i w dolinach Łęgu i jego większych dopływów, występują wody porowe, związane z osadami czwartorzędowymi, piaszczysto – żwirowymi, lokalnie przykrytymi madami lub gruntami organicznymi.

Miąższość warstwy wodonośnej wynosi od kilku do kilkunastu metrów.

Wody te są zasilane przez infiltrujące wody opadowe i rzeczne.

Infiltracji wód sprzyja brak utworów nieprzepuszczalnych na powierzchni lub płytko pod nią.

Występujące lokalnie soczewki gruntów nieprzepuszczalnych lub słabo przepuszczalnych stanowią jedynie utrudnienie dla wód infiltrujących, ale nie stanowią izolacji.

Znaczna część gminy Stary Dzikowiec zaliczana została do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 426 (C – 10). Jest to wąska dolina kopalna, wypełniona utworami czwartorzędowymi o miąższości 45 – 50 m, słabo izolowanymi od powierzchni terenu.

Głównym poziomem wodonośnym jest poziom czwartorzędowy o zwierciadle swobodnym.

Zlokalizowane w tym zbiorniku ujęcie w Cmolasie zaopatruje w wodę między innymi gminę Stary Dzikowiec.

GZWP - 426 charakteryzuje się słabą izolacją od powierzchni terenu, jest więc podatny na zanieczyszczenia antropogeniczne.

Z oceny stopnia zagrożenia wód podziemnych, dokonanej na podstawie analizy czasu pionowego przesiąkania wynika, że zdecydowana część obszaru GZWP – 426 jest bardzo zagrożona.

Przyjmując jako podstawowe kryterium czas 25 lat, w ciągu którego potencjalne zagrożenia mogą dotrzeć do wód podziemnych zbiornika, wyznaczono

strefę ochronną. Przy określeniu granic strefy ochronnej uwzględniono również lokalne warunki terenowe, kierunki spływu wód gruntowych oraz wododziały powierzchniowe.

Strefa ochronna zajmuje znaczną część gminy.

Poziom wód gruntowych w postaci swobodnego zwierciadła występuje na głębokości 0,5 do 6,0 m ppt, w zależności od wyniesienia terenu nad poziom wody w rzece.

IIZM

Obszar objęty II zmianą Studium znajduje się w obrębie GZWP Nr 426 „Dolina Kopalna Kolbuszowa”.

Stan sanitarny wód podziemnych

Jak wynika z danych zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej GZWP (C - 10) wody gruntowe poziomu czwartorzędowego wykazują dobrą jakość i zaliczono je do I – II klasy.

Znacznie gorszy jest stan sanitarny wód płytko występujących ze względu na brak warstwy izolacyjnej, zatrzymującej zanieczyszczenia, które infiltrują z wodami opadowymi.

Informacje o możliwości zaopatrzenia w wodę

Mieszkańcy gminy Stary Dzikowiec zaopatrywani są w wodę z ujęcia w Cmolasie działającego zgodnie z ważnym pozwoleniem wodno – prawnym.

SZATA ROŚLINNA

Według podziału geobotanicznego Polski dokonanego przez W. Szafera obszar gminy Stary Dzikowiec leży w Krainie Kotliny Sandomierskiej w obrębie Okręgu Puszczy Sandomierskiej.

Obszar gminy odznacza się przewagą zbiorowisk antropogenicznych i półnaturalnych, użytkowanych przez człowieka jako łąki i pastwiska (około 17% powierzchni).

Najbardziej rozpowszechnionym jest synantropijne zbiorowisko chwastów polnych, towarzyszące uprawom zbożowym i okopowym, zajmującym około 56% powierzchni.

Lasy pokrywają w omawianej gminie 37% powierzchni.

Zbiorowisko lasów

Lasy występują w obrębie gminy, głównie w centralnej i wschodniej jej części. Jest to duży kompleks leśny stanowiący pozostałość Puszczy Sandomierskiej.

Głównymi zbiorowiskami leśnymi są tu zespół śródlądowego boru wilgotnego, boru świeżego.

Mniejszą powierzchnię zajmuje zespół kontynentalnego boru mieszanego.

Wykorzystują one drobne lokalne różnice stosunków wodnych i topoklimatycznych.

Zespół boru wilgotnego występuje na terenach płaskich lub lekko zagłębionych o płytko występującym poziomie wód gruntowych. Drzewostan tworzy sosna, z bogatą warstwą krzewów.

Runo buduje borówka czarna, orlica pospolita, oraz trzęślica modra.

Zbiorowisko boru świeżego porasta zwykle suche i ciepłe zbocza. W drzewostanie panuje sosna, w podroście często wprowadzany jest buk i dąb.

W runie występuje między innymi borówka czarna, brusznica, wrzos oraz konwalia majowe.

Drzewostan boru mieszanego budują sosna zwyczajna oraz dąb szypułkowy z domieszką brzozy, buka i osiki. Poszycie tworzą kruszyna i leszczyna. W runie występuje borówka czarna, orlica pospolita, zawilec gajowy.

W sąsiedztwie rzek występuje zbiorowisko łągu jesionowo – olszowego. Dominuje tu olsza czarna, jesion. W poszyciu występują krzewiaste gatunki wierzby, olsza czarna i kalina koralowa, dereń świdwa, bez czarny. W runie występuje pokrzywa zwyczajna, knieć błotna, sitowie leśne.

W bezodpływowych zagłębieniach terenu spotykany jest zespół olsu. Występują tu również fitocenozy otulinowe torfowisk niskich i przejściowych.

Lasy występujące w gminie Stary Dzikowiec stanowią własność państwową i prywatną.

Lasy państwowe zarządzane są przez Nadleśnictwo Kolbuszowa. Gospodarka w nich oparta jest na aktualnie obowiązującym „Planie urządzenia gospodarstwa Leśnego” (C - 2). Głównym celem tej działalności jest dążenie do przywrócenia składu drzewostanu, charakterystycznego dla naturalnych zbiorowisk.

Większość zbiorowisk leśnych jest w znacznym stopniu przekształcona przez działalność człowieka polegającą na preferowaniu szybko rosnących gatunków iglastych – sosny, rzadziej modrzewia.

Wymieniony wyżej „Plan urządzenia lasu” stwierdza, że lasy w obrębie gminy wykazują się dużą odpornością na działania szkodliwych czynników biotycznych.

W ostatnich latach nasiliły się szkody powodowane przez zwierzynę płową, na co wpływ mają następujące czynniki:

- prowadzenie przebudowy drzewostanów na jednogatunkowe, mało atrakcyjne dla zwierzyny;
- zwiększenie stanu liczebnego zwierzyny – głównie ze względu na niewykorzystanie planowych odstrzałów przez koła łowieckie.

Zarządzenie nr 81 MOŚZNiL z dnia 21. 05. 1997 r. w sprawie uznania za ochronne, lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe Nadleśnictwa Kolbuszowa uznaje lasy rosnące w obrębie gminy Stary Dzikowiec za drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu, w części wodochronne.

Ich zasięg naniesiono na mapie „Uwarunkowań...” .

Część lasów na terenie gminy stanowią lasy prywatne. Są one przeważnie monokulturowe, sosnowe, lokalnie z domieszką dębu.

Gospodarka w tych lasach prowadzona jest zgodnie z „Uproszczonymi planami urządzenia lasu” na okres 01. 01. 1995 – 31. 12. 2004 r dla wszystkich wsi wchodzących w skład gminy zatwierdzonego Zarządzeniem Wojewody Rzeszowskiego nr 78/95 z 26. 09. 1995 r.

Stan sanitarny tych lasów jest zadawalający.

W celu utrzymania tego stanu należy zabronić:

- zanieczyszczania gleb,
- zaśmiecania lasów, rozkopywania gruntów, rozkopywania ściółki, niszczenia grzybów i grzybni, niszczenia i uszkodzania drzew, krzewów i innych roślin.

Dominują lasy młode w wieku do 30 lat, zaliczane do siedlisk: boru mieszanego świeżego, boru świeżego i boru mieszanego wilgotnego.

Powierzchnia tych lasów ulega powiększeniu poprzez zalesienia przylegających do nich nieużytków i ugorów lub nasadzenia na glebach bardzo słabej jakości.

Odbywa się to zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego – Tereny lasów i grunty przeznaczone do zalesienia uchwaloną przez Radę Gminy w dniu 21 =. 06. 1999 r. uchwałą nr XI/53/99.

Zespoły łąkowe

Z półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych najczęściej spotykane są zespoły łąkowe i pastwiskowe oraz murawy piaszczyskowe i fragmenty muraw o charakterze kresotermicznym.

Zespoły żyznych łąk związane są z dolinami rzek. Występują tu również płaty wilgotnej łąki oraz zespołu sitowia leśnego porastającego tereny najbardziej uwilgotnione. Na glebach świeżych wykształcił się zespół żyznej łąki rajgrasowej.

Największe i najlepiej wykształcone kompleksy łąk występują w dolinach Łęgu i Przyrwy oraz w dolinach większych dopływów.

Zespoły łąkowe mają duże znaczenie gospodarcze jako podstawa hodowli. Są to zbiorowiska wtórnie powstałe i utrzymywane dzięki ciągłej ingerencji człowieka.

Zachodzące zmiany gospodarcze, urbanizacja, nowe metody zagospodarowania, pociągają za sobą gwałtowne zmiany w zbiorowisku łąkowym i jego składzie faunistycznym, który może się zmienić w przeciągu kilku lat.

Zespoły synantropijne

Roślinność synantropijna rozwija się w siedliskach dwojakiemu rodzaju: jako roślinność segetalna, towarzysząca uprawom zbożowym i okopowym, oraz roślinność ruderalna, towarzysząca osiedlom ludzkim, drogom i wyrobiskom poeksploatacyjnym .

Zbiorowiska segetalne – chwasty pojawiają się wśród jednogatunkowych upraw roślin zbożowych i okopowych, są zwalczane wszelkimi sposobami.

Natomiast zbiorowiska ruderalne rozwijają się samorzutnie.

Zbiorowiska synantropijne powstały w miejscach, na których człowiek zniszczył naturalną szatę roślinną.

Świat zwierzęcy

Według podziału na krainy zoograficzne Polski, cały teren gminy znajduje się w Krainie Niziny Sandomierskiej.

W krainie tej przeważają gatunki nizinne, środkowo europejskie. Z południowego wschodu wnikają tu przedstawiciele fauny pontyjskiej, a nielicznie górskiej. Dotyczy to głównie ptaków, które często wykraczają poza potencjalny zasięg występowania w poszukiwaniu dogodnych warunków życiowych.

Większość zwierząt występuje na terenach leśnych. Najliczniej występują tu łowne gatunki ssaków leśnych: sarna, jeleń europejski, dzik, zając, lis. Coraz częściej spotykanymi są bóbr i wydra.

Największą grupę zwierząt w gminie stanowią ptaki. Najczęściej spotykane są: bocian biały, krogulec, puszczyk, czajka, dzięcioł czarny, dzięcioł duży, skowronek

polny, sójka, kawka, wrona, gawron, kruk, słowik szary, wróbel, mazurek, trznadel, kuropatwa, bażant, turkawka, muchołówka.

Lasy są schronieniem wielu rzadkich, puszczańskich gatunków ptaków takich jak: bocian czarny, trzmielojad.

Inny jest skład gatunkowy zwierząt związanych ze środowiskiem pól i łąk. Dominuje tu drobna zwierzyna łowna, liczne gatunki gryzoni, szkodniki pól uprawnych, oraz ptaki.

Należą do nich: sarna odmiany polnej, zając, bażant, kuropatwa, skowronek, świergotka, pliszka, czajka.

Z gadów na terenie gminy można spotkać jaszczurki: zwinę i żyworódkę, żmiję zygzakowatą, zaskrońca oraz żaby i ropuchy.

O bogactwie fauny na badanym terenie świadczy fakt, że występują tu gatunki zwierząt, które ze względu na swą rzadkość znalazły się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt Chronionych.

CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW KLIMATYCZNYCH

Warunki klimatyczne badanej gminy scharakteryzowano na podstawie danych z obserwacji wykonanych przez PIHM oraz literatury.

Przy opracowaniu zagadnień topoklimatycznych oparto się głównie na kartowaniu klimatycznym oraz materiałach archiwalnych.

Według E. Romera gmina Stary Dzikowiec położona jest w Krainie Sandomierskiej należącej do Klimatów Podkarpackich – Równin i Kotlin Podgórskich.

Klimaty tego typu charakteryzują się surowymi zimami i ciepłymi latami. Opady średnie roczne są wyższe niż na obszarach nizinnych Polski.

Przeważają wiatry z zachodniej połowy horyzontu z przewagą kierunku zachodniego.

Według podziału W. Okołowicza, zamieszczonego w Narodowym Atlasie Polski na terenach Kotliny Sandomierskiej występuje klimat o przewadze wpływów kontynentalnych. Zaznaczają się one głównie większą roczną amplitudą temperatur, która wyraża się upalnymi latami i mroźnymi zimami.

Wiosny są krótkie i niepostrzeżenie przechodzą w długie i upalne lato. Roczne sumy opadów są nieco niższe niż na sąsiednich wyżej położonych terenach.

Wg R. Gumińskiego w podziale Polski na dzielnice rolniczo – klimatyczne, badany teren zalicza się do dzielnicy Sandomiersko – Rzeszowskiej.

Charakteryzuje się ona okresem wegetacyjnym, trwającym 200 - 220 dni. Średnie temperatury powietrza są stosunkowo wysokie. Roczne suma opadów wynosi 700mm.

W ciągu roku występuje 40 – 55 dni mroźnych z przymrozkami (temperatura max 0°C) oraz 120 – 135 dni z przymrozkami (temperatura min 0°C).

Bardziej szczegółową charakterystykę poszczególnych elementów meteorologicznych dają wyniki obserwacji meteorologicznych na stacji w Kolbuszowej za okres 1959 – 1969.

Temperatura powietrza

Średnie miesięczne i roczne temperatury powietrza w °C

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	-2,9	-2,8	1,1	7,8	13,1	17,0	18,5	17,5	13,1	8,1	3,1	0,6	7,8

Średnie dobowe minimalne temperatury w °C

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	-5,6	-5,7	-3,4	3,2	7,7	10,9	12,5	11,6	7,6	3,6	-0,1	-1,9	3,4

Średnia dobowa maksymalna temperatura w °C

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	0,6	1,4	6,0	12,7	18,8	22,7	23,9	22,5	18,1	13,6	5,7	3,2	12,4

Średnia liczba dni z przymrozkami

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	26,0	21,0	22,0	6,0	1,0	-	-	-	1,0	4,0	11,0	19,0	111,0

Średnia liczba dni mroźnych

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	11,0	7,0	3,0	0,0	-	-	-	-	-	-	0,0	5,0	26,0

Średnie daty pierwszego i ostatniego przymrozku o raz długość okresu bezprzymroskowego

	Pierwszy przymrozek	Ostatni przymrozek	Dł. okresu bezprzymroskowego
Kolbuszowa	10. X	23. IV	170

Jak wynika z powyższych danych zimy w tym rejonie są stosunkowo mroźne. Wiosna przychodzi nagle i charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem temperatury.

Lato jest upalne, a jesień długa i upalna.

Przymrozki występują od września do maja.

Wilgotność względna

Średnia wilgotność względna w %.

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	84	82	80	79	77	77	78	79	81	84	88	88	81

Średnia liczba dni z mgłą

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	0,7	1,0	1,4	1,5	0,7	0,4	0,0	0,2	2,6	3,0	4,4	2,5	18,5

W rejonie gminy Stary Dzikowiec notuje się około 18,5 dni z mgłą.

Najczęściej dni z mgłą obserwuje się w jesieni i zimie, z maksimum w listopadzie. Najmniej dni z mgłą obserwuje się w okresie lata.

Częstotliwość występowania mgieł wykazuje również duże zróżnicowanie przestrzenne.

Najczęstszym zjawiskiem jest ona w dolinach rzek, terenach podmokłych oraz na terenach, na których płytko występują wody gruntowe.

Średnie miesięczne i roczne zachmurzenie w skali 0 – 10 pokrycia nieba.

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	7,5	7,0	6,3	5,9	6,2	5,9	5,9	5,6	5,7	6,0	7,6	7,4	6,4

Średnia liczba dni pochmurnych(zachmurzenie poniżej 2)

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	3,1	3,3	6,1	5,2	3,4	4,5	3,1	3,6	6,0	4,4	2,3	2,0	47,0

Średnia liczba dni pochmurnych (ponad 8)

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	15,8	13,1	13,7	10,0	10,4	8,6	8,0	5,9	8,2	10,1	16,4	16,6	136,8

Najmniejsze średnie zachmurzenie notuje się w okresie od lipca do września z minimum we wrześniu. Najmniej pogodnym okresem roku jest późna jesień i zima (od listopada do lutego z maksimum w listopadzie).

Średnio w roku obserwuje się około 47 dni pogodnych oraz 139 dni pochmurnych.

Opady atmosferyczne

Średnie miesięczne i roczne sumy opadów w mm.

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Kolbuszowa	31,2	26,3	32,3	44,8	52,0	97,4	91,6	50,7	45,9	49,1	29,1	45,4	596,1

W ciągu roku badany rejon otrzymuje około 600 mm opadu. Suma ta w ciągu roku rozłożona jest nierównomiernie.

Najmniej opadów spada w lutym, najwięcej w czerwcu.

Pokrywa śnieżna zalega przez około 80 dni, od listopada do kwietnia. W tym okresie pokrywa śnieżna nie zalega stale – występują odwilże.

Wiatry

Częstotliwość kierunku wiatrów w %%.

Kolbuszowa	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	C
Zima	4,4	2,5	12,0	13,3	18,4	16,0	22,9	7,2	3,3
Wiosna	9,6	6,5	20,0	15,0	7,9	8,6	16,9	12,8	2,7
Lato	9,0	4,1	12,5	10,1	11,0	9,7	26,2	12,2	5,2
Jesień	6,6	2,6	13,8	14,6	13,0	11,2	25,2	9,0	4,2
Rok	7,4	3,9	14,6	13,1	12,6	11,4	22,8	10,3	3,9

Na badanym terenie dominują wiatry zachodnie, stanowiące 22,8% sumy wszystkich wiatrów. Częstymi są również wiatry z kierunków wschodnich 14,6% i SE – 13,1%.

Najmniejszą częstotliwość w ciągu roku wykazują wiatry północno – wschodnie – 3,9% i północne – 7,4%. Stosunkowo niewielki procent (3,9%) stanowią cisze.

Stwarza to bardzo korzystne warunki dla możliwości rozproszenia zanieczyszczeń i procesu samooczyszczania atmosfery.

Warunki topoklimatyczne

Przytoczona w powyższym rozdziale charakterystyka dotyczy klimatu centralnej części Płaskowyżu Kolbuszowskiego.

W rejonie Dzikowca ulega ona zróżnicowaniu w zależności od warunków lokalnych, takich jak: rzeźba terenu, głębokość występowania poziomu wód gruntowych, szata roślinna, oraz zagospodarowania terenu przez człowieka.

Wpływ wymienionych wyżej czynników uwidacznia się szczególnie przy pogodach typu wyżowego, przy ciszy i bezchmurnym niebie.

Największego zróżnicowania tych warunków należy się spodziewać pomiędzy najwyżej wyniesionymi, bezleśnymi obszarami gminy, terenami dużych kompleksów leśnych, a dolinami Łęgu, Przyrwy, Zyzogi i ich głównych dopływów, oraz terenami o płytko występujących wodach gruntowych.

Różnice temperatur pomiędzy tymi obszarami mogą dochodzić do kilku °C, na korzyść terenów wyżej położonych. Grawitacyjny spływ wychłodzonego powietrza następuje wzdłuż dolin bocznych, zgodnie z ich nachyleniem.

Zróżnicowanie termiczne ma duży wpływ na lokalne warunki wilgotnościowe. Szczególnie jest to widoczne na obszarach o płytko występujących wodach gruntowych. Różnice wilgotności względnej między tymi obszarami a terenami sąsiednimi mogą dochodzić do kilkunastu procent.

Większa wilgotność względna powoduje częstsze i dłuższe zalegania mgieł, co w połączeniu z wychłodzonym powietrzem tworzy tzw. „mrozowiska” tj. obszary narażone na częstsze i dłuższe występowanie przymrozków.

Duży wpływ na występowanie lokalnych mgieł ma zanieczyszczenie atmosfery przez emisję niską z palenisk domowych. Duże stężenie tych zanieczyszczeń szczególnie w godzinach wieczornych, nocnych i porannych powoduje, że w powietrzu znajduje się duża ilość jąder kondensacji, co sprzyja powstawaniu mgieł już przy wilgotności względnej – 80%.

Długie zaleganie mgieł wpływa na skrócenie czasu nasłonecznienia, utrudnia parowanie, sprzyja rozwojowi bakterii, zwiększa kondensację zanieczyszczeń, powoduje pogorszenie warunków bioklimatycznych.

Obszary leśne cechują się specyficznymi warunkami topoklimatycznymi. Charakteryzują się one złagodzoną dobową amplitudą temperatury, powodowaną zacienieniem wnętrza lasu przez korony drzew i wolniejszym niż na terenach otwartych wychładzaniem wnętrza lasu w nocy.

Mniejsze wahania wykazują również wartości wilgotności względnej. W obrębie lasów występuje większa zacisza oraz dłużej zalega pokrywa śnieżna.

Biorąc powyższe pod uwagę w obrębie gminy Stary Dzikowiec stwierdzono występowanie terenów:

- o korzystnych warunkach topoklimatycznych – są to najwyżej wyniesione fragmenty Płaskowyżu Kolbuszowskiego i Równiny Tarnobrzskiej, charakteryzujące się korzystnymi warunkami solarnymi, termicznymi i wilgotnościowymi oraz stosunkowo najniższą częstotliwością występowania mgieł i zjawisk inwersyjnych;
- o mało korzystnych warunkach topoklimatycznych, występujących w dolinach większych rzek, zagłębieniach bezodpływowych i innych fragmentach terenu o płytko występujących wodach gruntowych. Tereny te narażone są na częstsze występowanie przymrozków, zjawisk inwersyjnych i mgieł, co powoduje gorsze warunki solarne, termiczne i wilgotnościowe w stosunku do terenów wyżej położonych.

Znaczny wpływ na warunki termiczne ma zalesienie. Większe kompleksy leśne korzystnie wpływają na warunki topoklimatyczne terenów przylegających do nich, poprzez złagodzenie wahań temperatury i wilgotności, zmniejszenie prędkości wiatrów, oraz lokalne pogorszenie warunków solarnych poprzez skrócenie czasu nasłonecznienia spowodowanego zacienieniem.

HIGIENA ATMOSFERY

Zagadnienie to opracowano w oparciu o dane zawarte w „Raporcie” (A – 7) z długoletnich pomiarów emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza są zakłady przemysłowe, lokalne kotłownie oraz środki transportu.

Zanieczyszczenia wprowadzone do powietrza można podzielić na chemiczne, w postaci gazów i aerozoli: tlenki siarki, azotu, tlenki i dwutlenki węgla, związki ołowiu oraz mechaniczne, do których zaliczono różnego rodzaju pyły.

Rozkład przestrzenny emisji pyłów i gazów obejmujący emisję zorganizowaną z procesów energetycznych i technologicznych wykazuje, że gmina Stary Dzikowiec należy do regionów, które wyemitowały w 1996 r do 500 ton/rok zanieczyszczeń.

Jak wynika z ilości zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza (wg danych do opłat za rok 1996) gmina Stary Dzikowiec wyemitowała 349 ton, z czego gazy stanowiły 348 ton, a pyły 1 tonę, co stanowiło 0,1% emisji byłego województwa rzeszowskiego.

Jak wynika z informacji uzyskanych w UG od 1996 r. w gminie Stary Dzikowiec nie zarejestrowano nowych, dodatkowych źródeł emisji zorganizowanej.

Z zestawienia wyniku, że spośród zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery zdecydowaną przewagę mają zanieczyszczenia gazowe. Spowodowane jest to niedostatecznym wyposażeniem zakładów w urządzenia do redukcji tych zanieczyszczeń.

Analiza wyników, przeprowadzonych w woj. Podkarpackim pomiarów emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego pozwala stwierdzić, że nie zostały przekroczone wartości średnioroczne stężeń zanieczyszczeń takich jak: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, chrom, ołów, kadm oraz pył zawieszony.

W gminie Stary Dzikowiec największe znaczenie w zanieczyszczaniu atmosfery mają kotłownie i paleniska domowe, w których spala się „co kto maże”, ze względu na wysoką cenę gazu ziemnego, koksu i węgla wysokiej jakości. Powoduje to znaczne zwiększenie zanieczyszczenia atmosfery w okresie grzewczym.

Na stan aerosanitarny gminy znaczny wpływ mają zanieczyszczenia przenoszone przez przeważające wiatry z rejonu Kolbuszowej, Mielca, Stalowej Woli.

Niemalý udział w skażeniu środowiska ma ruch kołowy na drogach, szczególnie uczęszczanej wojewódzkiej Mielec – Leżajsk, ze względu na znaczne zanieczyszczenie ich bezpośredniego sąsiedztwa oraz hałas i zagrożenia w przypadkach katastrof.

Promieniowanie niejonizujące

Na terenie gminy Stary Dzikowiec nie ma masztów stacji przekaźnikowych telefonii cyfrowej.

ODPADY KOMUNALNE

W gminie Stary Dzikowiec rozstawiono 10 kontenerów KP – 7 w szkołach, instytucjach oraz nad zalewem „Maziarnia”. Gromadzone są w nich niesortowane odpady i wywożone na składowisko odpadów komunalnych w Kolbuszowej.

Natomiast do tej pory nie zorganizowano zbiórki odpadów i ich wywozu z gospodarstw domowych.

Mieszkańcy gminy kompostują odpady organiczne, natomiast odpady plastikowe i makulature są palone w piecach lub kotłach co. Szkło i większe pojemniki, zużyte opony wywożone są na „dzikie wysypiska” zlokalizowane najczęściej w wyrobiskach poeksploatacyjnych na skrajach lasów lub zadrzewieniach śródpolnych.

Rozwiązanie problemu selektywnej zbiórki śmieci, ich wywóz oraz likwidację „dzikich wysypisk”, stanowi dla gminy jedno z priorytetowych zadań w dziedzinie ochrony środowiska przyrodniczego.

UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE I EKOLOGICZNE

Zadaniem charakterystyki środowiska przyrodniczego, jego analizy i oceny, było wydobycie uwarunkowań dla podstawowych funkcji gminy Stary Dzikowiec, jakimi są:

- produkcja żywności – związana z rolniczą przestrzenią produkcyjną o średniej produktywności
- oraz dodatkowo rekreacja w sąsiedztwie zbiornika retencyjnego „Maziarnia”.

Koncepcja zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego zakłada dla gminy dalszy rozwój wyżej wymienionych funkcji.

Gmina jako jednostka administracyjna jest sztucznie wydzielona z przestrzeni geograficznej, stąd nie można rozpatrywać warunków środowiska przyrodniczego jedynie w jej granicach.

Rejon, w którym leży gmina Stary Dzikowiec charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi, szczególnie w północnej części gminy w obrębie Sokołowsko – Wilczowolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i sąsiedztwa zbiornika „Maziarnia”, co umożliwi wykorzystanie terenu do rozwoju różnych form turystyki, agroturystyki, a także rolnictwa ekologicznego.

Na terenie gminy oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie brak jest większych źródeł zanieczyszczenia i skażenia środowiska, które w znaczący sposób wpływałyby na stan środowiska przyrodniczego.

IIZM

Na obszarze objętym II zmianą Studium nie występują obiekty przyrodnicze objęte ochroną przyrody.

PROPONOWANY EKOLOGICZNY SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH

Ochrona środowiska przyrodniczego przed degradacją stanowi jedno z najtrudniejszych, a zarazem najpilniejszych zadań. Przeciwdziałanie skutkom zanieczyszczenia środowiska wymaga nowego podejścia do problemów jego ochrony.

U jego podstaw powinno leżeć przekonanie, że:

- dalszy rozwój społeczno – gospodarczy nie będzie możliwy bez ochrony wszystkich ważnych elementów środowiska,
- ochrona środowiska nie jest celem samym w sobie, lecz musi przenikać wiele dziedzin ludzkiej aktywności,
- działania człowieka w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego nie mogą się koncentrować na likwidacji już zaistniałych zagrożeń ekologicznych, lecz powinny dotyczyć działań eliminujących rzeczywiste przyczyny degradacji środowiska przyrodniczego.

Wieloletnie badania i dyskusję na temat przyczyn i skutków degradacji środowiska przyrodniczego doprowadziły do powstania koncepcji zrównoważonego rozwoju, przyjmując, że poprawa, a przynajmniej nie pogarszanie stanu środowiska powinno być jednym z podstawowych czynników warunkujących rozwój społeczno – gospodarczy.

Do realizacji powyższych zaleceń zostały stworzone ramy prawne. W „Ustawie o ochronie i kształtowaniu środowiska, Rady Gminy zostały zobowiązane do opracowania programu zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska przyrodniczego gminy.

Częścią takiego programu powinna być lista lokalnych priorytetowych przedsięwzięć ekologicznych, która powinna uwzględniać zachowanie i wzbogacenie walorów środowiska przyrodniczego, wynikających z uwarunkowań wewnętrznych – potrzeby zachowania bogactw natury dla obecnego i przyszłych pokoleń, jak i uwarunkowań zewnętrznych, przyjętych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych i konieczności osiągnięcia międzynarodowych standardów w dziedzinie ekologii.

Północna część gminy, najciekawsza pod względem krajobrazowym, zaliczone zostały do Sokołowsko – Wilczowolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a w przyszłości Projektowanego Parku Krajobrazowego Puszczy Sandomierskiej.

System Obszarów Chronionego Krajobrazu został wpisany w Koncepcję Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET – POLSKA (A - 2), która jest realizacją paneuropejskiej strategii utworzenia w oparciu o ujednolicone kryteria europejskiej sieci ekologicznej EECONET na całym kontynencie.

Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET – POLSKA składa się z obszarów węzłowych, w obrębie których najcenniejsze fragmenty to biocentra, otoczone rozległymi strefami buforowymi oraz korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym, ponadregionalnym i regionalnym.

Stworzą one spójny przestrzennie system obszarów, których walory przyrodnicze mają najwyższą rangę.

Poszczególne obszary włączone do systemu odznaczają się dobrze zachowanymi siedliskami naturalnymi, półnaturalnymi i obszarami ekstensywnie użytkowanymi.

Ponadto są one wzajemnie powiązane funkcjonalnie i przestrzennie siecią powiązań przyrodniczych – korytarzy i ciągów ekologicznych.

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH NA OBSZARZE GMINY

Fragmenty gminy najciekawsze krajobrazowo w obrębie, których występują największe, najcenniejsze i najciekawsze kompleksy leśne, bogate i zróżnicowane

gatunkowo, typowe dla regionu, zaliczono do Sokołowsko – Wilczowolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Zgodnie z koncepcją Krajowej Sieci Ekologicznej proponuje się zaliczenie tego obszaru do obszaru węzłowego o randze regionalnej, obejmującej duże kompleksy leśne z atrakcyjnymi przyrodniczo, zatwierdzonymi użytkami ekologicznymi i zbiornikami wód powierzchniowych stanowiących osobliwość w rejonie Kotliny Sandomierskiej.

Obszary węzłowe łączą korytarze i ciągi ekologiczne umożliwiające rozprzestrzenienie się gatunków, ukierunkowujących przepływ materii i informacji biotycznej.

Dla zapewnienia spójności systemu przyrodniczego na obszarze gminy postuluje się wprowadzenie ekologicznie aktywnego systemu przyrodniczego, wiążącego ze sobą obszary chronione, pełniące rolę biocentrów.

Jego podstawę stanowią doliny rzeczne, obejmujące aktywne biologicznie ekosystemy wodne, łąkowe, torfowiskowe tworzące korytarze ekologiczne.

W celu zapewnienia prawidłowego ich funkcjonowania należy:

- poprawić stan czystości wód w rzekach,
- utrzymać biologiczną obudowę koryt rzecznych,
- nie dopuszczać do zabudowy obszarów „korytarzy” i zapewnić swobodny przepływ mas powietrza, ustalić proekologiczny priorytet przy zmianie sposobu zagospodarowania terenów położonych na zdegradowanych odcinkach korytarzy ekologicznych i nie dopuszczać do utrwalenia zainwestowania uniemożliwiającego biologiczne funkcjonowanie tych terenów.

POWIĄZANIA PRZYRODNICZE GMINY Z OBSZARAMI ZEWNĘTRZNYMI

Obszar gminy Stary Dzikowiec jest częścią otwartego systemu przyrodniczego.

Położona jest ona w centralnej części Płaskowyżu Kolbuszowskiego, oraz południowej części Równiny Tarnobrzeskiej, porośniętą dużymi kompleksami leśnymi stanowiącymi pozostałość po Puszczy Sandomierskiej.

Zachowanie i ochrona tych terenów była powodem utworzenia Sokołowsko – Wilczowolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w obrębie którego obowiązuje proekologiczny sposób zagospodarowania, w Planie zagospodarowania województwa podkarpackiego proponuje się włączenie tych terenów do Projektowanego Parku Krajobrazowego Puszczy Sandomierskiej.

Gmina Stary Dzikowiec leży w dorzeczu rzeki Łęg.

Północno – zachodnia część gminy leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – 426 – oraz w jego strefie ochronnej, obejmującego obszar o udokumentowanych i zatwierdzanych zasobach wód gruntowych.

Na terenie gminy Stary Dzikowiec i jego bezpośrednim sąsiedztwie brak jest zakładów i obiektów, które w znaczący sposób wpływałyby na stan sanitarny środowiska, co powoduje, że są tu korzystne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i rekreacji.

Natomiast na czystość powietrza atmosferycznego w dużym stopniu wpływa zanieczyszczenie tranzytowe, szczególnie z ośrodków położonych na głównych kierunkach nawietrzania.

Obszar objęty I zmianą Studium położony jest w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”) (PLB

180005, utworzonego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 z późn. zmianami).

IIZM

Obszar objęty I zmianą Studium położony jest w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”) (PLB 180005, utworzonego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 z późn. zmianami). Z uwagi na brak zieleni wysokiej na tym obszarze nie występują warunki dla gniazdowania ptaków objętych ochroną.

ZAGROŻENIA, ZANIECZYSZCZENIA I DEGADACJA ŚRODOWISKA.

Zagrożenie atmosferyczne w obrębie gminy Stary Dzikowiec wiąże się z zanieczyszczeniem środowiska (powietrza, wody i gleby) przez źródła usytuowane na terenie gminy jak i poza jej granicami.

Na stan czystości powietrza atmosferycznego w obrębie gminy poza własnymi, niewielkimi źródłami zanieczyszczeń, składają się zanieczyszczenia transgraniczne, docierające nad ten obszar z Kolbuszowej, Mielca, Stalowej Woli a nawet GOP-u.

Znaczny wpływ na stan czystości powietrza, wzdłuż odcinka drogi wojewódzkiej Mielec – Leżajsk, przebiegającej przez gminę Stary Dzikowiec, ma ruch samochodowy, przez wydzielane spaliny, pył i zagrożenia w przypadku katastrof drogowych.

Stan czystości wód powierzchniowych jest zróżnicowany. Łęg w rejonie Spie prowadzi wody III klasy czystości, natomiast dopływy Łęgu i inne mniejsze cieką prowadzą wody prawdopodobnie lepszej jakości, ze względu na brak źródeł zanieczyszczeń w ich dorzeczach.

Część gminy: Lipnica, Nowy Dzikowiec i część Dzikowca odprowadza swe ścieki do sprawnej oczyszczalni ścieków.

Budowa oczyszczalni ścieków w rejonie Wilczej Woli, która oczyszczałaby ścieki z Wilczej Woli, obiektów rekreacyjnych w otoczeniu zbiornika „Maziarnia” oraz Kopci jest priorytetowym zadaniem gminy.

Do rozwiązania jest również problem selektywnej zbiórki odpadów i zorganizowany ich wywóz na wysypisko śmieci.

Znaczne zagrożenie dla stanu środowiska, a szczególnie czystości powietrza atmosferycznego ma spalanie odpadów plastikowych i gumowych i wszystkiego „co się da” w paleniskach i kotłowniach domowych, oraz „dzikie wysypiska śmieci” zlokalizowane na skraju lasów i zadrzewień śródpolnych oraz wyrobiskach poeksploatacyjnych.

IIZM

Obszar objęty II zmianą Studium nie jest zagrożony osuwaniem się mas ziemnych, nie znajduje się w obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią.

GLÓWNE PROBLEMY WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Analiza stanu środowiska przyrodniczego i jego funkcjonowania pozwala na sformułowanie głównych problemów, jakie muszą być rozwiązane dla zachowania zasady zrównoważonego rozwoju.

Są to:

- zapewnienie skutecznej ochrony w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – 426- oraz jego strefie ochronnej,
- ochrona biologicznej obudowy cieków w lokalnych ciągach ekologicznych,
- rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej w otoczeniu zbiornika retencyjnego "Maziarnia" i wsiach do tej pory nie skanalizowanych,
- rozwiązanie problemu zagospodarowania i selektywnej zbiórki odpadów,
- respektowanie ograniczeń i zasad ochrony obiektów prawnie chronionych w formie pomników przyrody, użytków ekologicznych oraz ograniczeń w sposobie zagospodarowania w obrębie Sokołowska – Wilczowolskiego obszaru Chronionego Krajobrazu,
- wprowadzenie ochrony pomnikowej dla obiektów wskazanych do tego typu ochrony,
- zachowanie proponowanego systemu powiązań przyrodniczych,
- ochrona gleb mineralnych najwyższych klas bonitacyjnych i organicznych przed zmianą przeznaczenia,
- respektowanie warunków i ograniczeń wynikających z uwarunkowań fizjograficznych,
- **niedopuszczenie do podejmowania działań mogących w znaczny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 (dotyczy obszaru objętego I zmianą Studium),**
- **niedopuszczenie do lokalizacji inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, dla których zostanie stwierdzony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska, przy czym zakaz ten nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, w tym infrastruktury telekomunikacyjnej o nieznacznym oddziaływaniu (dotyczy obszaru objętego I zmianą Studium).**

IIZM

- **niedopuszczenie do lokalizacji inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, dla których zostanie stwierdzony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska, przy czym zakaz ten nie dotyczy inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, stacji paliw, dla której przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykaże dotrzymanie standardów środowiska poza terenami przedsięwzięcia (dotyczy obszaru objętego II zmianą Studium).**

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC**

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Gmina Stary Dzikowiec ze względu na swoje położenie geograficzne posiada zróżnicowane warunki przyrodnicze do produkcji rolnej, które wpływają na wielkość zbiorów, plonów i sposób uprawy. Najmniej korzystne warunki posiadają wsie Wilcza Wola i Spie, natomiast wsie w południowej części posiadają lepsze warunki przyrodnicze.

Tabela nr 1. Struktura użytkowania gruntów w gminie Stary Dzikowiec w 2000 r.

Nazwa wsi	Powierzchnia	Użytki rolne	Lasy	Nieuzytki
Kopcie	923,95	836,84	82,04	5,07
Lipnica	1618,07	1416,87	190,79	10,41
Mechowiec	577,06	551,03	23,95	2,08
Nowy Dzikowiec	284,07	236,97	45,95	2,08
Płazówka	281,14	231,07	47,61	2,46
Dzikowiec	1140,14	1040,96	93,98	5,20
Spie	730,71	565,54	142,92	22,25
Wilcza Wola	934,79	608,97	316,30	9,62
Razem:	6489,93	5488,15	942,90	58,88
% udział z ogółu	100,0	84,56	14,52	0,9

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W strukturze użytkowania gruntów w gminie Stary Dzikowiec dominowały użytki rolne, które stanowiły 84,56% ogółu powierzchni gminy.

Użytki rolne dominowały w sołectwach Lipnica, Dzikowiec, Kopcie, Wilcza Wola.

Dużą powierzchnię w gminie zajmowały lasy i grunty leśne 14,52%. Najbardziej lesiste sołectwa to Wilcza Wola, Lipnica, Spie, Dzikowiec.

Tabela nr 2. Klasy gruntów rolnych w gminie Stary Dzikowiec w 1999r.

Klasa	Powierzchni w ha	% udział powierzchni
III	270,46	4,0
IV	2.271,46	34,3
V	2.365,47	37,7
VI	1.708,61	25,8
Razem	6.616,00	100,0

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Stary Dzikowiec

W gminie Stary Dzikowiec przeważają grunty słabe V i IV klasy, które stanowią 72,1% ogółu gleb. Najmniej bo 4,0% stanowią gleby III klasy.

Tabela nr 3. Liczba gospodarstw rolnych i nieruchomości wg sołectw w gminie Stary Dzikowiec w 1999r.

Nazwa wsi	1 – 2	2 - 5	5 – 7	7 – 10	10– 15	ponad 15	Ogółem	Nieruchomości
	W sztukach							
Kopcie	41	61	38	22	9	2	173	36
Lipnica	106	158	62	49	12	1	388	81
Mechowiec	42	67	30	10	3	0	152	45
Nowy Dzikowiec	25	36	10	6	2	0	79	36
Płazówka	20	38	5	12	0	0	75	12
Stary Dzikowiec	96	117	54	26	6	1	300	129
Spie	82	57	45	13	5	0	202	45
Wilcza Wola	102	129	31	15	3	1	281	175
Razem:	514	663	275	153	40	5	1.650	559
% udział z razem	31,2	40,2	16,7	9,2	2,4	0,3	100,0	

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W gminie Stary Dzikowiec w 199 r. było 1.650 gospodarstw i 559 nieruchomości. Największą grupę stanowiły gospodarstwa małe od 2-5ha, których było 40,2% ogółu gospodarstw, gospodarstwa karłowe 1-2ha, które stanowiły 31,2% Gospodarstwa duże ponad 10ha stanowiły tylko 2,7% liczby gospodarstw.

Najwięcej gospodarstw rolnych było w sołectwach:

- Lipnica 388 sztuk,
- Stary Dzikowiec 300 sztuk,
- Wilcza Wola 281 sztuk,
- Spie 202 sztuk.

Tabela nr 4. Struktura powierzchniowa gospodarstw wg sołectw w gminie Stary Dzikowiec w 1999 r.

Nazwa wsi	1-2	2-5	5-7	7-10	10-15	Ponad 15	do 1 ha zabud.	do 1 ha nie zabud.	Ogółem
	ha								
Kopcie	45,54	211,64	226,09	200,77	95,01	142,57	1,28	6,59	921,62
Lipnica	128,80	548,92	379,88	397,26	144,90	16,93	4,90	20,47	1616,69
Mechowiec	52,98	222,60	189,60	79,67	33,94	-	3,66	9,77	578,79
Nowy Dzikowiec	28,78	125,74	67,47	38,41	23,52	-	3,63	6,29	283,92
Płazówka	23,83	132,48	30,56	92,55	-	-	0,86	3,28	279,42
Dzikowiec	112,79	392,38	294,13	254,42	68,94	16,03	7,39	30,72	1138,69
Spie	73,99	207,35	261,39	119,57	70,41	-	2,46	11,93	732,71
Wilcza Wola	113,00	429,55	185,39	154,35	33,43	21,59	9,72	19,69	937,31
Razem:	579,71	2.270,66	1.634,51	1.337,0	470,15	197,12	33,9	108,74	6.489,15
% z razem	8,9	35,0	25,2	20,6	7,2	3,0			100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W 1999 r. indywidualne gospodarstwa rolne zajmowały powierzchnię 6.489,15 ha, z tego największą powierzchnię zajmowały gospodarstwa od 2-5ha, które stanowiły 35,0% powierzchni ogólnej oraz od 5-7 ha, które stanowiły 25,2%.

Tabela nr 5. Struktura powierzchniowa gospodarstw wg sołectw w gminie Stary Dzikowiec w 2000 r.

Nazwa wsi	1-2	2-5	5-7	7-10	10-15	Ponad 15	do 1 ha zabud.	do 1 ha nie zabud.	Ogółem
	ha								
Kopcie	47,94	220,50	230,12	176,84	105,98	142,57	1,28	6,04	923,95
Lipnica	137,06	549,81	363,79	416,42	134,06	16,93	4,73	19,65	1618,07
Mechowiec	52,99	232,74	177,72	79,67	33,94	0	3,24	10,57	577,06
Nowy Dzikowiec	31,08	123,41	60,64	45,42	23,52	0	3,79	6,40	284,07
Płazówka	26,19	124,36	30,56	100,03	0	0	0,86	3,28	281,14
Dzikowiec	123,17	401,58	316,45	213,93	68,98	16,03	7,46	31,16	1140,14
Spie	83,48	210,93	267,60	108,90	59,80	0	2,48	12,61	730,71
Wilcza Wola	123,15	447,14	185,59	123,89	33,43	21,59	10,75	19,16	934,79
Razem:	625,06	2.310,47	1.632,47	1.265,1	459,7	197,12	34,59	108,87	6.489,93

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W porównaniu z rokiem 1999 r. w 2000 r. wzrosła powierzchnia gospodarstw małych od 1 do 5 ha kosztem podziału gospodarstw większych.

Tabela nr 6. Uprawa roślin w gminie Stary Dzikowiec w 1996 r.

Nazwa uprawy	Ogółem	Grupy obszarowe powierzchni upraw w ha				
		Poniżej 1 ha	1 – 2 ha	2 – 5 ha	5 – 10 ha	Ponad 10 ha
Pszenica	580	531	41	8		
Żyto	1.004	365	462	173	3	1
Jęczmień	67	64	3			
Owies	848	672	163	13		
Pszenżyto	423	376	44	3		
Mieszanki zbożowe	211	184	24	3		
Ziemniaki	676	403	247	25		
Warzywa	291	268	23			
Razem	4.100	2.863	1.007	225	3	1

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

W 1996 r. w gminie Stary Dzikowiec uprawiało się zboża na 4.100 ha. Uprawa zbóż koncentrowała się głównie na obszarze mniejszym niż 1,0 ha

Powierzchnia uprawy pszenicy wynosiła 580 ha. Uprawa pszenicy wymaga dobrych gleb. Uprawa pszenicy zajmowała 14,0% powierzchni zasiewów. Najwięcej pszenicy uprawiało się w gospodarstwach poniżej 1,0 ha powierzchni. Zasiewy pszenicy na 100 ha użytków rolnych wynosiły 10,6 ha.

Uprawą żyta zajmowało się 1.004 gospodarstw, w tym głównie gospodarstwa od 1 – 2 ha. Uprawa żyta nie wymaga już tak dobrych gleb, jednak wymaga wczesnego siewu na zimę.

Zasiewy żyta na 100 ha użytków rolnych wynosiły 13,3 ha.

Zasiewy owsa występowały w 848 gospodarstwach i skupiały się głównie na działkach rolnych. Uprawa owsa nie wymaga dobrych gleb, jednak wymaga dużo wody.

Jęczmień sieje się w gminie głównie na wiosnę (jary) przede wszystkim na działkach rolnych do 1,0 ha.

Uprawą ziemniaków zajmowało się 291 gospodarstw, z tego 60,0% to działki rolne do 1,0 ha. Uprawa ziemniaków zajmuje trzecie miejsce po uprawie żyta, owsa.

Tabela nr 7. Pogłowie zwierząt w gminie Stary Dzikowiec w 1996 r.

Nazwa zwierzęcia	Ilość sztuk
Bydło	2.300
Trzoda chlewna	1.580
Konie	368
Drób	7.200

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Na terenie gminy prowadzi się hodowlę bydła mlecznego i trzody chlewnej. Wskaźnik obsady trzody chlewnej na 100ha użytków rolnych w gminie wynosił 23,86 sztuk, zaś bydła 34,74 sztuk

JEDNOSTKI OBSŁUGI ROLNICTWA

Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Wilczej Woli i Dzikowcu
Bank Spółdzielczy w Głogowie Młp. Oddział w Dzikowcu
Gospodarstwo Rybackie w Wilczej Woli
Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kolbuszowej
Leśnictwo w Wilczej Woli, Maziarni, Szwedach,
Weterynarz w Nowym Dzikowcu
Skup mleka przez prywatne spółki we wsiach Lipnica, Dzikowiec przez spółkę z Kolbuszowy, wsie Kopcie, Wilcza Wola skup mleka przez spółkę ze Stalowej Woli,
Skup zwierząt rzeźnych przez prywatne spółki obwoźne,
Domy Strażaka w Lipnicy, Kopciach i Dzikowcu.

Obszary łowieckie na terenie gminy to:

- „Borek” w Kolbuszowej
- „Sokół” w Sokołowie Młp.
- „Towarzystwo Myśliwych” w Rzeszowie

WARTOŚCI ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Przy opracowaniu tego zagadnienia wykorzystano mapy glebowo – rolnicze dla wsi wchodzących w skład gminy w skali 1 : 5000 oraz literaturę.

Decydujący wpływ na zróżnicowanie pod względem typu, rodzaju i gatunku mają następujące czynniki: budowa geologiczna (geneza i charakter skały macierzystej), rzeźba terenu, warunki topoklimatyczne, stosunki wodne, roślinność oraz gospodarcza działalność człowieka.

Czynniki te decydują, że gmina Stary Dzikowiec leży wg Partyki (A - 5) w obrębie dwu regionów glebowo – rolniczych.

Północna część gminy należy do regionu Wilczej Woli i Raniżowa. W strukturze użytkowania tego regionu przeważają użytki leśne.

Występują tu głównie gleby brunatne kwaśne i wylugowane, częściowo gleby pseudobielicowe, oraz czarne ziemie, wytworzone z utworów piaszczystych, tylko niekiedy z pyłów i glin. Są to przeważnie gleby lekkie do uprawy mechanicznej.

Większość ich odznacza się odczynem kwaśnym lub bardzo kwaśnym, oraz słabym, rzadko średnim stopniem kultury. Są one ubogie w przyswajalne dla roślin składniki pokarmowe, najczęściej okresowo lub trwale zbyt suche, a w wielu przypadkach okresowo nadmiernie uwilgotnione.

Część gleb omawianego regionu nie ma większego znaczenia dla gospodarki rolnej i w przypadku przekazania ich na cele nierolnicze, strata dla rolnictwa byłaby niewielka.

Ogólnie cały obszar tych regionów nadaje się raczej do prowadzenia gospodarki zbożowej.

W tym rejonie występują następujące typy gleb:

- gleby brunatne kwaśne
- gleby brunatne wylugowane
- gleby pseudobielicowe
- czarne ziemie
- gleby torfowe i murszowo – torfowe
- mady – w dolinach Łęgu i jego większych dopływów

Gleby brunatne kwaśne_wykazują odczyn kwaśny w całym profilu. Miąższość poziomu próchnicznego waha się od 18 do 25 cm, poniżej występuje poziom przejściowy do 40 cm.

Większość z tych gleb wykształciła się z utworów ubogich w węglan wapnia, piasków, pyłów i lokalnie glin. Są one ubogie w niezbędne dla roślin składniki pokarmowe. Stosunki wodne w ich obrębie są zróżnicowane.

Gleby brunatne wylugowane pod względem budowy morfologicznej profilu glebowego są podobne do gleb brunatnych właściwych, ale różnią się od nich właściwościami chemicznymi i fizykochemicznymi.

Odczyn górnych poziomów jest kwaśny lub słabo kwaśny, a niekiedy obojętny. Miąższość warstwy próchnicznej waha się od 18 do 25 cm.

Wytworzyły się one głównie z utworów piaszczystych lub pylastych i gliniastych, starych teras akumulacyjnych. Większość tych gleb odznacza się właściwym uwilgotnieniem.

Gleby pseudobielicowe_wykształciły się z piasków gliniastych, pyłów i glin pochodzenia rzecznoego. W glebach tych bezpośrednio pod poziomem próchnicznym występuje poziom przemycia z reguły szczątkowy.

Miąższość poziomu próchnicznego jest często równa warstwie ornej. Są to gleby kwaśne i bardzo kwaśne, ubogie w składniki pokarmowe.

Odczyn w górnej części profilu jest często mniej kwaśny niż w dolnej, co jest wynikiem uprawy i nawożenia.

Czarne ziemie_wytworzyły się w warunkach dużego uwilgotnienia przy udziale roślinności łąkowej.

Występują w postaci niewielkich płatów, związanych z lokalnymi obniżeniami terenu.

Gleby te charakteryzują się dobrze wykształconym poziomem próchnicznym o znacznej miąższości i dużej zawartości substancji organicznych. Niektóre z nich powstały na skutek przekształcenia gleb bagiennych, w wyniku obniżenia poziomu wód gruntowych, przy ich stopniowym osuszeniu.

Lokalnie pod użytkami zielonymi występują gleby organiczne - **torfowe i torfowo – murszowe**.

Powstały one w miejscach nadmiernie uwilgotnionych, co sprzyja procesom torfowiskowym.

Głębokość tych gleb jest zróżnicowana i waha się od 0,4 do 2,0 m. Na skutek zmian powierzchniowych, jakie zaszły pod wpływem działalności człowieka, zahamowany został proces torfowiskowy, a w większości gleb torfowych rozpoczął się proces murszowy, przekształcający te gleby w torfowo – murszowe.

Odczyn gleb torfowych i torfowo - murszowych jest lekko kwaśny lub zbliżony do obojętnego.

Są one przeważnie ubogie w przyswajalny dla roślin fosfor i potas.

Gleby tego typu są objęte szczególną ochroną przed zmianą użytkowania, zgodnie z obowiązującą „Ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych” z dnia 03. 02. 1995 r.

W obrębie dolin Łęgu i jego większych dopływów z osadów aluwialnych, współczesnych teras akumulacyjnych powstały **mady** początkowego stadium rozwoju podlegającym procesom namulania podczas powodzi.

Są to gleby najczęściej płytkie lub bardzo płytkie i znajdują się najczęściej pod trwałymi użytkami zielonymi.

Pozostała część gminy leży wg Partyki (A - 5) w rejonie Kolbuszowsko – Sokołowskim obejmującym najwyższe partie Płaskowyżu Kolbuszowskiego.

W tym regionie występują gleby typu gleb brunatnych wyługowanych i kwaśnych, pseudobielicowe czarne ziemie wytworzone z piasków gliniastych, częściowo z piasków słabo gliniastych lub glin zwałowych. Zaliczone są do gleb lekkich i bardzo niską zasobnością w przyswajalne dla roślin składniki pokarmowe, oraz wymaga intensywnego nawożenia organicznego i mineralnego.

Jest to region o dużym zróżnicowaniu gleb pod względem ich przydatności rolniczej w układzie przestrzennym.

W omawianym regionie istnieją duże możliwości intensyfikacji możliwości roślinnej, zwłaszcza zbóż, a w wielu przypadkach także roślin pastewnych, co stanowi odpowiednie warunki do rozwoju hodowli, przede wszystkim bydła mlecznego i trzody chlewnej.

Najlepsze gleby występują w obrębie podregiony Kolbuszowsko – Weryńskiego. Są to gleby brunatne i pseudobielicowe, niekiedy czarne ziemie, wytworzone z utworów pylastych różnego pochodzenia oraz gleby wytworzone z glin zwałowych i piasków gliniastych. Odznaczają się one przeważnie kwaśnym i bardzo kwaśnym odczynem oraz średnim i dobrym stopniem kultury, rzadziej słabym.

W podregionie tym nie ma większych ograniczeń w doborze roślin uprawnych. Istnieją tu dobre warunki do intensyfikacji produkcji roślinnej, z uwzględnieniem roślin przemysłowych, między innymi buraków cukrowych.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna podregionu powinna podlegać szczególnej ochronie.

WNIOSKI I ZALECENIA

1. W obrębie Stary Dzikowiec brak jest terenów, które byłyby narażone na erozję gleb. Rzeźba terenu nie stanowi przeszkody w uprawie i rolniczym zagospodarowaniu terenu.
2. Gleby najwyższych klas bonitacyjnych, IIIa – IVb klasy gruntów ornych oraz III łąk i pastwisk, powinny być chronione przed przeznaczeniem ich na cele nierolnicze zgodnie z Ustawą o ochronie gleb.
3. Ochronie podlegają również gleby organiczne, zgodnie z w/w ustawą.
4. Gleby najniższych klas bonitacyjnych, leżące w sąsiedztwie obszarów leśnych powinny być przeznaczone pod zalesienia.
5. Tereny zmeliorowane, na terenie gminy Stary Dzikowiec, podlegają ochronie zgodnie z obowiązującymi przepisami, ze względu na podniesienie ich wartości rolniczej. Na mapie „Uwarunkowań...” zaznaczono zasięg terenów zdrenowanych wg informacji uzyskanych w Rejonowym Ośrodku PZiUW w Kolbuszowej.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC**

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PRAWA WŁASNOŚCI GRUNTÓW

Na terenie gminy Stary Dzikowiec struktura własności gruntów jest zróżnicowana, lecz wyraźnie dominują grunty będące własnością osób prywatnych. Występuje duże rozdrobnienie gruntów.

Tabela: Struktura własnościowa gruntów w poszczególnych sołectwach w gminie Stary Dzikowiec w 1999 r.

Nazwa wsi	Prywatna	Komunalna	Skarbu Państwa	Kościelna
Kopcie	865,4	46,7	198,6	1,5
Lipnica	2.125,1	43,3	1.635,2	0,3
Mechowiec	600,0	5,7	19,0	0,5
Nowy Dzikowiec	204,2	5,4	10,7	1,0
Płazówka	219,8	3,2	71,4	-
Dzikowiec	1.240,5	27,7	64,8	3,5
Wilcza Wola i Spie	2.145,6	240,2	2.284,5	2,2
Razem:	7.500,6	372,2	4.284,2	9,0
Razem=100%	61,7	3,1	35,2	0,1

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W gminie Stary Dzikowiec dominowała własność prywatna, która stanowiła 61,7% ogółu gruntów w gminie, Skarbu Państwa 35,2%, komunalna 3,1%.

Najwięcej gruntów Skarbu Państwa było w sołectwach Wilcza Wola i Spie, Lipnica Kopcie.

Grunty najwięcej gruntów komunalnych było w sołectwach Wilcza Wola, Spie, Kopcie i Lipnica.

IIZM

Obszar objęty II zmianą Studium częściowo stanowi własność prywatną a częściowo własność Gminy Dzikowiec.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC**

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Gmina Stary Dzikowiec leży w północno-środkowej części województwa podkarpackiego, w powiecie kolbuszowskim.

Gmina sąsiaduje od:

- zachodu z gminami Cmolas, Majdan Królewski (powiat Kolbuszowski),
- północy z gminą Bojanów (powiat Stalowa Wola),
- wschodu z gminami Jeżowe (powiat Nisko), Raniżów (powiat Kolbuszowski),
- południa z gminą Kolbuszowa gmina miejsko – wiejska, stolica powiatu.

Wśród gmin wiejskich otaczających gminę Stary Dzikowiec największą powierzchnię zajmowały gminy Bojanów 180,0 km², Kolbuszowa 162,0 km², Majdan Królewski 156,0 km², Cmolas 134,0 km².

Tabela nr 1. Ludność w gminach otaczających gminę Stary Dzikowiec w 1998 r.

Nazwa gminy	Powierzchnia [km ²]	Ludność *				Kobiety na 100 mężczyzn
		ogółem	% udziału	w tym kobiety	na 1 km ²	
Kolbuszowa gm. wiejska	162	14.782	23,6	7.557	91	104,6
Cmolas	134	7.829	12,5	3.875	58	98,0
Majdan Królewski	156	9.583	15,3	4.668	62	95,0
Bojanów	180	7.107	11,4	3.510	40	97,6
Jeżowe	124	9.580	15,3	4.678	77	95,4
Raniżów	97	7.140	11,4	3.482	74	95,2
Stary Dzikowiec	122	6.474	10,4	3.164	53	95,6
Razem:	975	62.495	100,0	30.934	X = 65,0	X= 97,3

*obejmuje ludność zameldowaną na pobyt stały oraz na pobyt czasowy ponad dwa miesiące.

x – wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W otoczeniu Starego Dzikowca w 1998r. mieszkało 62.495 osób, z tego najwięcej w gm. Kolbuszowa 14.782 os., gm. Majdan Królewski 9.583 os., gm. Jeżowe 9.580 os. Średnia gęstość zaludnienia w otoczeniu wiejskich gminy Stary Dzikowiec wynosiła 65,0 os/km².

Współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) wynosił 97,3 kobiet. We wszystkich gminach współczynnik był mniejszy niż 100, za wyjątkiem gminy Kolbuszowa gdzie wynosił 104,6 kobiet.

DEMOGRAFIA

Gmina Stary Dzikowiec zajmuje powierzchnię 122,0 km², którą w 1999r. zamieszkiwało 6.655 osób.

Tabela nr 2. Gęstość zaludnienia w sołectwach gminy Stary Dzikowiec w 1999r.

Nazwa wsi	Ludność w 1999r.	Powierzchnia (km ²)	Gęstość zaludnienia (os/km ²)
Kopcie	700	10,67	65,6
Lipnica	1.286	38,69	33,2
Mechowiec	672	6,02	111,6
Nowy Dzikowiec	312	2,14	145,8
Płazówka	185	2,91	63,6
Dzikowiec	1.431	14,07	48,2
Spie	758	15,71	48,2
Wilcza Wola	1.311	31,42	41,7
Razem:	6.655	121,66	54,70

* obejmuje ludność zameldowaną na pobyt stały

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Gmina składa się z ośmiu sołectw: Kopcie, Lipnica, Mechowiec, Nowy Dzikowiec, Płazówka, Dzikowiec, Spie, Wilcza Wola. Największą powierzchnię zajmują wsie Lipnica 386,52 ha, Wilcza Wola 314,24 ha i Spie 15,71 ha.

Gęstość zaludnienia w gminie Stary Dzikowiec w 1999r. wynosiła 54,7os/km². Największą gęstością zaludnienia charakteryzowały się sołectwa: Nowy Dzikowiec 145,8 os/km², Mechowiec 111,6 os/km², Kopcie 65,6 os/km² i Płazówka 63,6 os/km².

Tabela nr 3. Ludność ogółem w gminie Stary Dzikowiec w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba ludności*
1995	6.593
1996	6.591
1997	6.596
1998	6.624
1999	6.655
Średnio	6.612

* obejmuje ludność zameldowaną na pobyt stały

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W ciągu ostatnich pięciu lat liczba ludności gminy zwiększyła się z 6.593 os w 1995 r. do 6.655 os w 1999r. Średnio rocznie w gminie mieszkało na stałe 6.612 mieszkańców.

Tabela nr 4. Ludność w gminie Stary Dzikowiec wg sołectw w poszczególnych latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział z 1999r.
Kopcie	708	691	684	700	700	10,5
Lipnica	1.297	1.300	1.296	1.280	1.286	19,3
Mecho wiec	626	648	659	670	672	10,1
Nowy Dzikowiec	317	308	307	307	312	4,7
Płazówka	215	189	192	190	185	2,9
Dzikowiec	1.394	1.409	1.410	1.423	1.431	21,5
Spie	748	761	759	753	758	11,4
Wilcza Wola	1.288	1.285	1.289	1.301	1.311	19,7
Razem:	6.593	6.591	6.596	6.624	6.655	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W 1999r. najwięcej osób mieszkało w sołectwach Dzikowiec 1.431 os, Wilcza Wola 1.311 os, Lipnica 1.286 os. Najmniejsze wsie to Płazówka 185 os, Nowy Dzikowiec 312 os, Kopcie 700 os. W ciągu pięciu lat najwięcej mieszkańców przybyło do wsi Dzikowiec, Wilcza Wola, Mechowiec i Spie. Odptyw ludności wystąpił z sołectw Płazówka, Kopcie i Nowy Dzikowiec.

RUCH NATURALNY

Ruch naturalny obejmuje urodzenia, zgony, małżeństwa i przyrost naturalny.

Tabela nr 5. Ruch naturalny w gminach wiejskich otaczających Stary Dzikowiec w 1998 r.

Nazwa gminy	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
	w liczbach bezwzględnych				na 1000 ludności			
Bojanów	29	93	71	22	4,0	12,9	9,9	3,1
Cmolas	66	118	77	41	8,4	15,0	9,8	5,2
Jeżowe	56	152	95	57	5,8	15,7	9,8	5,9
Kolbuszowa	70	166	151	15	4,7	11,2	10,2	1,0
Majdan Królewski	53	129	80	49	5,5	13,3	8,2	5,1
Raniżów	35	102	59	43	4,8	14,1	8,2	6,0
Stary Dzikowiec	39	101	67	34	6,0	15,5	10,3	5,2
Razem:	348	861	600	261	X=5,6	X=14,0	X=9,5	X=4,5

X – wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

URODZENIA

W gminach wiejskich otaczających gminę Stary Dzikowiec w 1998r. urodziło się ogółem 861 noworodków, z tego najwięcej w gm. Kolbuszowa 166 dzieci, gm. Jeżowe 152, gm. Majdan Królewski 129.

Tabela nr 6. Urodzenia ogółem w gminie Stary Dzikowiec w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba urodzeń
1995	82
1996	94
1997	110
1998	94
1999	87
Średnio	93,4

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Urodzenia w gminie w ciągu pięciolecia niewiele wzrosły: z 82 dzieci w 1995 r. do 87 dzieci w 1999 r.

Największy wzrost urodzeń zanotowano w 1997 r., gdzie na świat przyszło 110 dzieci. Średnio rocznie w gminie rodziło się 93 dzieci.

Tabela nr 7. Urodzenia w poszczególnych sołectwach w gminy Stary Dzikowiec w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	%udział z 1999r.
Kopcie	7	12	17	13	9	10,3
Lipnica	17	19	22	22	18	20,7
Mechowiec	8	10	16	11	14	16,1
Nowy Dzikowiec	4	4	1	3	6	6,9
Płazówka	2	2	2	3	1	1,1
Dzikowiec	22	19	20	20	20	23,0
Spie	8	13	8	5	4	4,6
Wilcza Wola	14	15	24	17	15	17,2
Razem:	82	94	110	94	87	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W 1999 r. w gminie Stary Dzikowiec najwięcej dzieci urodziło się w sołectwach: Dzikowiec 23,0% ogółu dzieci, Lipnica 20,7%, Wilcza Wola 17,2%, Mechowiec 16,1%. W ostatnim pięcioleciu największy wzrost urodzeń zanotowano w sołectwach Mechowiec, Kopcie, Lipnica, Wilcza Wola.

ZGONY

Tabela nr 8. Liczba zgonów ogółem w gminie Stary Dzikowiec w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba zgonów
1995	65
1996	60
1997	67
1998	63
1999	68
Średnio	64,6

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W otoczeniu gminy Stary Dzikowiec w 1998r. zmarło 600 osób, z tego najwięcej w gminach: Kolbuszowa 151 os., Jeżowe 95 os., Majdan Królewski 80 os., Cmolas 77os.

W gminie Stary Dzikowiec w 1999r. w ostatnich pięciu lat liczba zgonów nieznacznie wzrosła z 65 zgonów w 1995 do 68 zgonów w 1999r. Średnio rocznie w gminie umierało 65 osób.

Tabela nr 9. Zgony w poszczególnych sołectwach gminy Stary Dzikowiec w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział z 1999r.
Lipnica	14	12	15	11	18	26,5
Mechowiec	4	7	5	8	7	10,3
Kopcie	4	3	4	6	7	10,3
Nowy Dzikowiec	3	2	1	4	2	2,9
Płazówka	1	2	1	2	1	1,5
Dzikowiec	19	15	16	19	15	22,1
Spie	6	7	6	8	6	8,8
Wilcza Wola	14	12	19	5	12	17,6
Razem:	65	60	67	63	68	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W 1999 r. w gminie najwięcej zgonów wystąpiło w sołectwach Lipnica 26,5% ogółu zgonów, Dzikowiec 22,1%, Wilcza Wola 17,6%. Wzrost zgonów zanotowano w sołectwach. Lipnica, Mechowiec, Kopcie. Największy spadek zgonów nastąpił w Dzikowcu, Wilczej Woli, Nowym Dzikowcu.

PRZYROST NATURALNY

Tabela nr 10. Przyrost naturalny w poszczególnych sołectwach gminy Stary Dzikowiec w latach 1995 –1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999
Lipnica	3	9	13	7	2
Mechowiec	3	7	7	11	0
Kopcie	4	3	11	3	7
Nowy Dzikowiec	1	2	0	-1	4
Płazówka	1	0	1	1	0
Dzikowiec	3	4	4	1	5
Spie	2	6	2	-3	-2
Wilcza Wola	0	3	5	12	3
Razem:	17	34	43	31	19

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Przyrost naturalny w gminach wiejskich otaczających Stary Dzikowiec w 1998r. był dodatni i wynosił 261 osób. Największy przyrost zanotowano w gminach: Jeżowe, Majdan Królewski, Raniszów.

W ostatnim pięcioleciu przyrost naturalny w gminie był cały czas dodatni, od 17 osób w 1995r. przez 43 osób w 1997r. do 19 osób w 1999r. W 1999r. największy przyrost zanotowano w sołectwach Kopcie, Dzikowiec, Nowy Dzikowiec, Wilcza Wola. Ujemny przyrost naturalny zanotowano w sołectwach: Spie, Nowy Dzikowiec.

MAŁŻEŃSTWA

Tabela nr 11. Małżeństwa zawarte w gminie Stary Dzikowiec w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba małżeństw
1995	72
1996	70
1997	66
1998	67
1999	56
Średnio	66,2

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W gminach otaczających Stary Dzikowiec zawarto w 1998 r. 348 małżeństw, z tego najwięcej w gminach: Kolbuszowa, Cmolas, Jeżowe, Majdan Królewski.

W ostatnim pięcioleciu liczba zawieranych małżeństw zmniejszyła się 72 w 1995 r. do 56 w 1999 r. Średnio rocznie w gminie zawierano 66 małżeństw.

Tabela nr 12. Małżeństwa zawarte w gminie Stary Dzikowiec w poszczególnych sołectwach w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział z 1999r.
Kopcie	6	3	7	5	4	7,1
Lipnica	15	10	15	12	13	23,2
Mechowiec	8	8	5	4	3	5,3
Nowy Dzikowiec	4	3	1	3	1	1,9
Płazówka	14	4	2	2	4	7,1
Dzikowiec	15	19	21	18	17	30,3
Spie	10	8	9	11	6	10,7
Wilcza Wola	14	15	6	12	8	14,3
Razem:	72	70	66	67	56	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W 1999 r. w gminie Stary Dzikowiec najwięcej małżeństw zawarto w sołectwach: Dzikowiec 30,3% ogółu małżeństw, Lipnica 23,2%, Wilcza Wola 14,3%. Wzrost małżeństw w pięcioleciu zanotowano tylko w sołectwie Dzikowiec. Natomiast w pozostałych wsiach nastąpił spadek małżeństw.

MIGRACJE

Tablica nr 13. Migracje ludności w gminach otaczających Stary Dzikowiec w 1998 r.

Nazwa gminy	Napływ	Odływ	Saldo migracji	
			ogółem	na 1000 ludności
Bojanów	42	81	-39	-5,4
Cmolas	63	99	-36	-4,6
Jeżowe	105	135	-30	-3,1
Kolbuszowa	140	116	24	1,6
Majdan Królewski	75	117	-42	-4,3
Raniżów	54	90	-36	-5,0
Stary Dzikowiec	63	79	-16	-2,5

Razem:	542	717	-175	X= - 3,3
---------------	------------	------------	-------------	-----------------

X- wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Do gmin wiejskich sąsiadujących ze Starym Dzikowcem napłynęły 542 osoby, z tego najwięcej do gm. Kolbuszowa, gm. Jeżowe, gm. Majdan Królewski.

Natomiast z otoczenia Starego Dzikowca odpłynęło łącznie 717 osób, z tego najwięcej z gm. Jeżowe, gm. Majdan królewski, gm. Kolbuszowa.

Saldo migracji ogółem w gminach otaczających było ujemne za wyjątkiem gminy Kolbuszowa.

Tabela nr 14. Napływ ludności do gminy Stary Dzikowiec w latach 1995-1999.

Rok	Liczba ludności napływającej do gminy
1995	164
1996	163
1997	223
1998	212
1999	179
Średnio	188,2

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Napływ do gminy Stary Dzikowiec zwiększył się ze 164 osób w 1995 przez 223 os. w 1997 r. do 179 os. w 1999 r. Średnio rocznie do gminy napływało 188 osób.

Tabela nr 15. Napływ ludności do sołectw gminy Stary Dzikowiec w latach 1995 – 1999. *

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział z 1999r.
Kopcie	12	20	30	33	15	8,4
Lipnica	26	20	40	39	44	24,6
Mechowiec	17	13	24	22	17	9,5
Nowy Dzikowiec	14	6	5	10	12	6,7
Płazówka	2	6	10	3	1	0,5
Dzikowiec	37	39	42	51	42	23,5
Spie	11	22	23	15	17	9,5
Wilcza Wola	45	37	49	39	31	17,3
Razem:	164	163	223	212	179	100,0

* ludność napływająca na pobyt stały

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W 1999 r. w gminie największy napływ ludności na pobyt stały występował w sołectwach Lipnica 24,6% ogółu ludności, Dzikowiec 23,5%, Wilcza Wola 17,3%. Największy wzrost migracji zanotowano we wsiach: Lipnica, Dzikowiec, Spie.

Tabela nr 16. Liczba ludności odływającej z gminy Stary Dzikowiec w latach 1995 – 1999. *

Rok	Liczba ludności odływającej z gminy
1995	115
1996	95
1997	118
1998	83
1999	73
Razem:	96,8

* Ludność napływająca na pobyt stały

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W ostatnim pięcioleciu liczba ludności wyjeżdżającej na stałe z gminy zmniejszyła się ze 115 os. w 1995 r. do 73 os. w 1999 r. Średnio rocznie z gminy Stary Dzikowiec wyjeżdżało 97 osób.

Tabela nr 17. Odływ ludności z sołectw gminy Stary Dzikowiec w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział z 1999r.
Kopcie	10	9	11	10	13	17,8
Lipnica	25	25	27	20	10	13,7
Mechanice	17	11	7	8	6	8,2
Nowy Dzikowiec	2	5	3	2	4	5,5
Płazówka	1	4	5	3	2	2,7
Dzikowiec	25	15	25	12	16	21,9
Spie	8	11	18	11	14	19,2
Wilcza Wola	27	15	22	17	8	10,9
Razem:	115	95	118	83	73	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W 1999 r. z gminy Stary Dzikowiec najwięcej ludzi wyjechało z sołectw Dzikowiec 21,9% ogółu ludności, Spie 19,2%, Kopcie 17,8%.

W ostatnich pięciu latach wzrost ludności wyjeżdżającej zanotowano w sołectwach: Kopcie, Spie, Nowy Dzikowiec, Płazówka.

Tabela nr 18. Saldo migracji w poszczególnych sołectwach gminy Stary Dzikowiec w latach 1995 –1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999
Kopcie	2	11	19	23	2
Lipnica	1	-5	13	19	34
Mechanice	0	2	17	14	11
Nowy Dzikowiec	12	1	2	8	8
Płazówka	1	2	5	0	-1
Dzikowiec	12	24	17	39	26

Spie	3	11	5	4	3
Wilcza Wola	18	22	27	22	23
Razem	49	68	105	129	106

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Saldo migracji ludności cały czas w badanym okresie było dodatnie. W 1999 r. w każdym sołectwie saldo migracji było dodatnie za wyjątkiem wsi Płazówka.

Wzrost salda migracji zanotowano w sołectwach: Lipnica, Mechowiec, Dzikowiec, Wilcza Wola.

STRUKTURA WIEKOWA

Tablica nr 19. Struktura wieku ludności w poszczególnych sołectwach w gminie Stary Dzikowiec w 1999 r.

Nazwa wsi	Ludność ogółem						
		0 - 3	4 - 7	8 - 13	14 - 16	Produkcyjny	Poprodukcyjny
Dzikowiec	1.442	81	80	174	254	639	214
Lipnica	1.299	82	79	133	177	593	235
Nowy Dzikowiec	320	12	21	38	58	145	46
Mechowiec	682	55	51	89	126	270	91
Płazówka	183	10	8	21	30	87	27
Kopcie	711	57	36	82	122	317	97
Wilcza Wola	2.056	90	116	250	375	907	318
Razem	6.693	387	391	787	1.142	2.958	1.028
% udział z razem	100,00	5,7	5,8	11,8	17,1	44,2	15,3

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W wieku przedprodukcyjnym w gminie było 40,4 % ogółu mieszkańców gminy. Najwięcej młodych ludzi było w sołectwach Wilcza Wola, Dzikowiec, Lipnica.

Dzieci w wieku 0-3 lat stanowiły w 1999r. 5,7% mieszkańców. W wieku przedszkolnym było 5,8% mieszkańców, młodzież gimnazjalna stanowiła 11,8% ludności gminy.

Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 44,2% ogółu mieszkańców Starego Dzikowca. Najwięcej ludzi w wieku produkcyjnym było w Wilczej Woli, Dzikowiec, Lipnica, Kopcie.

W wieku poprodukcyjnym było 15,3% ludności. Znacznie więcej było kobiet emerytek niż mężczyzn.

BEZROBOCIE

Tabela nr 20. Bezrobotni w gminach sąsiadujących z gminą Stary Dzikowiec w 2000 r.

Nazwa gminy	Liczba bezrobotnych	% udział z ogółu bezrobotnych
Stary Dzikowiec	592	8,1
Cmolas	978	13,4
Majdan Królewski	1.107	15,2
Bojanów	646	8,9
Jeżowe	1.089	15,0

Raniżów	545	7,5
Kolbuszowa miasto + gmina	2.320	31,9
Razem	7.277	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

W otoczeniu gminy stary Dzikowiec było na koniec 2000 r. 7.277 osób bezrobotnych. Najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowano w gminach Kolbuszowa 31,9% ogółu bezrobotnych, gm. Majdan Królewski 15,2%, gm. Jeżowe 15,0%, gm. Cmolas 13,2%.

Stopa bezrobocia na koniec 2000r. w powiecie kolbuszowskim wynosiła 17,9%.

OCHRONA ZDROWIA

System podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Powiatu Kolbuszowskiego tworzą rejonowe, gminne i wiejskie ośrodki zdrowia.

Tabela nr 21. Ośrodki zdrowia, apteki, punkty apteczne oraz zakłady stacjonarne pomocy społecznej w gminach otaczających gminę Stary Dzikowiec w 1998 r.

Nazwa gminy	Ośrodki zdrowia	Apteki i punkty apteczne	Liczba ludn. na 1 aptekę [tys.]	Zakłady stacjonarne pomocy społecznej	
				placówki	mieszkańcy
Bojanów	1	1	7,1	-	-
Cmolas	2	1	7,8	1	25
Jeżowe	1	1	9,6	-	-
Kolbuszowa	2	-	-	-	-
Majdan Królewski	2	1	9,6	-	-
Raniżów	3	1	7,1	-	-
Stary Dzikowiec	3	-	-	-	-
Ogółem:	14	5	X=8,2	1	25

X – wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W 1998 r. w gminach otaczających gminę Stary Dzikowiec było 14 ośrodków zdrowia, 5 aptek oraz jeden dom pomocy społecznej na 25 mieszkańców.

Tabela nr 22. Pracownicy medyczni cywilnej służby zdrowia w gminach otaczających gminę Stary Dzikowiec w 1998 r.

Nazwa gminy	Lekarze	Lekarze stomatol.	Pielęgniarki	Lekarze	Lekarze stomatol.	Pielęgniarki
	w liczbach bezwzględnych			na 10 tys. Ludności		
Bojanów	3	2	5	4,2	2,8	7,0
Cmolas	1	2	6	1,3	2,6	7,7
Jeżowe	4	1	10	4,2	1,0	10,4
Kolbuszowa	2	2	5	1,4	1,4	3,4
Majdan Królewski	3	3	7	3,1	3,1	7,3
Raniżów	2	2	7	2,8	2,8	9,8
Stary Dzikowiec	2	1	8	3,1	1,5	12,4
Razem:	17	13	48	X= 2,9	X= 2,2	X= 8,3

X – wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W gminach otaczających pracowało w 1998 r. 17 lekarzy, 13 lekarzy stomatologów oraz 48 pielęgniarek. Najwięcej lekarzy na 10 tysięcy ludności pracowało w gminach: Bojanów, Jeżowe, Majdan Królewski, Stary Dzikowiec.

Tabela nr 23. Ochrona zdrowia w poszczególnych sołectwach gminy Stary Dzikowiec w 2000 r.

Nazwa wsi	Liczba lekarzy	Liczba przychodni	Liczba aptek	Liczba pielęgniarek	Prywatne gabinety lekarskie	Domy pomocy społecznej
Kopcie	-	-	-	-	-	-
Lipnica	1	1	-	2	-	-
Mechowiec	-	-	-	-	-	-
Nowy Dzikowiec	-	-	-	-	1	-
Płazówka	-	-	-	-	-	-
Dzikowiec	3	1	-	3	1	-
Spie	-	-	-	-	-	-
Wilcza Wola	1	1	-	2	-	-
Razem:	5	3	-	7	2	-

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Na terenie gminy Stary Dzikowiec działały trzy ośrodki zdrowia w Lipnicy, Dzikowcu i Wilczej Woli. Gminny Ośrodek Zdrowia w Dzikowcu obsługuje mieszkańców ze wsi Dzikowiec i Mechowiec. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wilczej Woli obsługuje sołectwa Wilcza Wola, Spie, Kopcie, Płazówka. W gminie pracowało ogółem pięciu lekarzy: trzech w Dzikowcu i po jednym w Lipnicy i Wilczej Woli. W Gminnym Ośrodku Zdrowia w Dzikowcu pracował pediatra, ginekolog i stomatolog, natomiast w pozostałych ośrodkach zdrowia tylko po jednym lekarzu ogólnym.

Oprócz publicznej służby zdrowia w gminie działają dwa prywatne gabinety lekarskie, po jednym w Nowym Dzikowcu i Dzikowcu.

W gminie Stary Dzikowiec działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE

Bazę oświatową na terenie gminy tworzą przedszkola, szkoły podstawowe oraz gimnazja.

Tabela nr 24. Wychowanie podszkolone w gminach otaczających gminę Stary Dzikowiec w roku 1997/1998.

Nazwa gminy	Placówki		Oddziały		Miejsca		Dzieci		Nauczyciele	
Bojanów	9		8		x		131		8	
Cmolas	1	7	1	8	30	x	26	134	2	14
Jeżowe	5	10	11	11	x		181		13	
Kolbuszowa	5	7	11	8	257	x	263	118	16	7
Majdan Królewski	7		10		x		168		10	
Raniżów	3	5	8	5	139	x	131	46	11	5
Stary Dzikowiec	2	4	3	4	100	x	78	78	5	4
Razem:	16	49	34	54	526	x	508	856	34	61

x – oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W otoczeniu gminy Stary Dzikowiec działało w roku szkolnym 1997/1998 szesnaście przedszkoli oraz czterdzieści dziewięć oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

Tabela nr 25. Przedszkola, szkoły i gimnazja w gminie Stary Dzikowiec w roku szkolnym 1999/2000.

Nazwa wsi	Przedszkola	Szkoły podstawowe	Gimnazja
Kopcie	1	1	-
Lipnica	1	1	-
Mechowiec	1 1	1	-
Nowy Dzikowiec	-	-	-
Płazówka	1	-	-
Dzikowiec	1 1	1	1
Spie	1	1	-
Wilcza Wola	1	1	1
Razem:	2 7	6	2

1 - oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Oddziały przedszkolne w gminie Stary Dzikowiec znajdują się w przy szkołach podstawowych Kopciach, Lipnicy, Mechowcu, Płazówce, Dzikowcu, Spiu, Wilczej Woli. Natomiast przedszkola samorządowe znajdowały się w Mechowcu i Dzikowcu.

Tabela nr 26. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w gminach otaczających Stary Dzikowiec w roku szkolnym 1998.

Nazwa gminy	Szkoły	Pomiesz- czenia do nauczania	Nauczyciele pełno- zatrudnieni	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Bojanów	10	57	80	49	936	137
Cmolas	7	63	81	62	1.076	153
Jeżowe	10	81	91	66	1.390	173
Kolbuszowa	12	100	152	111	1.859	228
Majdan Królewski	7	69	111	67	1.343	179
Raniżów	8	66	76	60	1.024	145
Stary Dzikowiec	7	58	79	54	900	125
Razem:	61	494	670	469	8.528	1.140

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W otoczeniu wiejskich gminy znajdowało się 61 szkół podstawowych, w których uczyło się 8.528 uczniów. Najwięcej uczniów uczyło się w gminach: Kolbuszowa, Jeżowe, Majdan Królewski.

W gminie Stary Dzikowiec szkoły podstawowe funkcjonowały w Kopciach, Lipnicy, Mechowcu, Dzikowcu, Spiu, Wilczej Woli. Dzieci z Płazówki uczęszczają do szkół podstawowych w Kopciach i Mechowcu. Natomiast dzieci z Nowego Dzikowca uczęszczają do szkoły podstawowej w Dzikowcu.

Tabela nr 27. Liczba dzieci w poszczególnych klasach szkół podstawowych w gminie Stary Dzikowiec w roku 1999/2000.

Nazwa wsi	Kl. I	Kl. II	Kl. III	Kl. IV	Kl. V	Kl. VI	Ogółem
Kopcie	12	8	20	8	6	13	67
Lipnica	19	22	19	18	17	12	107
Mechowiec	19	14	14	12	15	12	86
Nowy Dzikowiec	-	-	-	-	-	-	-
Płazówka	-	9	-	5	7	4	25
Dzikowiec	30	30	31	28	21	30	170
Spie	19	18	14	12	9	13	85
Wilcza Wola	20	23	19	17	20	17	116
Razem:	119	124	117	100	95	101	656
%udział	18,1	18,9	17,8	15,2	14,5	15,4	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Największe szkoły podstawowe znajdowały się w sołectwach: Dzikowiec 170 uczniów, w Wilczej Woli 116 uczniów, w Lipnicy 107 uczniów. W szkołach pełnoklasowych uczyły się dzieci po jednym oddziale w roczniku. Najwięcej dzieci uczy się w klasach drugich 18,9% ogółu uczniów, pierwszej 18,1%, klasie trzeciej 17,8%.

Tabela nr 28. Uczniowie klas pierwszych szkół podstawowych w poszczególnych sołectwach w gminie Stary Dzikowiec w latach 2002 - 2007.

Nazwa wsi	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	Średnia liczba dzieci w klasie pierwszej w latach 2002/2007
Kopcie	8	13	18	14	10	12
Lipnica	17	19	22	22	18	19
Mechowiec	9	11	17	13	14	12
Nowy Dzikowiec	-	-	-	-	-	-
Płazówka	-	-	-	-	-	-
Dzikowiec	26	23	21	23	26	23
Spie	8	13	8	5	4	7
Wilcza Wola	14	15	24	17	15	17
Razem:	82	94	110	94	87	93

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Ze względów pedagogicznych i ekonomicznych utrzymywanie w przyszłości szkół podstawowych przez gminę w Spiu, Kopciach oraz w Mechowcu nie jest uzasadnione.

Średnio rocznie w gminie w klasach pierwszych w latach 2002/2003 – 2006/2007 będzie się uczyło 94 dzieci.

Tabela nr 29. Szkoły podstawowe i gimnazja w gminie Stary Dzikowiec w roku szkolnym 1999/2000.

Nazwa wsi	Liczba dzieci	% udział liczby dzieci	Liczba nauczycieli	Pojemność dydaktyczna szkoły	Liczba uczniów gimnazjum	Pojemność dydaktyczna gimnazjum
Kopcie	67	10,2	13	9 sal lekcyjnych	-	-
Lipnica	107	16,3	12	9 sal lekcyjnych	-	-
Mechowiec	86	13,1	11	9 sal lekcyjnych	-	-
Nowy Dzikowiec	-	-	-	-	-	-
Płazówka	25	3,8	-	-	-	-
Dzikowiec	170	25,9	28	10 sal lekcyjnych	118	5 sal lekcyjnych
Spie	85	12,9	12	9 sal lekcyjnych	-	-
Wilcza Wola	116	17,7	20	7 sal lekcyjnych	85	4 sal lekcyjnych
Razem:	656	100,0	96	53 sal lekcyjnych	203	9 sal lekcyjnych

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Najlepsza pojemność dydaktyczna szkół podstawowych w gminie występowała w szkołach w Dzikowcu, Kopciach, Lipnicy, Mechowcu, Spiu. Sale gimnastyczne znajdowały się w szkołach podstawowych w sołectwach Kopcie, Dzikowiec, Wilcza Wola.

W gminie uczy ogółem 96 nauczycieli.

Gimnazja w gminie znajdują się w zespołach szkół łącznie ze szkołami podstawowymi w Dzikowcu i Wilczej Woli, w których uczy się ogółem 203 uczniów.

Salie gimnastyczne znajdują się w obu gimnazjach

MIESZKALNICTWO

Tabela nr 30. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane w gminach otaczających Stary Dzikowiec w 1998 r.

Nazwa gminy	Mieszkania	Izby	Pow. użytkowa mieszkań [m ²]	Ludność w mieszk.	Przeciętna			
					liczba osób		powierzchnia użytkowa	
					na 1 mieszk.	na 1 izbę	1 mieszkanie	na 1 osobę
Bojanów	1.577	5.459	121,1	7.107	4,51	1,30	76,8	17,0
Cmolasy	1.871	6.163	133,5	7.829	4,18	1,27	71,3	17,0
Jeżowe	2.168	7.391	159,9	9.580	4,42	1,3	73,7	16,7
Kolbuszowa	3.609	12.076	155,9	14.738	4,08	1,22	70,9	17,4
Majdan Królewski	2.141	7.322	161,9	9.583	4,48	1,31	75,6	16,9
Raniżów	1.654	5.710	125,5	7.133	4,31	1,25	75,9	17,6
Stary Dzikowiec	1.524	5.121	120,8	6.474	4,25	1,26	79,3	18,7
Razem:	14.544	49.242	1078,6	62.444	X=4,32	X=1,27	X=74,8	X=17,3

x- wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W gminach wiejskich sąsiadujących z gminą Stary Dzikowiec znajdowało 14.544 mieszkań. Najwięcej mieszkań zanotowano w gm. Kolbuszowa 3.609, gm. Jeżowe 2.168, gm. Majdan Królewski 2.141.

Średnio na jedno mieszkanie przepadało 4,3 osób, które mieszkają w mieszkaniu o powierzchni 74,8 m².

Tabela nr 31. Mieszkania oddane do użytku w gminach otaczających gminę Stary Dzikowiec w 1998 r.

Nazwa gminy	Mieszkania ogółem	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	Przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania w bud. indywid. [m ²]
Bojanów	8	39	868	108,5
Cmolas	18	78	1.493	82,9
Jeżowe	8	43	945	118,1
Kolbuszowa	*	*	*	*
Majdan Królewski	14	67	1.527	109,1
Raniżów	*	*	*	*
Stary Dzikowiec	11	57	1.230	11,8
Razem:	59	284	6.063	106,1

* - zjawisko nie występowało

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Wśród mieszkań oddawanych do użytku w ostatnich latach dominowały mieszkania prywatne, o średniej powierzchni użytkowej 106,0 m².

W otoczeniu wiejskim zasiedzano ogółem 59 mieszkań. Najwięcej nowych mieszkań zasiedlono w gminach: Cmolas 18, Majdan Królewski 14, Stary Dzikowiec 11.

Tabela nr 32. Pozwolenia na budowę wg. sołectw w gminie Stary Dzikowiec w latach 1995 - 1999 r.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział z 1999r.
Kopcie	2	2	2	2	1	5,0
Lipnica	3	1	4	5	2	10,0
Mechowiec	-	3	1	4	2	10,0
Nowy Dzikowiec	-	2	1	1	4	20,0
Płazówka	-	1	-	2	2	10,0
Dzikowiec	3	2	3	7	4	20,0
Spie	-	2	3	1	-	-
Wilcza Wola	3	8	9	5	5	25,0
Razem:	11	21	23	27	20	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W ostatnim pięcioleciu zwiększyła się liczba wydanych pozwoleń na budowę domu mieszkalnego od 11 w 1995r. przez 27 w 1998 do 20 w 1999 r. Średnio rocznie wydawano w gminie 24 pozwolenia na budowę domu.

W 1999 r. najwięcej pozwoleń na budowę wydano w sołectwach: Wilcza Wola, Dzikowiec, Nowy Dzikowiec.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Tabela nr 33. Pracujący w jednostkach zatrudniających ponad pięć osób oraz bezrobotni zarejestrowani w gminach otaczających gminę Stary Dzikowiec w 1998 r.

Nazwa gminy	Pracujący						Bezrob. zarejestrowani
	ogółem	w tym kobiety	z liczby ogółem				
			przemysł	budownictwo	edukacja	ochrona zdrowia i opieka społeczna	
Bojanów	286	204	13	-	121	20	519
Cmolas	618	299	282	26	138	48	818
Jeżowe	366	248	19	7	167	23	922
Kolbuszowa	1.230	463	623	-	279	59	1331
Majdan Królewski	377	230	33	8	156	20	812
Raniżów	582	266	252	5	106	41	457
Stary Dzikowiec	288	186	3	1	113	32	532
Razem:	3.747	1.896	1.225	47	1.080	243	5.391

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W otoczeniu gminy Stary Dzikowiec w jednostkach zatrudniających ponad pięć osób pracowało 3.747 osób, z tego kobiety stanowiły 50,5% ogółu pracujących. Najwięcej ludzi pracowało w gminach: Kolbuszowa 1.230 os, Cmolas 618 os, Raniżów 582 os, Majdan Królewski 377osób. W gminach wiejskich otaczających Stary Dzikowiec dominowało zatrudnienie w przemyśle 32,7% ogółu zatrudnionych, ochronie zdrowia i opiece społecznej 28,8%.

Tabela nr 34. Sklepy i stacje benzynowe w gminach otaczających gminę Stary Dzikowiec w 1998 r.

Nazwa gminy	Sklepy			powierzchnia sprzedaży [m ²]	Stacje benzynowe
	ogółem	% udział z ogółu	pracujący		
Bojanów	35	10,5	51	1.719	1
Cmolas	45	13,6	69	1.650	-
Jeżowe	54	16,2	86	2.347	-
Kolbuszowa	61	18,4	94	2.125	5
Majdan Królewski	62	18,7	105	2.504	2
Raniżów	41	12,3	62	1.792	-
Stary Dzikowiec	34	10,2	46	1.583	1
Razem:	332	100,0	513	13.720	9

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W sąsiedztwie gminy Stary Dzikowiec funkcjonowały 332 sklepy, w których pracowało 513 osób. Najwięcej osób pracowało w gm. Majdan Królewski 18,7% ogółu pracujących, gm. Kolbuszowa 18,4% gm. Jeżowe 16,2%.

Jeden sklep średnio zajmował powierzchnię 41,0 m², a pracowało w nim 1,5 osoby.

Tabela nr 35. Działalność gospodarcza – handel zarejestrowana w gminy Stary Dzikowiec w poszczególnych sołectwach w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	Ogółem handel 1995-99
Kopcie	2	14	27	3	3	49
Lipnica	4	1	1	2	1	9
Mechowiec			1			1
Nowy Dzikowiec						-
Płazówka						-
Dzikowiec	2	2	2	2	1	9
Spie						
Wilcza Wola	1	2	3	1	6	13
Razem:	9	19	34	8	11	81

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

W Urzędzie Gminy w Starym Dzikowcu w latach 1995-1999 zarejestrowano 114 podmiotów gospodarczych, z tego handel stanowił 71,0% ogółu podmiotów.

Najwięcej punktów handlowych zarejestrowano w sołectwach: Kopcie, Wilcza Wola Lipnica, Dzikowiec.

Tabela nr 36. Działalność gospodarcza-usługi zarejestrowana w gminy Stary Dzikowiec w poszczególnych sołectwach w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	Ogółem usługi 1995-99
Kopcie					3	3
Lipnica	1				4	5
Mechowiec			1		2	3
Nowy Dzikowiec		1	1			2
Płazówka						
Dzikowiec	1	1	4	3	4	13
Spie						
Wilcza Wola	2	2	1	1	1	7
Razem:	4	4	7	4	14	33

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Starym Dzikowcu.

Liczba zarejestrowanych usług w gminie w ostatnim pięcioleciu nieznacznie wzrasta, aż do roku 1999 gdzie zarejestrowano 14 podmiotów gospodarczych.

Najwięcej usług zarejestrowano w sołectwach Dzikowiec, Wilcza Wola, Lipnica..

PROGNOZA DEMOGRAFICZNA GMINY STARY DZIKOWIEC DO ROKU 2015

Prognoza została opracowana w oparciu o zebrane materiały wyjściowe za lata 1995-1999 w Urzędzie Gminy Stary Dzikowiec.

Prognoza jest naukowo uzasadnionym sądem o stanie zjawiska demograficznego w określonym momencie (okresie) należącym do przyszłości. Ze względu na jedenastoletni horyzont opracowywania prognozy będą uwzględnione zmiany ilościowe, a także zmiany jakościowe. Prognoza została wykonana metodą statystyczną. Podstawowe informacje wykorzystane do prognozowania obejmują pięć lat. Główną przesłanką prognozowania było założenie o istnieniu takiego rozwoju, że prawidłowość jego zmian jest prawie niezmienna. Taki sposób prognozowania nazywa się ekstrapolacją.

UWAGI OGÓLNE

Zmienia się proporcje ludności w poszczególnych grupach wieku: udział dzieci spadnie z 40,5% do 37,0%, a udział osób w wieku 65 lat i więcej wzrośnie z 15,2% do 19,0%. W kontekście zmian w liczbie i w strukturze gospodarstw domowych, przewiduje się wzrost ludności w wieku emerytalnym. Przeciętna wielkość gospodarstwa wynosi 4,3 osób.

Współczynnik dzietności w 2000r. -1,5

w 2005r. – 1,6

w 2010r. - 1,6

w 2015r. – 1,6

PROGNOZA DZIETNOŚCI

Spadek dzietności w gminie Stary Dzikowiec został spowodowany przez:

- oddziaływanie reform gospodarczych i zmianę ustroju społeczno-politycznego, które stwarzają poczucie niepewności i niepokoju o przyszłość,
- nowe możliwości pracy, nauki, wyjazdy zagraniczne młodych ludzi,
- upowszechnianie się stylu życia wśród młodzieży charakterystycznego dla krajów o wysokiej kulturze materialnej,
- brak odpowiedniej pracy,
- złe połączenie komunikacyjne gminy.

Po 2000r. rozpocznie się wyż urodzeń, którego szczyt przypadnie prawdopodobnie na rok 2005. Dzietność kobiet których młodość przypada w okresie wyżu jest zazwyczaj wyższa niż pozostałych, ponieważ oddziałuje efekt przykładowy, część kobiet decyduje o urodzeniu dziecka podejmując obserwując swoje rówieśnice będące w ciąży, z dziećmi.

Sądzić można, że obserwowany w ostatnich latach spadek liczby urodzeń oraz małżeństw związany jest ze zjawiskiem odkładania decyzji założenia rodziny.

PROGNOZA UMIERALNOŚCI

Jako przyczynę zwiększonej umieralności podaje się przede wszystkim niższy poziom stopy życiowej, szkodliwe nałogi, pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, niewłaściwe odżywianie.

Wraz z postępowaniem cywilizacyjnym będzie malało spożycie alkoholu, zwiększy się aktywny tryb życia młodych pokoleń, odpowiednie odżywianie. Powinien poprawić się poziom świadczonych usług medycznych, oraz dalszy postęp medycyny.

Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki, powinien przedłużyć się średni czas trwania życia. Średnia długość życia mężczyzn wyniesie 72 lata, a kobiet 78,5 lat.

PROGNOZA MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH

Rozmiary migracji zależą od tego w jakim stopniu możliwości znalezienia pracy pokrywają się z podażą pracy. Duże znaczenie ma też rozwój budownictwa mieszkaniowego. Obecnie występuje bezrobocie rejestrowane, nierejestrowana działalność gospodarcza (szara strefa) oraz ukryte bezrobocie na wsi. Przewiduje się, że stopniowo powstawać będą warunki, w których szara strefa przekształci się częściowo w legalną działalność gospodarczą.

Saldo migracji w gminie Stary Dzikowiec od połowy lat dziewięćdziesiątych było dodatnie. Rozmiary migracji ze Starego Dzikowca do Mielca, Rzeszowa. Stalowej Woli będą wzrastać.

ZMIANY STRUKTURY DEMOGRAFICZNEJ W GMINIE STARY DZIKOWIEC

Według przygotowanej prognozy liczba ludności gminy Stary Dzikowiec wyniesie w 2015 roku od 7.291 osób (w wersji 1, pesymistycznej) do 8.035 osób (w wersji 3, optymistycznej). W każdej wersji prognozy demograficznej przyrost naturalny na 1000 będzie oscylował w wysokości od +2,0 do +4,0. Ludność gminy Stary Dzikowiec będzie się zwiększała tylko dzięki zahamowaniu procesów migracji. Saldo migracji będzie się kształtowało od +20 do +70 osób.

Zmiany ludnościowe będą wielokierunkowe z różną siłą oddziaływania. Duże znaczenie w strukturze populacji będą miały procesy falowania wyżów i niżów demograficznych oraz rozmiary spadku urodzeń. W początkowym okresie prognozy największym zmianom podlegać będą grupy dzieci i młodzieży, ponieważ spadkowe tendencja urodzeń oddziałuje na liczbę dzieci uczęszczających do szkół podstawowej. Kolejne subpopulacje osób w wieku edukacji - potencjalni uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz szkół wyższych podlegać będą skutkom niżu demograficznego. Do końca bieżącego stulecia obserwować będziemy wzrost grupy osób w wieku 15-18 lat, to do roku 2010 liczba młodzieży w wieku nauki w szkołach ponadpodstawowych zmniejszy się. Do 2000 roku będzie następował dalszy systematyczny wzrost osiemnastolatków. Alternatywą na rynku pracy młodzieży jest; kontynuacja kształcenia w szkołach wyższych. Nabór na wyższe uczelnie będą szczególnie wysoki do około 2005 roku.

Ważną informacją jest prognoza liczby ludności w wieku produkcyjnym: 18-65 lat dla mężczyzn i 18-60 lat dla kobiet. Liczba ludności w wieku produkcyjny zmniejszy się ze względu na spadek przyrostów młodzieży oraz zasilanie populacji przez mniej liczne roczniki, pochodzące z okresu niżu demograficznego lat 60-tych

Proces starzenia się społeczeństwa będzie polegał na wzroście liczby osób najstarszych tj. 66 lat i więcej dla mężczyzn i 61 lat i więcej dla kobiet. Subpopulacja osób w wieku poprodukcyjnym będzie stale wzrastać. Jej udział w 2015 roku wzrośnie do 19,0% z 15,2% w 1998r. Głównymi czynnikami zwiększenia się tej populacji są spadek urodzeń oraz wydłużenie średniego trwania życia. W rezultacie opisanych zmian struktura ludności gminy Stary Dzikowiec w 2015 roku będzie cechowała się spadkiem ludności w wieku aktywności zawodowej oraz dzieci i młodzieży, a wzrostem ludności w wieku poprodukcyjnym.

Prognoza demograficzna gminy Stary Dzikowiec (wersja 1).

Rok	Przyrost naturalny/10 00 osób	Migracja (osoby)	Ludność ogółem
2000	2,0	+30	6.691
2005	2,2	+30	6.881
2010	2,5	+20	7.099
2015	3,0	+20	7.291

Prognoza demograficzna gminy Stary Dzikowiec (wersja 2).

Rok	Przyrost naturalny/ 1000 osób	Migracja /osoby/	Liczba ludności
2000	4,0	+40	6.691
2005	4,0	+30	7.017
2010	3,0	+30	7.303
2015	3,0	+20	7.554

Prognoza demograficzna gminy Stary Dzikowiec (wersja 3).

Rok	Przyrost naturalny/10 00 osób	Migracja (osoby)	Ludność ogółem
2000	3,0	+70	6.691
2005	3,0	+70	7.144
2010	3,5	+60	7.597
2015	3,8	+60	8.035

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC

ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych dotyczą elementów i form zagospodarowania przestrzennego o charakterze ponadlokalnym, określonym w skali regionalnej.

Istniejące:

1. Sokołowsko-Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu wchodzący w skład krajowego systemu ochrony przyrody.
2. Żłóża torfów, kopalni pospolitych oraz gazu ziemnego.
3. Lasy ochronne.
4. Zespół dworsko-parkowy w Dzikowcu.
5. Zbiornik retencyjny „Maziarnia”.
6. Droga krajowa nr 875 relacji Mielec-Kolbuszowa-Leżajsk.
7. **Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” (PLB 180005) – dotyczy obszaru objętego I zmianą Studium.**

IIZM

8. *Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska” (PLB 180005) – dotyczy obszaru objętego II zmianą Studium.*

Uwzględniono położenie gminy w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 426 Dolina Kopalna Kolbuszowa.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY STARY DZIKOWIEC****UWARUNKOWANIA TURYSTYCZNE****DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA**

Gmina Stary Dzikowiec położona jest w środkowo - północnej części województwa podkarpackiego w powiecie kolbuszowskim. Przez południową część gminy przechodzi droga wojewódzka (kierunek Mielec – Kolbuszowa - Leżajsk) mająca duże znaczenie dla rozwoju turystyki, ponieważ jest to jedyna droga wyższej klasy w gminie. Pozostałe drogi to drogi powiatowe i gminne.

Przez obszar gminy nie przebiega linia kolejowa. Najbliższa stacja PKP znajduje się w Kolbuszowej (6 km od Dzikowca) i Cmolasie (5 km od Mechowca). Jedyną formą komunikacji zbiorowej funkcjonującą na terenie gminy Stary Dzikowiec jest komunikacja autobusowa PKS, która obsługuje drogę wojewódzką oraz drogi powiatowe.

Średnia jakość głównych dróg nie sprzyja rozwojowi turystyki kołowej. Brak poboczy, i chodników lub innych wydzielonych przestrzeni ruchu nie gwarantuje bezpiecznego uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.

Drogi gminne w zasadzie nie nadają się do turystyki kołowej, w większości są to drogi gruntowe lub utwardzone, dostępne dla zmotoryzowanych turystów w porach suchych i w zasadzie dla posiadających samochody przystosowane do jazdy terenowej.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Przeważająca część Gminy Stary Dzikowiec leży w obrębie Płaskowyżu Kolbuszowskiego, który rozcinają doliny Przyrwy, Zyzogi oraz ich dopływów odprowadzających swe wody do Łęgu. Północna część gminy leży w obrębie Równiny Tarnobrzesckiej. Gmina w zasadzie posiada mało urozmaiconą rzeźbę terenu co nie stwarza trudności w możliwościach jej zagospodarowania budowlanego. 37% powierzchni gminy stanowią lasy, występują głównie w centralnej i wschodniej części. Drzewostan lasu buduje głównie sosna oraz dąb, buk, brzoza, osika i świerk. W sąsiedztwie rzek spotkać można olszę czarną i jesion.

Najliczniej występujące zwierzęta w gminie Stary Dzikowiec to: sarna, jeleń europejski, dzik, zając, lis, bóbr i wydra. Najczęściej spotykanymi ptakami są między innymi: bocian biały, krogulec, puszczyk, czajka, dzięcioł, kuropatwa, bażant.

Północna część gminy leży w obrębie Sokołowsko – Wilczowolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu pokrytego w większości przez zwarte, rozległe kompleksy leśne, stanowiące pozostałość po Puszczy Sandomierskiej. Wyróżnia się on

wysokimi walorami krajobrazowymi, na które składają się: duże obszary leśne, zbiorniki wodne, rozległe mokradła, oczka śródleśne i śródpolne, torfowiska itp.

ŚRODOWISKO KULTUROWE

Zapomniane zespoły dworsko – parkowe, zabytki architektury sakralnej, dawnej lasowiackiej architektury drewnianej oraz obecność w okolicy gminy ciekawego zespołu pałacowo – parkowego stanowi o atrakcyjności turystycznej tej części województwa. Dotąd mało popularne i nieznane zabytki te powinny ze względu na swą wartość budzić zainteresowanie, powinny być odpowiednio promowane, tak aby zapoznać potencjalnego turystę z miejscami i obiektami wartymi obejrzenia.

TURYSTYKA

Obok gminy Stary Dzikowiec przechodzi pieszy szlak turystyczny zielony. Gmina jako bazę noclegową posiada hotel, ośrodki wypoczynkowe, pola namiotowe w Maziarni. Baza gastronomiczna jest słabo rozwinięta (kilka barów), co nie zachęca do podróżowania po obszarze gminy. Punkt informacji turystycznej nie istnieje. Telefon, skrzynki pocztowe, podstawowe usługi spożywczo – przemysłowe znajdują się w większych wsiach. Dystrybutory z paliwem znajdują się we wsi Dzikowiec i w Wilczej Woli. Brak jest jakiegokolwiek informacji o obiektach zabytkowych znajdujących się w gminie. Największą atrakcją turystyczną tego obszaru jest sztuczny zbiornik retencyjny „Maziarnia”, nadający się do uprawiania kajakarstwa, windsurfingu, żeglarstwa, wędkowania, plażowania.

O atrakcyjności kulturowej wsi świadczą również licznie zachowana zabudowa drewniana oraz kapliczki i krzyże przydrożne.

Region w którym leży gmina charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, licznymi obszarami leśnymi, dobrymi warunkami sportów wodnych, wieloma zabytkami wartymi zobaczenia, co umożliwia wykorzystanie tego obszaru do rozwoju różnych form turystyki i agroturystyki.